

Mukavamman arjen kotikunta

Tyrnävän kunnan talousarvio 2026

Sisällys

1. Kunnanjohtajan katsaus	4
2. Talousarvion yleisperustelut.....	8
2.1 Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset	8
2.1.1 Talousarvion rakenne.....	8
2.1.2 Talousarvion sitovuus	8
2.1.3 Talousarvion seuranta.....	10
2.1.4 Talousarvion tilivelvolliset.....	10
2.2 Taloussuunnitteluprosessi.....	12
2.3 Talouden tilanne ja kehitysnäkymät.....	13
2.3.1 Kansantalouden tilanne ja kehitysnäkymä.....	13
2.3.2 Kuntatalouden tilanne ja kehitysnäkymä.....	14
2.3.3 Kunnan talouden tilanne ja kehitysnäkymä.....	15
2.4 Toimintaympäristö	19
2.4.1 Väestö	19
2.4.2 Työllisyys	22
2.4.3 Elinkeinoelämä.....	22
2.5 Kunnan organisaatio, hallinto ja henkilöstö	23
2.5.1 Organisaatio ja hallinto	23
2.5.2 Henkilöstö	23
2.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	25
2.7 Kuntastrategia	26
2.7.1 Tyrnävän kunnan strategiset valinnat.....	27
2.7.2 Tyrnävän arvoperusta	28
2.7.3 Strategiset valinnat ohjaavat päätöksentekoa.....	28
2.7.4 Strategian läpileikkaavat teemat	28
2.8 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit.....	31
2.9 Alijäämän kattamista koskevat toimenpiteet.....	31
3. Käyttötalousosa.....	32
3.1 Hallinto- ja kehittämisosasto	33
3.1.1 Yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen.....	38
3.1.2 Tuki- ja sähköiset palvelut.....	45
3.1.3 Henkilöstö ja hyvinvointi.....	47
3.2 Sivistysosasto.....	50
3.2.1 Opetuspalvelut	53
3.2.2 Varhaiskasvatuspalvelut.....	58
3.2.3 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	61

3.3 Tekninen osasto.....	64
3.3.1 Rakennusvalvonta.....	67
3.3.2 Liikenneväylät ja yleiset alueet	70
3.3.3 Kiinteistöt	71
3.3.4 Ateria- ja puhtauspalvelut.....	72
4. Tuloslaskelmaosa.....	74
4.1 Tuloslaskelma	74
4.2 Verotulot	76
4.3 Valtionosuudet	76
4.4 Korkotulot- ja menot	79
4.5 Rahoitustulot- ja menot	79
5. Rahoitusosa	80
6. Investointiosa	81
7. Talousarviokaava.....	84
8. Liitteet	89

1. Kunnanjohtajan katsaus

Talous toipumassa?

Suomen talouden viime vuoden aikana lupaavasti alkanut elpyminen notkahti alkuvuonna. Talous on alkanut elpyä uudelleen, ja ensi vuodelle odotuksissa on kahden prosentin talouskasvua. Toisaalta heikko lähtötilanne ja talouden hidas kasvu painavat julkista taloutta tänä vuonna. Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeutustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoitokustannukset.

OP:n ekonomistit ennustavat Suomen bruttokansantuotteen kasvavan 2,0 prosenttia vuonna 2026 ja 1,6 prosenttia vuonna 2027. Tuoreen suhdanne-ennusteen mukaan talouden näkymät ovat säilyneet ennallaan.

Luottamus Suomen talouteen on kohentunut yli euroalueen tason viime kuukausina, ja useat talousindikaattorit puoltavat sitä, että talous on jo alkanut uudelleen elpyä. Kauppapoliittiset riskit ovat lientyneet, mutta eivät poistuneet.

Viennin kokonaiskuva on myönteinen, vaikka Yhdysvaltain nousseet tullit vaimentavat näkymiä lähiaikoina. Viennin näkymiä tukee keskeisten vientimarkkinoiden toipuminen Pohjois-Euroopassa. Lisäksi viennin hintakilpailukyky on Suomella verrattain hyvä euron vahvistumisesta huolimatta.

Investointien pohjakosketus on toivottavasti ohitettu. Yritysten investoinnit ovat piristymässä ja rakentamisen syvin aallonpohja on jäämässä taakse. Julkiset investoinnit puolustukseen kohentavat näkymiä.

Epävarmuus koetteli yksityistä kulutusta alkuvuonna ja säästämisaste nousi yhtä korkealle kuin koronakriisissä. Tuoreimmat tiedot puoltavat kulutuksen toipumista, ja edellytykset elpymiselle ovat hyvät.

Työttömyysaste nousi kesällä noin kymmeneen prosenttiin. Taustalla on työllisyyden vähenemisen lisäksi suhdannekehitykseen nähden korkea työvoimaosuus, eli runsas työn tarjonta. Talouskasvun elpymässä työllisyys alkaa kohentua, ja työttömyysaste kääntyy laskuun. Myös inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveron alennukset lisäävät kulutusta.

Julkisen sektorin vaje säilyy tänä vuonna viime vuoden lukemissa ja pienenee lähivuosina lähemmäksi kolmea prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Yksityisen sektorin kuluttaessa ja investoidessa enemmän vaihtotase säilyy tasapainoisena.

Euroalueen talous kasvoi alkuvuonna 1,5 prosentin vauhtia. Lähivuosien näkymät ovat verrattain vakaat. Talouskasvu ei aivan yllä vuoden 2025 alkuvuoden lukemiin, mutta työttömyysaste säilyy euroajan matalimmilla tasolla. Suomen näkökulmasta on myönteistä, että erityisesti Saksan talous on elpymässä.

Verotulot ja valtionosuudet

Peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmä on uudistettu viimeksi vuonna 2015. Tämän jälkeen demografiset muutokset ovat jyllänneet kuntia ja niiden tehtävät ovat muuttuneet niin paljon, että vuoden 2026 kunta ei ole enää sama kuin vuonna 2015.

Valtionosuusuudistus on poliittisten neuvotteluiden viime metreillä. Uudistus on tarkoitus saada lausunnoille ja viedä läpi niin, että se on voimassa vuoden 2027 alussa. Nähtäväksi jää, kuinka uudistuksessa onnistutaan ja milloin se toteutuu. Joka tapauksessa uudistuksessa on voittaja- ja häviäjäkuntia. Miten käy Tyrnävän? Sekin selviää toivottavasti pian.

Vuoden 2026 talousarvion laadinnassa Tyrnävälle on ennustettu tulevan verotuloja yhteensä 13 400 000 euroa. Vuoden 2025 talousarviossa vastaava luku oli 12 850 000 euroa. Valtionosuuksia on ennustettu tulevan 11 430 000 euroa. Vastaavasti vuoden 2025 talousarviossa valtionosuuksiksi ennustettiin 11 550 000 euroa.

Kuntastrategia 2026–2029

Tyrnävän kunnassa laadittiin vuonna 2019 kuntastrategia vuosille 2020–2026. Vuonna 2022 kuntastrategia päivitettiin laajasti. Vuoden 2022 jälkeen ympäristö on muuttunut kovasti, jonka vuoksi strategian uudistaminen on jälleen tarpeellista.

Kuntastrategian laadinta vuosille 2026–2029 on hyvässä vauhdissa ja työn on ennakoitu valmistuvan päätöksen-tekoon keväällä 2026.

Tyrnävän Kehitys Oy

Tyrnävän kunnanhallitus perusti Tyrnävälle kunnan 100 % omistaman kehitysyhtiön kokouksessaan 14.12.2020 §311. Tavoitteena on kehittää ja lisätä kunnan elinvoimaa sekä ottaa vahvemmin haltuun elinvoimapolitiikkaa ja yritys- ja yrittäjyysnäkökulmaa. Perustamissopimus allekirjoitettiin 18.1.2021 ja yhtiöjärjestys hyväksyttiin kunnanhallituksen päätöksellä 18.1.2021 §20. Elinkeinostrategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 24.5.2021 §28.

Kehitysyhtiön uusi toimitusjohtaja aloitti työssään 1.9.2025. Vuoden 2026 aikana merkittävimmät asiat kehitysyhtiön kannalta ovat kunnan elinvoiman kehittäminen edelleen, uuden elinkeinostrategian laadinta yhdessä kunnan kanssa sekä elinvoimalupauksen laadinta yhdessä kunnan ja yrittäjien kanssa.

Vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma 2027–2028

Tyrnävän kunnan talousarvio ja taloussuunnitelma toteuttavat kunnan strategiaa. Linjauksissa näkyy vahvasti vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma on valmisteltu edelleen monien jo pitkään kestäneiden epävarmuustekijöiden sekä monen muutosprosessin ollessa kesken tai valmistelussa. Myös talouden rajut haasteet ovat lisänneet poikkeuksellisen paljon talousarvion laadinnan vaikeuskerrointa. Tavoitteena on kuitenkin kunnan strategian tehokas toimeenpano ja tuottavuuden parantaminen. Talouden lähivuosienkin hallinnan kannalta keskeistä on oman toiminnan sopeuttaminen ja tulovirran lisääminen. Vuosien 2026–2028 aikana joudumme kunnassa edelleen sopeuttamaan toimintaa. Tavoitteena on saada negatiiviset tulokset käännettyä hallitusti positiiviseksi.

Vuoden 2026 talousarviossa toimintatuottojen arvioidaan olevan 6 134 465 euroa. Toimintakulujen puolestaan arvioidaan olevan 28 388 333 euroa. Toimintakatteeksi muodostuu näin ollen -22 253 868 euroa. Vuosikatteen arvioidaan 1 726 132 euroa (TA21 2 459 663 €, TA22 2 321 325 €, TA23 2 310 806 €, TA24 1 731 534 €, TA25 1 375 689 €) ja tilikauden tulokseksi -873 867 euroa ja investointivarausten purkamisen jälkeen tilikauden alijäämäksi -693 867 euroa.

Investointiohjelma 2026

Vuosina 2019, 2020, 2021 ja 2022 investointeja tehtiin maltillisesti. Vuodet 2023 ja 2024 olivat raskaita ja jouduimme rahoittamaan investointeja kalliilla lainarahalla. Vuoden 2025 investoinnit palautuivat jälleen ”terveemmälle” tasolle vuosikatteen painuessa kuitenkin vajaan 1,6 miljoonaa euroa poistoja pienemmäksi.

Investointiohjelmassa edellisten vuosien suunnitellut nettomenot ja vuoden 2026 nettomenot (alv 0 %) ovat:

2016	8 630 500 €
2017	10 013 000 €
2018	3 082 500 €
2019	2 546 000 €
2020	2 164 000 €
2021	2 825 000 €
2022	2 652 500 €
2023	5 215 000 €
2024	9 435 000 €

2025	2 770 000 €
2026	4 535 000 €

Vuosikate osoittaa sen, mitä jää jäljelle investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on ”riittävä”, jos se on vähintään poistojen suuruinen.

Tyrnävän kunnan vuoden 2026 talousarvio näyttää poistojen osalta 2 600 000 euroa ja vuosikatteen osalta 1 726 132 euroa.

Vuoden 2026 investointiohjelma sisältää mm. maa-alueiden ja osakkeiden hankintaa, rakennusten investointihankkeita, Haurukylän liittymän, katuverkoston korjauksia ja teiden sekä kevyen liikenteen väylien päällystystöitä. Kokonaisuudessaan vuoden 2026 investointiohjelma on nettona 4 535 000 (alv 0 %) euroa.

Kunnan lainakanta

Voimakas investoiminen lisää kunnan lainakantaa. Onneksi vuosina 2019–2022 pystyimme pienentämään lainakantaa. Vuosina 2023–2025 lainakanta kasvoi Kirkkomännikön uudisrakennushankkeen vuoksi. Vuoden 2026 aikana lainakannan arvioidaan olevan 6 250 €/asukas.

Edellisten vuosien lainamäärä per asukas oli seuraava:

2014	2 511 €/asukas
2015	2 342 €/asukas
2016	3 409 €/asukas
2017	4 510 €/asukas
2018	4 990 €/asukas
2019	4 812 €/asukas
2020	4 740 €/asukas
2021	4 582 €/asukas
2022	4 441 €/asukas
2023	4 654 €/asukas
2024	5 532 €/asukas
2025	[arvio] 5 825 €/asukas
2026	[arvio] 6 250 €/asukas

Riskit ja päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA)

Suomen kansallinen riskiarvio laaditaan säännöllisin väliajoin. Kansallisen riskiarvion tavoitteena on ennakoida Suomeen mahdollisesti kohdistuvia suhteellisen äkillisiä tapahtumia, jotka vaativat viranomaisilta normaalista poikkeavia toimia tai jopa avun pyytämistä muilta mailta. Kansallisessa riskiarviossa tunnistetaan riskejä, joilla on laajaa kansallista merkitystä ja arvioidaan niiden vaikutusta yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin.

Laaja-alaisessa poikkihallinnollisessa yhteistyössä laadittu riskiarvio linkittyy kansalliseen varautumiseen muodostaen perustan yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaiselle varautumiselle. Eri hallinnonalat ovat tunnistaneet yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kansallisesti vaikuttavia uhkamalleja ja häiriötilanteita, jotka on kuvattu riskiarvioon sanallisesti yhtenäistä rakennetta noudattaen.

Kuten kansallinen riskiarvio, on myös alueellinen riskiarvio määrävälein päivitettävä asiakirja. Alueellisessa riskiarviossa ei ole tarkoitus tunnistaa ja listata kaikkia alueella mahdollisia tilanteita. Tarkempaan arviointiin valitaan noin 8–20 alueellisesti merkittävintä uhkaa tai häiriötilannetta, joilla on merkittäviä alueellisia vaikutuksia ja joiden hallinta edellyttää normaalista poikkeavaa toimintaa.

Riskienhallinta on olennainen osa johtamista. Tyrnävän kunnassa tehdään systemaattista riskienhallintaa, jonka avulla kunnan uhkana olevat riskit saadaan saman tavoitteellisen suunnittelun piiriin kuin kunnan muutkin toiminnot. Kunnan riskiarvio tehdään vuosittain ja sen pohjana on valtakunnallinen ja alueellinen riskiarvio. Riskiarvio on

myös pohjana kaikissa kunnan turvallisuus-, varautumis- ja valmiusasiakirjoissa.

Riskit jaetaan neljään kategoriaan – strategiisiin, taloudellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin. Näiden kategorioiden sisältä on pyritty löytämään uhat, niiden toteutumisen todennäköisyys (1–5) ja vaikuttavuus (1–5) sekä riskin vakavuus (1–25). Vuosittain omalla toiminnallamme pyrimme ehkäisemään riskien realisoitumisen. Vuoden 2026 vakavuudeltaan kaksi merkittävintä riskiä ovat kunnan iäkkäät kiinteistöt (16 eli korkea) sekä mahdolliset pitkät avainhenkilöiden poissaolot (15 eli keskimääräinen). Muut kunnan riskit ovat vakavuudeltaan välillä 4–12. Vakavuusasteet ovat: 1–5 hyvin matala, 6–10 matala, 11–15 keskimääräinen, 16–20 korkea ja 21–25 hyvin korkea.

Riskien hallintaan kuuluu mm. jatkuva talouden seuranta ja siihen liittyvien riskien minimointi ja ennakointi. Kunnassa toteutetaan myös yksikkökohtaista riskienhallintaa, johon olennaisesti kuuluu mm. yksikkökohtaiset turvallisuuskävelyt ja uhka-arviot. Turvallisuuskävelyjen perusteella ennaltaehkäistään erityisesti henkilö- ja omaisuusriskien realisoituminen.

Tyrnävän kunta kehittää riskienhallintaa koko ajan osana toimintojaan. Tavoitteena on päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnilla, ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä, resurssien kohdentamisella, tiedolla johtamisella ja sisäisillä vastuukysymyksillä suojautua riskien realisoitumiselta.

Edellisten vuosien tapaan Tyrnävällä toteutetaan päätösten vaikutusten ennakkoarviointia osana riskienhallintaa. Kunnassa tehtävät päätökset ovat usein mittavia ja laajoja, ja ne vaikuttavat syvästi kuntalaisiin, kunnan työntekijöihin ja kunnan talouteen. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen ja kunnan elinvoimaan ja imagoon.

Tulevaisuus

Vuotta 2026 ja tulevia vuosia leimaa vahvasti erilaiset ja monitasoiset epävarmuustekijät sekä huoli rahoituspohjasta, kuten valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta. Kansainvälisen talouden muutokset tai geopoliittiset jännitteet voivat myös vaikuttaa vahvasti julkisen sektorin taloudelliseen asemaan.

Suomen tulevaisuudennäkymät riippuvat useista tekijöistä, kuten talouskasvusta, työllisyyden kehitymisestä, digitalisaation edistymisestä ja väestörakenteen muutoksista. Talous näyttäisi olevan kääntymässä kasvuun ja inflaatio hidastumassa, mutta rakentaminen on edelleen heikkoa. Digitalisaatio puolestaan luo mahdollisuuksia, mutta myös haasteita, kun taas väestön ikääntyminen vaatii mielestäni uusia ratkaisuja ja keinoja.

Suomen turvallisuustilanne on tällä hetkellä vakaa, mutta maailmanpoliittinen tilanne on aiheuttanut sen, että tulevinakin vuosina varautuminen erilaisiin häiriötilanteisiin on väistämätöntä.

Pidetään kuitenkin mieli rauhallisena ja katse kohti tulevaisuutta!

Tyrnävällä 13.11.2025

Vesa Anttila
Kunnanjohtaja

2. Talousarvion yleisperustelut

Kuntalain mukaan lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä.

Kuntalaissa otetaan huomioon kunnan toiminta laajasti. Kunnan toimintaa tulee ohjata kokonaisuutena riippumatta siitä, hoidetaanko tehtäviä kunnan omassa organisaatiossa, kuntayhtymässä, kunnan omistamissa yhtiöissä tai ostopalveluna.

Kuntatalousohjelma

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden rahoituksen tasapainoa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin kuntatalousohjelmassa, joka laaditaan julkisen talouden suunnitelman yhteydessä.

2.1 Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset

2.1.1 Talousarvion rakenne

Kuntalaissa säädetään kuntien talousarvion rakenteesta. Kuntalain mukaan talousarviossa on käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa. Sama rakenne on taloussuunnitelmassa ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumisvertailussa. Peruskunnan luvut ja sitovuustasot esitetään erikseen talousarviossa. Talousarviossa on kootuna toimialan sitovuustason sisään talousarviovuoden ja suunnitelmakauden kehittämishankkeet ja projektit. Investointi- ja käyttötalousmäärärahoille on määritelty sitovuustasot. Tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on esitetty erikseen.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä suunnittelukaudella.

2.1.2 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon sitovaksi tasoksi brutto- tai nettomääräisenä. Tyrnävän kunnan määrärahat hallinnonaloittain ovat sitovia nettomääräisinä.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarvioita. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvontavälineitä. Talousarvioon tehtävistä sitovista määrärahamuutoksista päättää valtuusto. Kuntalain mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnan keskeisiä perusteita ovat kuntastrategian toiminnalle ja tavoitteille asetetut tavoitteet.

Käyttötalousosa

Talouden ohjaaminen tapahtuu vuosittain tehtävällä talousarviolla ja suunnitelmakauden kattavalla taloussuunnitelmalla. Talousarvion laadinnan pohjana on voimassa oleva kunnan strategia, jonka perusteella laaditaan vuoden 2026 talousarvio.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sitovuustaso valtuustoon nähden on tulosaluetaso (euromääräisenä esitetty kappaleen 3 taulukossa Yhteenveto sitovuustasoitain).

Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalle tavoitteet ja määrärahat. Määräraha on valtuuston talousarviossa tulosalueelle myöntämä euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Vuoden 2026 talousarviossa (vuodesta 2007 lähtien) määrärahat ja tuloarviot sitovat tulosaluetasolla nettomääräisinä.

Investointiosa

Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin (nettomenot).

Kunnanhallitus tekee aloituspäätökset kaikissa yli 1 000 000 euron hankkeissa.

Valtuuston hyväksymän investointikohteiden suunnitteluohjeen mukaan tarveselvitys käynnistää tilahankkeen.

Tarveselvityksen tekee ao. hallintokunta ja hyväksyy kunnanhallitus. Investointiosan irtaimiston hankintamääräraha on tarkoitettu sellaisen irtaimen hankintaan, jonka käyttöikä on kolme vuotta tai yli ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa.

Rahoitusosa

Rahoituslaskelmassa osoitetaan, kuinka paljon tulo-rahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten sitä käytetään. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan suhteessa investointeihin ja lainanlyhennyksiin.

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen ja lainakannan muutokset, jotka ovat nettomääräisinä valtuustoon nähden sitovia eriä.

Poikkeusolojen suunnitelmat

Poikkeusolojen suunnitelmat ja pelastussuunnitelmat päivitetään vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

2.1.3 Talousarvion seuranta

Talousarvio ja kirjanpito ovat tiiviissä yhteydessä toisiinsa. Kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista ja laatia tilinpäätökseen sisältyvä talousarvion toteutumisvertailu.

Taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan pääosin samoja periaatteita. Talousarvioon ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumisvertailuun sisällytetään sisäiset erät, jotka on kuitenkin eliminoitava tuloslaskelmasta ja taseesta kunnan tilinpäätöksessä. Lisäksi on eroja liikelaitoksen käsittelyssä.

Talousarviossa käytetään käsitteitä meno tai tulo kaikista taloustapahtumista. Talousarviossa menoja käytetään yleiskäsitteenä tarkoittaen talousarviovuodelle jaksotettujen toimintamenojen lisäksi myös muuta rahankäyttöä, muun muassa investointimenoa, lainan lyhennystä, antolainausta sekä pääoman lisäystä. Talousarviovuodelle jaksotettuja tuloja ovat esimerkiksi verotulot, valtionosuudet, maksu- ja myynti ja muut toimintatulot, korkotulot ja muut rahoitustulot sekä lainanotto.

Talousarvion toteutumisvertailu on tärkeä osa kunnan tilinpäätöstä. Toteutumisvertailussa esitetään erikseen käyttötalouden ja investointien toteutuminen sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosien toteutuminen. Tavoitteiden toteutuminen voidaan esittää tehtävittäin toimintakertomuksessa tai talousarvion toteutumisvertailussa. Koko kuntaa koskevien strategisten tavoitteiden toteutuminen esitetään tavallisesti toimintakertomuksessa. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen voidaan esittää tehtävittäin ja hankkeittain toimintakertomuksessa tai erillisenä yhdistelylaskelmana. Tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmaosien toteutuminen esitetään laskelmamuodossa. Toteutumisvertailut tulee rajata tietoihin, jotka ovat valtuuston talousarviossa asettamien tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden seurannan kannalta välttämättömiä.

Talousarvion toteutumisvertailussa seurataan sekä tavoitteiden että määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista. Toimielimien tulee seurata talousarvion toteutumista säännöllisesti, esimerkiksi neljännesvuosittain. Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla.

Taloustietojen raportointi

Kunnan on tuotettava tietoja kunnan toiminnasta ja taloudesta kunnan toiminnan, hallinnon ja talouden ohjausta, johtamista ja seurantaa varten sekä kunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Kunnan on salassapitosäännösten estämättä toimitettava lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot Valtiokonttorille yhteen toimivuuden edellyttämässä muodossa. Kunta vastaa toimittamiensa tietojen oikeellisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen ja toimittamisen menettelytavoista ja ajankohdista. [Kuntal 120 a§] Taloustietojen raportointia ohjaa Automatisoidun raportoinnin käsikirja [AURA].

Talousarvion toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä. Osavuosikatsaukset laaditaan kaksi kertaa kalenterivuodessa: huhtikuun ja elokuun lopun tilanteista.

2.1.4 Talousarvion tilivelvolliset

Kuntalain 125 § mukaan tilivelvollisiksi määritellään toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamasta tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain 31.1 §:n mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat, johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Lain mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessa otettava kantaa siihen, voidaanko tilivelvolliselle myöntää vastuuvapaus. Tällöin tilintarkastajan on myös yksilöitävä asianomainen tilivelvollinen. Viime kädessä harkintavalta siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

2.2 Taloussuunnitteluprosessi

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kuntastrategiasta, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista, varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista, takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston tulee päättää myös kunnan liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista. [Kuntal 14 §]

Valtuusto hyväksyy hallintosäännön, jossa annetaan tarpeelliset määräykset muun muassa kunnan taloudenhoidosta [Kuntal 90 §]

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Kunnallisessa liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta. [Kuntal 39 ja 67 §]

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä

- Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi [suunnitelmakausi]. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.
- Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous - ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.
- Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä säädettyä alijäämän kattamisvelvoitetta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

2.3 Talouden tilanne ja kehitysnäkymät

2.3.1 Kansantalouden tilanne ja kehitysnäkymä

Suomen talous on toipumassa taantumasta, mutta kasvu on edelleen haavoittuvaa kansainvälisille riskeille ja kotimaiselle epävarmuudelle. Investoinnit, erityisesti vihreään siirtymään ja puolustukseen, tukevat kasvua. Julkisen talouden sopeutustoimet ja talouden elpyminen parantavat rahoitusasemaa, mutta velkaantuminen pysyy korkealla tasolla.

Kasvunäkymät ja investoinnit:

Suomen talous on kääntynyt taantumasta kasvuun. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus kuitenkin hillitsee kulutuksen kasvua, ja kotitaloudet säästävät edelleen enemmän kuin kuluttavat. Investoinnit kasvavat ripeästi erityisesti energiasiirtymän ja puolustushankkeiden ansiosta. Raken- tamisen elpyminen on hidasta, mutta teknologiaan ja puhtaaseen energiaan liittyvät investoinnit lisääntyvät merkittävästi.

BKT ja kasvuennusteet:

Bruttokansantuotteen (BKT) odotetaan kasvavan 1,0 % vuonna 2025, 1,4–1,5 % vuonna 2026 ja 1,7 % vuonna 2027. Keskipitkällä aikavälillä kasvu jatkuu kohtalaisena, ja vuosina 2028–2029 BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,6 % vuodessa. Kasvua tukevat erityisesti yksityiset investoinnit ja puolustusmenojen lisäykset.

Kansainväliset riskit ja vienti:

Taloukasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit ja kauppapoliittinen epävarmuus. Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin tukevat kuitenkin vientikysyntää. Suomen vienti on kärsinyt vaisusta kysynnästä Euroopassa, mutta odotetaan nopeutuvan euroalueen elpyessä. Tuonnin kasvu on nopeampaa kuin viennin, koska investoinneissa käytetään paljon tuontipanoksia.

Kotitaloudet ja inflaatio:

Inflaatio on hidastunut selvästi, ja hintojen nousu pysyy maltillisena. Reaaliensiot ovat kääntyneet kasvuun, mutta kulutusta rajoittavat heikko työllisyystilanne, sosiaalietuuksien leikkaukset ja kulutusverojen korotukset. Ensi vuonna reaalityulojen kasvu nopeutuu työllisyyden parantuessa ja veronalennusten myötä.

Työllisyys:

Työllisyys on ollut laskussa, mutta käänne parempaan on nähtävissä. Vuonna 2025 työllisten määrä kasvaa ja työttömyys laskee 8,8 prosenttiin. Työvoiman määrää lisäävät hallituksen toimet ja maahanmuutto, mutta toistaiseksi tämä on näkynyt lähinnä työttömyyden nousuna.

Julkinen talous ja velka:

Julkisen talouden alijäämä syveni viime vuonna 4,5 prosenttiin ja velkasuhde nousi 82 prosenttiin. Sopeutustoimien ja talouden elpymisen myötä alijäämä alkaa pienentyä ja velan kasvu hidastua, mutta puolustusmenojen kasvu lisää menoja erityisesti vuosina 2028–2029. Velkasuhde vakiintuu vuonna 2027, mutta alkaa taas kasvaa vuodesta 2028 alkaen, ylittäen 90 % vuonna 2029.

2.3.2 Kuntatalouden tilanne ja kehitysnäkymä

Kuntatalouden tilanne on edelleen haasteellinen, mutta talouden toipuminen ja investointien kasvu luovat pohjaa vakaammalle kehitykselle. Kuntien on kuitenkin varauduttava sopeutustoimiin ja kustannusten hallintaan, jotta talouden tasapaino voidaan turvata myös tulevinä vuosina.

Yleiskuva ja talouskasvu

Suomen kuntatalous on viime vuosina ollut haastavassa asemassa, mutta talouden taantuman pohjalta on käännytty varovaiseen kasvuun. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa, mikä tukee myös kuntien veropohjaa. Talouden epävarmuus kuitenkin hillitsee kulutuksen kasvua, ja kotitaloudet säästävät edelleen enemmän kuin kuluttavat. Investoinnit kasvavat erityisesti energiasiirtymän ja puolustushankkeiden ansiosta, mikä näkyy myös kuntien investointitarpeissa.

Bruttokansantuotteen (BKT) odotetaan kasvavan 1,0 % vuonna 2025, 1,4–1,5 % vuonna 2026 ja 1,7 % vuonna 2027. Keskipitkällä aikavälillä kasvu jatkuu kohtalaisena, ja vuosina 2028–2029 BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,6 % vuodessa. Kasvua tukevat erityisesti yksityiset investoinnit ja puolustusmenojen lisäykset.

Kuntatalouden alijäämä ja velka

Kuntahallinnon alijäämä on pysynyt viime vuosina noin 0,4–0,6 prosentissa suhteessa BKT:hen. Vuonna 2025 alijäämän ennustetaan syvenevän 0,6 prosenttiin, mutta se lievenee hieman seuraavina vuosina. Alijäämää kasvattavat erityisesti kulutusmenojen ja investointien kasvu sekä valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset. Kuntien vastuulle siirtyneet uudet tehtävät, kuten työ- ja elinkeinopalveluiden järjestäminen sekä laajennettu rahoitusvastuu työttömyysetuuksista, lisäävät painetta kuntatalouteen.

Kuntien velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina, ja alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa. Vaikka määräaikaisten valtionosuusleikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, alijäämä supistuu vain hieman.

Menot, palkkaratkaisut ja investoinnit

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustevuosina pääasiassa hintojen nousun ja palkkaratkaisujen seurauksena. Henkilöstövaltaisella kuntasektorilla palkkaratkaisut vaikuttavat merkittävästi kustannuskehitykseen: työvoimakustannusten arvioidaan nousevan 2,78 % vuonna 2025, 3,18 % vuonna 2026 ja 3,85 % vuonna 2027. Lisäksi sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja niiden uudelleen neuvottelut vähentävät kuntien vuokratuloja arviolta 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Investointipaineet kohdistuvat erityisesti kasvukeskuksiin, ja kuntien investoinnit suuntautuvat rakennuksiin, teihin ja muuhun perusinfrastruktuuriin. Valtion ja kuntien yhteistyö esimerkiksi maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksissa tukee kaupunkiseutujen saavutettavuutta ja kestävästä liikkumisesta.

Tulot ja verotulot

Verotulot ovat kuntien tärkein tulonlähde. Vuonna 2025 niiden kasvua jarruttaa yhteisöverotulojen supistuminen, ja kuntien verotulojen kasvun arvioidaan jäävän noin 1,4 prosenttiin. Kun suhdannetilanne kohenee, verotulojen kasvu piristyy arviolta 6 prosenttiin vuonna 2026 ja pysyy keskimäärin hieman alle 4 prosentissa vuosina 2027–2029.

Riskit ja sopeutustarpeet

Kuntatalouden näkymiin liittyy useita riskejä. Menot voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, jos kunnat onnistuvat sopeuttamaan palveluverkkoaan ja toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Toisaalta epäonnistuneet sopeutustoimet tai arvioitua suuremmat menolisäykset, kuten sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat heikentää tilannetta.

2.3.3 Kunnan talouden tilanne ja kehitysnäkymä

Tyrnävän kunnan taloudellinen tilanne on ollut viime vuosina vahva ja vakaa. Kunta on onnistunut saavuttamaan ylijäämäisiä tilinpäätöksiä, mikä on mahdollistanut merkittävän ylijäämäpuskurin kerryttämisen taseeseen. Tämä puskurirahasto on ollut erittäin tarpeellinen, sillä se tarjoaa kunnalle taloudellista liikkumavaraa ja turvaa mahdollisia tulevia haasteita vastaan. Taseessa ei ole tällä hetkellä kattamatonta alijäämää, mikä kertoo kunnan vastuullisesta taloudenpidosta ja pitkäjänteisestä suunnittelusta.

Vuodelta 2025 odotetaan kuitenkin taloudellisesti heikompaa tulosta. Ennusteiden mukaan kunnan tulos tulee olemaan negatiivinen, mikä poikkeaa aiempien vuosien positiivisesta kehityksestä. Yksi keskeinen syy tähän on se, että Tyrnävän kunnan toimintamenojen kasvu on ollut selvästi nopeampaa kuin kuntien keskimääräinen menojen kasvu Suomessa. Tämä kehitys on asettanut kunnan taloudelle uudenlaisia paineita ja vaatinut nopeita sekä vaikuttavia toimenpiteitä.

Kunnan johto ja henkilöstö ovat yhdessä etsineet ratkaisuja talouden ja toiminnan sopeuttamiseksi muuttuneeseen tilanteeseen. Tämä on tarkoittanut sekä uusien toimintamallien kehittämistä että olemassa olevien prosessien tehostamista. Koko kunnan henkilöstö on sitoutunut yhteiseen tavoitteeseen talouden tasapainottamiseksi, ja yhteistyö on ollut tiivistä eri toimialojen välillä.

Kunnan talouden ja toiminnan sopeuttaminen on vaatinut myös talousosaamisen vahvistamista. On ollut tärkeää, että taloudellista tietoa on saatavilla reaaliaikaisesti ja että raportointi on selkeää ja helposti ymmärrettävää kaikille päätöksentekijöille. Tämän tavoitteen tukemiseksi Tyrnävän kunnassa siirryttiin vuoden 2025 alussa käyttämään uutta Intime-järjestelmää taloushallinnon ulkoistuksen yhteydessä. Uusi järjestelmä mahdollistaa entistä ajantasaisemman ja läpinäkyvämmän talousraportoinnin, mikä tukee kunnan johtoa ja henkilöstöä päätöksenteossa sekä talouden seurannassa.

Valmistelussa oleva valtionosuusuudistus tuo lisähaasteita Tyrnävälle. Uudistuksen tavoitteena on jakaa kuntien valtionosuudet uudelleen, mutta kokonaisrahoitus ei kasva. Tyrnävä on lapsirikas kunta, jossa suurin osa menosta kohdistuu lasten ja nuorten palveluihin. Uudistus on nollasummapeliksi: osa kunnista hyötyy, osa menettää – ja Tyrnävälle riski on merkittävä.

Tyrnävän kunnan taloutta on suunniteltu siten, että suunnitteluvuosina kunnan alijäämä pienenee merkittävästi.

Tulovero- prosentin kehitys	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tyrnävä	22	22	22	9,36	9,9	9,9	9,9
Pohjois- Pohjan- maa	20,57	20,91	20,91	8,27	8,35	8,35	
Koko maa	19,97	20,02	20,01	7,37	7,62	7,52	

Kiinteistövero				
Vuosi 2025	Yleinen %	Vakituiset asunnot %	Muu asuinrakennus %	Yleinen maapohjan %
Tyrnävä	1,12	0,54	1,12	1,30
Pohjois-Pohjanmaa	1,15	0,53	1,20	1,30
Koko maa	1,11	0,52	1,21	1,27

Kunnan talousasemaa esittäviä lukuja (Tilinpäätöstiedot)								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verotulot milj. euroa	18,2	18,3	19,7	19,9	21,6	22,1	12,1	12,6
Valtionosuudet milj. euroa	19,1	18,5	18,8	21,8	21,3	22,4	12,2	11
Ta-lainat milj. euroa	30,4	33,5	31,9	31,3	30,2	29,1	30,4	35,9
Ta-lainat euroa/asukas	4 510	4 990	4 812	4 740	4 582	4 441	4 664	5532
Vuosikate 1000 euroa	1 360	-288	1 926	3 243	2 327	2 196	2 754	2 234
Vuosikate euroa/asukas	202	-43	290	491	353	335	422	344
Vuosikate % käyttötuloista	3,6	-0,7	4,5	7,1	4,9	4,5	9,9	8,1
Vuosikate % poistoista	82,8	-14,2	95,9	159,3	109,7	110	130,3	100,1
Investointien tulorahoitus	17	-9,9	250,9	290,6	186,8	128,7	63,6	30,2
Lainanhoitokate	0,5	0	0,6	1,1	0,8	0,6	0,8	0,6
Kassan riittävyys pv	1	1	0,1	12	16	15	8	12

Tunnuslukuja

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin.

Investointien tulorahoitus –tunnusluku kertoo sen, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

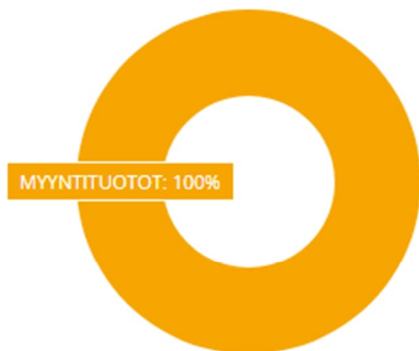
Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee sen, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Maksuvalmiuden kannalta riittävänä voidaan pitää vähintään 15 päivän kassan riittävyyttä.

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Omavaraisuusaste %	Omavaraisuusaste lasketaan kunnan oman pääoman ja varausten suhteena taseen loppusummasta. Tunnusluku kertoo kunnan vakavaraisuudesta ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä.	26	28	28	29	29	26
Suhteellinen velkaantuneisuus %	Ilmaisee, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta.	88	81	76	72	126	197
Lainat euroa/asukas		4812	4740	4582	4441	4654	5532

Käyttötalous 1-10/2025 vs 1-10/2024

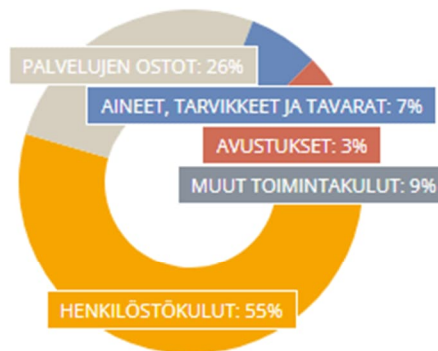
Toimintatuotot (1000€)

4 748 **+96,2 %**
3,5 % alle 1-10 kk-budjetin

Toimintakulut (1000€)

-22 812 **15,4 %**
2,5 % alle 1-10 kk-budjetin

Henkilöstökulut (1000€)

 -12 437 **0,7 %**
2,5 % alle 1-10 kk-budjetin

Palveluiden ostot (1000€)

 -6 010 **20,7 %**
1,1 % alle 1-10 kk-budjetin

Toimintakate (1000€)

 -18 019 **3,9 %**
2,5 % alle 1-10 kk-budjetin

Tilikauden yli/alijäämä (1000€)

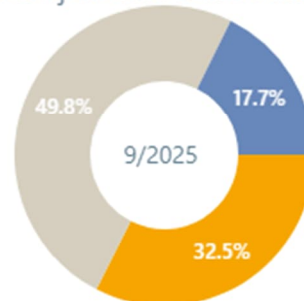
 -199 **-33,3 %**
76,9 % alle 1-10 kk-budjetin

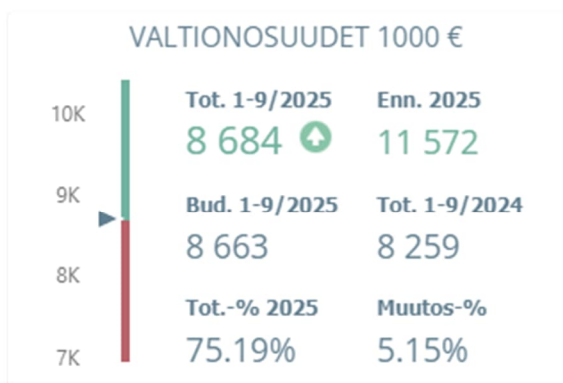
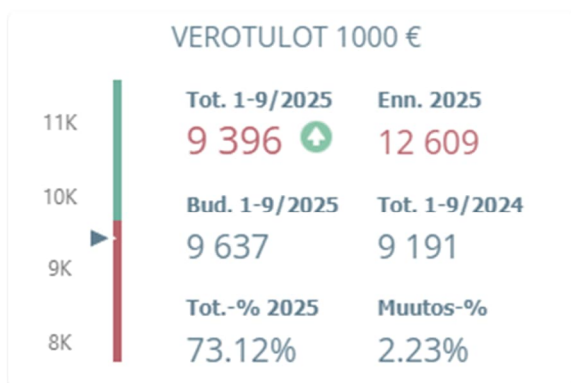
PALVELUJEN OSTOT 1000 €

-4.5K	Tot. 1-9/2025	Enn. 2025
-5.0K	-5 239 	-7 061
-5.5K	Bud. 1-9/2025	Tot. 1-9/2024
-6.0K	-5 467	-4 529
-6.5K	Tot.-% 2025	Muutos-%
	71.88%	-15.69%

Palvelujen ostot jakauma toimialoitt...

- Hallinto- ja ke..
- Sivistysosasto
- Tekninen osasto

2.4 Toimintaympäristö

2.4.1 Väestö

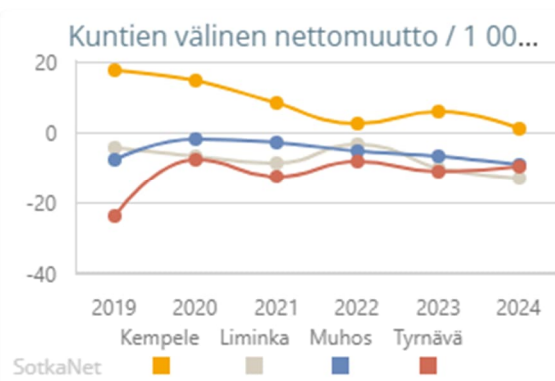
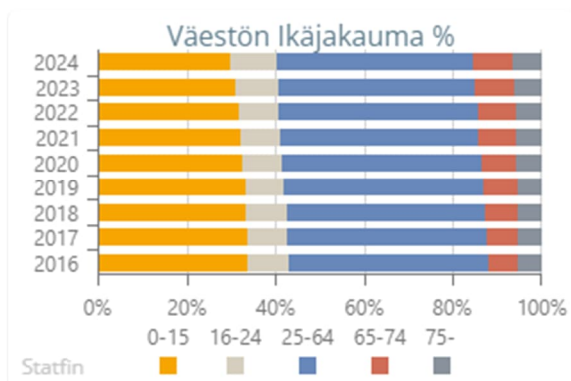
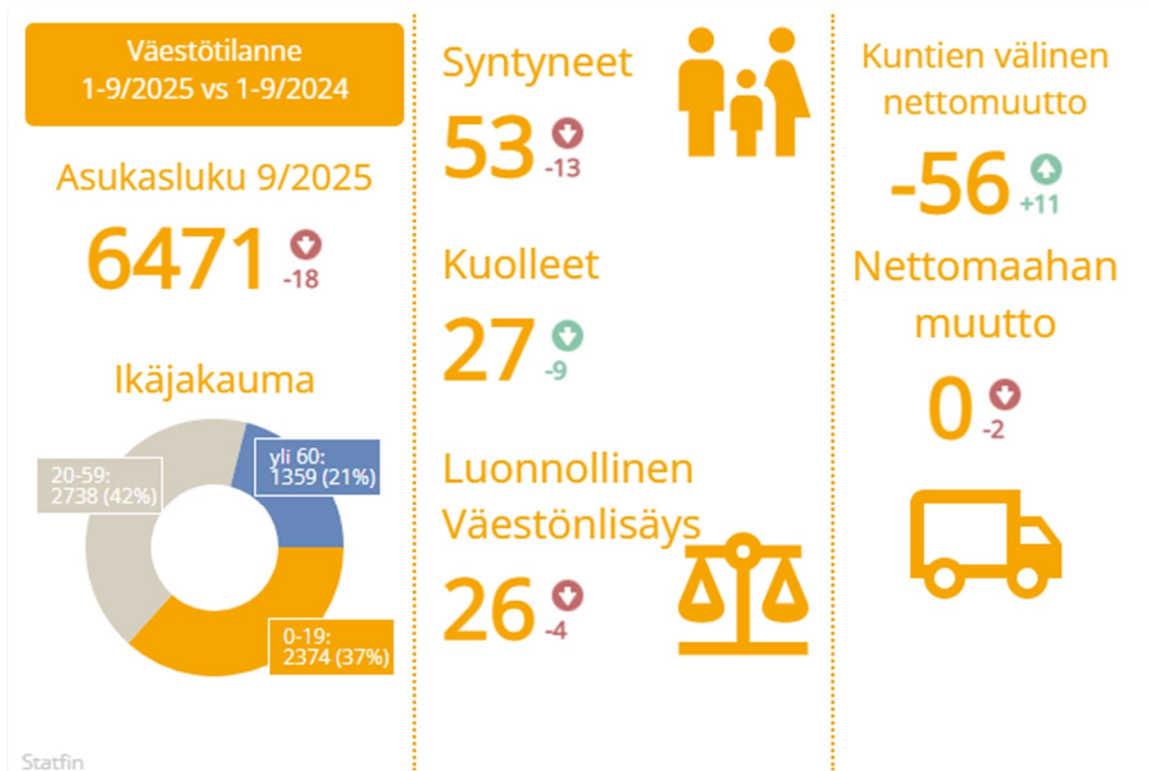
Tilastokeskuksen arvio Tyrnävän asukasluvusta vuonna 2030 on 6 296. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi nykyisen asukasmäärän merkittävää pienenemistä.

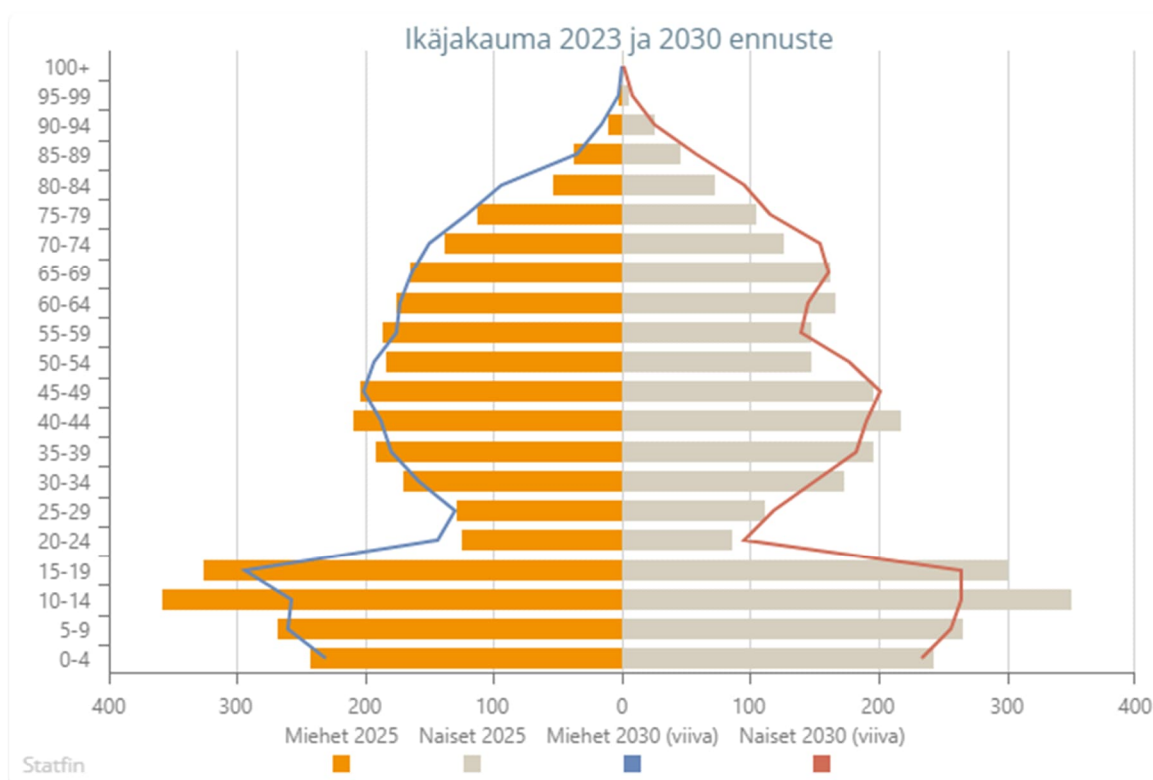
Arvio väestön ikärakenteesta 2030 ja 2035 [31.12.] [Tilastokeskus]

Ikä	v. 2030 lkm	%-osuus	v. 2035 lkm	%-osuus
0–5	543	8,6	545	8,8
6–12	735	11,7	685	11,1
13–18	722	11,5	593	9,6
19–64	3 173	50,4	3 186	51,5
65–84	989	15,7	1 003	16,2
85–	134	2,1	180	2,9
Yhteensä	6 296	100	6 192	100

Pidemmässä tarkastelussa Tyrnävän asukasluku on pysynyt samalla tasolla (10 vuoden keskiarvo on noin -0,2 %/vuosi). Viimeisten vuosien aikana asukasluku on kääntynyt laskuun. Asukasluvun ennakoidaan Tilastokeskuksen mukaan laskevan edelleen. Tilastokeskuksen ennuste pohjautuu kuitenkin menneeseen tapahtumasarjaan ja kunnassa on itse mahdollisuus vaikuttaa tulevaisuuden väestökehitykseen. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan päivähoitoikäisten määrä pysyy samalla tasolla ja myös prosentuaalinen osuus pysyy samalla tasolla. Kouluikäisten määrä pienenee absoluuttisesti, vaikka prosentuaalisessa tasossa ei tapahdu oleellista muutosta. Eläkeikäisten määrä kasvaa merkittävästi vuosittain vuosina 2024–2030. Samalla ajanjaksolla yli 85-vuotiaiden prosentuaalinen osuus myös kasvaa huomattavasti.

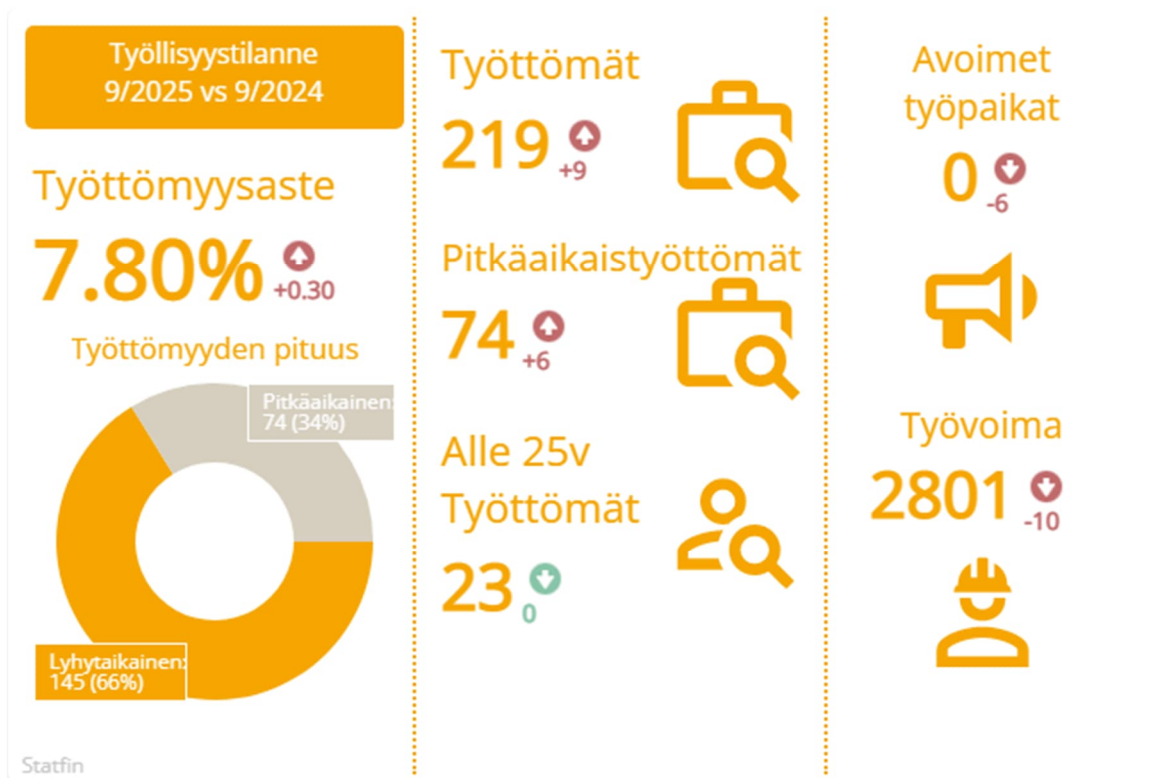
Vanhushuoltosuhde (yli 65-vuotiaat suhteessa 15–64-vuotiaisiin) on Tyrnävällä 26,5 % ja arvio vuodelle 2030 on noin 31 % ja arvio vuodelle 2035 noin 33 %. Koko maassa vanhushuoltosuhde on 38 % ja arvio vuodelle 2030 on 39 %. Tämä tarkoittaa sitä, että kun tällä hetkellä Tyrnävällä yhtä seniori-ikäistä kohti on noin kolme työikäistä koko maassa, niin vuonna 2025 enää kaksi ja puoli. Tyrnävällä vanhushuoltosuhde on huomattavasti valtakunnallista keskiarvoa positiivisempi.

2.4.2 Työllisyys

Tyrnävän työttömyysaste oli syyskuun 2025 lopussa 7,8 %. Yhteensä työttömiä Tyrnävällä oli 219 kpl ja avoimia työpaikkoja alle 5 kpl.

2.4.3 Elinkeinoelämä

Tyrnävällä toimii 369 aktiivista yritystä [Tyrnävän Kehitys Oy 11/2025]. Työpaikkojen toimialajakauma kunnassa on alkutuotanto 12,0 %, jalostus 16,0 % ja palvelut 70,4 % [Tilastokeskus 2023]. Asuinkunnassa työssäkäyvien osuus on 64,2 % työllisistä [Tilastokeskus 2023].

2.5 Kunnan organisaatio, hallinto ja henkilöstö

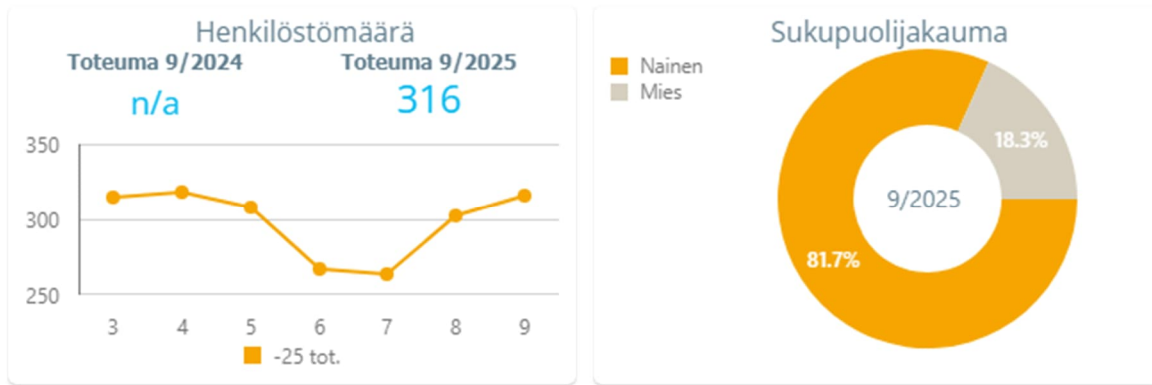
2.5.1 Organisaatio ja hallinto

Tyrnävän kunnan päätöksenteko-organisaatio muodostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, lautakunnista sekä kunnan johtajistosta. Tyrnävän kunnan lautakuntia ovat keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta. Kunnan palveluorganisaatioita ovat hallinto- ja kehitysosasto, sivistysosasto ja tekninen osasto. Tyrnävän Vesihuolto Oy on kunnan 67 %:sesti omistama tytäryhtiö ja se tuottaa vesihuoltolain mukaiset talousvesi- ja jätevesihuollon palvelut toiminta-alueillaan. Tyrnävän Kehitys Oy on kunnan 100 %:sesti omistama tytäryhtiö ja se tuottaa yhdessä kunnan kanssa elinkeinopalveluita paikallisille yrityksille. Vuoden 2026 aikana käynnistetään organisaatorakenteen selvitys.

2.5.2 Henkilöstö

Tyrnävän kunnan henkilöstömäärä 30.9.2025 oli 318 henkilöä. Suurimmat henkilöstöryhmät ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa. Vuoden 2026 aikana varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen resursointia ja tehtäviä suhteutetaan lapsi- ja oppilasmäärän muutokseen sisäisin järjestelyin ja mahdollisten henkilöstömuutosten yhteydessä. Henkilöstöä osallistetaan itseään koskevien päätösten valmistelussa.

Henkilöstökulut osastoittain

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TYRNÄVÄN KUNTA (Ulkoinen)					
HENKILÖSTÖKULUT	-14 872 227	-15 307 973	-15 474 571	-15 757 933	-15 912 541
PALKAT JA PALKKIOT	-12 267 896	-12 276 473	-12 702 457	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-2 787 640	-3 031 500	-2 771 632	0	0
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	183 309	0	-482	0	0
Hallinto- ja kehittämisosasto (Ulkoinen)					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 454 712	-1 637 643	-1 668 803	-1 710 523	-1 744 733
PALKAT JA PALKKIOT	-1 208 491	-1 375 738	-1 382 354	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-255 708	-261 905	-286 449	0	0
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	9 487	0	0	0	0
Sivistysosasto (Ulkoinen)					
HENKILÖSTÖKULUT	-11 666 698	-11 728 959	-11 846 340	-11 981 389	-12 060 466
PALKAT JA PALKKIOT	-9 605 492	-9 346 213	-9 712 168	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-2 209 950	-2 382 746	-2 134 172	0	0
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	148 745	0	0	0	0
Tekninen osasto (Ulkoinen)					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 750 817	-1 941 371	-1 959 428	-2 066 021	-2 107 341
PALKAT JA PALKKIOT	-1 453 913	-1 554 522	-1 607 935	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-321 982	-386 849	-351 011	0	0
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	25 077	0	-482	0	0

2.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Konsernitavoitteet

Määäämisvalta (omistusosuuden suhde) osoittaa kunnan mahdollisuutta ohjata tytäryhteisöjen toimintaa niin, että koko konsernin tavoitteet ja edut tulevat otetuksi huomioon.

Tyrnävän Vesihuolto Oy kuuluu Tyrnävän kuntakonserniin. Tyrnävän Vesihuolto Oy:n yhtiösopimus on allekirjoitettu 1.11.1962. Tyrnävän kunta omistaa Tyrnävän Vesihuolto Oy:n osakkeista 68 kpl/prosenttia. Lisäksi konserniin kuuluu vuonna 2022 perustettu Tyrnävän Kehitys Oy, joka on kunnan 100 %:sesti omistama tytäryhtiö.

Tyrnävän kunnan konserniohjeissa on määritelty kunnan toimivalta ja vastuu Tyrnävä-konsernissa. Konserniohje on uudistettu vuonna 2025.

Tyrnävän kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja edullisia palveluja kunnalle ja kuntalaisille.

Konserniohjeen mukaan tilivuoden päätyttyä tytäryhteisön tulee toimittaa kunnalle vuosikertomus sekä konsernitaseen laatimisessa tarvittavat tiedot kunnan edellyttämässä määräajassa. Tytäryhteisön velvollisuus antaa tietoja kunnanhallitukselle on lisätty lakiin. Tytäryhteisön hallituksen on annettava kunnanhallitukselle konsernin taloudellisen aseman laskemiseen tarvittavat tiedot. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee laatia kirjanpitoinsa yhtenäisesti siten, että kunnan konsernitaseen laatimista varten tarvittavat tiedot on vaikeuksitta saatavissa. Yhteisöjen tulee myös laskea kunnan poistosuunnitelman mukaiset poistot kunnan konsernitasetta varten.

Tytäryhteisön henkilöstöpolitiikassa noudatetaan kunnan omaksumia yleisperiaatteita elleivät asianomaista alaa koskevat sopimukset muuta edellytä.

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n tulee informoida kunnanjohtajaa välittömästi poikkeus- tai häiriötilanteista veden jakelussa tai muista vesityhtiön toiminnan olennaisista muutoksista.

Tyrnävä Kehitys Oy:lle on laadittu oma strategia, joka mukailee kunnan strategiaa ja jota päivitetään tarpeen mukaan. Lisäksi yhtiölle laaditaan vuosittainen tavoitemittaristo, jonka yhtiön hallitus hyväksyy. Tavoitteita seurataan yhtiönhallituksen kokouksissa sekä kunnan osavuosisraporttien yhteyksissä aina valtuustotasolle siltä osin, kuin ne osakeyhtiön toiminnan kannalta ovat julkisia.

Konsernitaseen tunnuslukuja	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Omavaraisuus %	28,0	28,0	28,0	26,1	30,6	27,8
Konsernin lainakanta milj. euroa	35,2	36,6	37,3	38,7	33,2	36,8
Konsernin lainat euroa/asukas	5 313	5 544	5 657	5 899	5 081	5 668

2.7 Kuntastrategia

Tyrnävän visio

Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle

Tyrnävän kuntastrategia

Tyrnävän kuntastrategia Tyrnävä kylien kunta vuosille 2022–2026 hyväksyttiin 13.12.2022 § 78. Tyrnävän kunnan kuntastrategia linjaa kunnan kehittämisen suuntaviivat ja päämäärät. Kunnassa valmistellaan parhaillaan uutta kuntastrategiaa, mikä hyväksytään vuonna 2026.

Tyrnävän kuntaslogan *Tyrnävä. Mukavamman arjen kotikunta* kiteyttää kunnan kilpailutekijät operatiiviseksi ytimeksi, joka auttaa kuntaa saavuttamaan kuntastrategian elinvoimaan, vetovoimaan ja pitovoimaan liittyviä päämääriä. *Tyrnävä. Mukavamman arjen kotikunta* kertoo Tyrnävällä asumisen mahdollistamasta väljemmästä, laadukkaammasta ja turvallisemmasta arjesta tinkimättä kaupunkiseudun työpaikoista ja tarjonnasta.

Kuntamme elinvoima, vetovoima ja pitovoima sekä edellytyksemme kasvulle rakentuvat maaseudun ja kaupungin leikkauspisteessä. Tarjoamme mukavampaa, luonnonläheisempää ja edullisempaa asumista ulkoliikuntamahdollisuuksien äärellä sekä laadukkaat arjen lähipalvelut (mm. päiväkodit, Pisa 2022 -menestystäkin saavuttaneet koulut) siten, että kuntalaistemme on helppo hyödyntää päivittäisessä elämässään myös kaupunkiseudun koko tarjontaa.

Yritysystävällinen Tyrnävä on mukavamman arjen kotikunta myös kunnassamme toimiville yrityksille. Kunnan elinkeinoyhtiö Tyrnävän Kehitys Oy on kunnassamme toimivan ja kuntaamme sijoittuvan yrittäjän asialla. Tyrnävän Kehityksen palveluhenkiset ja ratkaisukeskeiset yrityspalvelut sujuvoittavat prosesseja sekä tarjoavat tukea, neuvontaa ja sparrausta läpi yrityksen elinkaaren.

Strategian lähtökohdat

Kuntastrategia on kunnan johtamisen työkalu. Siinä perehdytään toiminnan nykytilaan, määritellään toiminnan keskeiset painopisteet ja kehittämiskohteet sekä ennakoidaan tulevaisuuden haasteita ja pyritään löytämään keinoja niihin vastaamiseen. Kunnan strategiassa määritellään, mihin suuntaan Tyrnävän kuntaa kehitetään ja miten tulevaisuuteen varaudutaan. Kuntastrategia on strategia, jolla valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista, ja jonka mukaisesti kuntaa johdetaan.

Strategiseen työskentelyyn liittyy kiinteästi toimintaympäristön hyvä tuntemus ja kriittinen tietoisuus paremmasta. Kehittämistyön on oltava tavoitteellista toimintaa, jossa myös muutokset ovat mahdollisia. Kehittämistyölle on asetettava aina tavoitteet, joita arvioidaan säännöllisesti. Toimintaa muutetaan tarvittaessa tavoitteiden mukaisiksi.

Tyrnävän kuntastrategian lähtökohtana on itsenäinen yhteistyötä tekevä kunta. Tulevaisuuden muutoksiin vastataan pitämällä kuntatalouden vakautta edelleen yhtenä keskeisenä strategisena painopistealueena. Kuntatalouden hoidossa on toimittava pitkäjänteisesti ja pidättyvästi siten, että tasapainotila suunnitelmakaudella saavutetaan. Kunnan vakaa talous luo perustan muulle kehitystyölle.

Uuden strategian vision mukaisesti lähipalvelut, sivistys ja hyvinvointi, turvallinen ja sujuva arki sekä elinympäristön kehittäminen ovat kunnan toiminnan keskiössä. Kunta toimii aktiivisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja luo mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämiseksi. Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys sekä laaja hyvinvointinäkökulma.

Kunnan menestyminen nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä on riippuvainen monista tekijöistä. Keskeistä on kyky tunnistaa yhteiskunnalliset muutokset ja etsiä niihin aktiivisesti ratkaisumalleja niin kunnan sisällä kuin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Onnistuminen edellyttää laaja-alaista näkemystä ja tasapainotilan saavuttamista keskeisten tavoitteiden välillä sekä määrätietoista työtä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuntastrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi

Strategian toimeenpano

- Vuosittainen talousarviovalmistelu (aihiot strategiasta toimialoittain)
- Vuosittain arviointia toteutetaan tilinpäätöksen ja tarkastuslautakunnan havaintojen pohjalta
- Osavuositarkastukset mahdollistavat tilikauden aikaisen tarkastelun sekä mahdolliset korjausliikkeet

Hyvinvointikertomus osana hyvinvointijohtamista

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Sote-järjestämislain 6§ velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.

Tyrnävällä on säännöllisesti kokoontuva hyvinvointityöryhmä. Tavoitteena on vahvistaa poikkihallinnollisia hyvinvointirakenteita osana kunnan johtamista ja kytkeä hyvinvointijohtamisen näkökulma osaksi kunnan toimintaa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Tavoitteena on myös lisätä luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden hyvinvointijohtamisen osaamista ja kehittää kuntalaisten osallisuutta ja järjestöyhteistyötä hyvinvointityössä.

Hyvinvointikertomus on olennainen osa kunnan normaalia vuosittaista strategia-, talousarvio-, toiminta- ja käytösuunnitelmatyötä ja liittyy tilinpäätökseen ja arviointiin. Hyvinvointikertomustieto liitetään muuhun toimintaympäristötietoon ja hyödynnetään talousarvion suunnitteluohjeiden ja itse talousarvion laadinnassa.

Erityisesti hyvinvointikertomuksen pohjalta on noussut koulutuksen merkitys hyvinvoinnin ja tasa-arvon tuojana.

Turvallisuus

Tyrnävä on kyselyn mukaan koettu yleisesti ottaen turvallisesti kunnaksi. Yleistä turvattomuuden tunnetta on vähän, mutta parannettavaakin on. Tehty selvitys on turvallisuustyön pohjana. Kuntalaisten turvallisuus ja toisaalta turvattomuus muodostuvat monista eri tekijöistä.

Turvallisuus on hyvinvointia. Turvallinen kunta kiinnostaa asukkaita, yrityksiä ja on haluttu työpaikka. Turvallisuustyötä johtaa kunnanjohtaja yhdessä turvallisuuspäällikön, johtoryhmän, pelastuslaitoksen, poliisin ja muiden viranomaisten edustajien kanssa. Tavoitteena on, että turvallisuuden edistäminen kuuluu kaikille ja on osa jokaisen työtä.

2.7.1 Tyrnävän kunnan strategiset valinnat

Kuntastrategiatyö toteutettiin vuonna 2022 useilla eri foorumeilla. Strategiatyössä osallistutettiin kuntalaiset ideoineen osallistumaan prosessiin. Strategian laatimiseksi järjestettiin kuntalaisille avoimia seminaareja sekä tiedotustilaisuuksia kunnanvaltuustossa, kunnanhallituksessa, lautakunnissa ja henkilökunnan ja yrittäjien kanssa. Osallistuminen oli kaikilla foorumeilla hyvää ja innostunutta. Yhteistyön tuloksena saatiin Tyrnävän kunnan strategiset valinnat

- Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi

- Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
- Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen
- Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
- Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Vuoden 2025 toimenpiteissä painottuvat erityisesti huolehtiminen hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista, yrittäjyyden ja lähiruokan edistäminen sekä kehittyminen kuntatyönantajana.

Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen ja kunnan elinvoimaan ja imagoon.

2.7.2 Tyrnävän arvoperusta

- Avoimuus
- Kestävyys
- Oikeudenmukaisuus
- Turvallisuus
- Vastuullisuus

2.7.3 Strategiset valinnat ohjaavat päätöksentekoa

Tavoitteet

- Kunnan toiminnan määrätietoinen tavoite on olla paras kuntatyönantaja.
- Kunnan palvelutarjonta vastaa kuntalaisten tarpeisiin ja kunnassa on mahdollisuus järjestää yksityisiä opetus- ja terveydenhuollon palveluita.
- Kuntalaisilla on mahdollisuus työskennellä niin Tyrnävällä kuin muissa kaupunkiseudun kunnissa toimivien yhteyksien päässä. Yritystoiminnan monipuolisuus parantaa kylien lähipalveluita.
- Kunnan peruspalveluiden järjestämiseen satsataan ja kunnan omaisuudesta huolehditaan. Kunnan kiinteistöt palvelevat kuntalaisia ja alueen toimijoita.
- Kuntalaisilla on mahdollisuus ajasta ja paikasta riippumatta antaa palautetta sähköisillä kanavilla ja osallistua päätöksentekoon valmisteltavien asioiden työstämiseen.
- Kunnan asumisen ja työnteon ympäristöt ovat viihtyisiä, siistejä ja turvallisia lapset ja nuoret huomioiden. Kulttuurihistorialliset arvot ja perinnemaisemat nostetaan esille ja niitä ylläpidetään ajassa.
- Kunnassa yrittäjyys nostetaan esille ja yrittäjyyteen tuetaan ja kannustetaan. Tyrnävä osaamista -brändi yhdistää paikalliset timantit. Lähiruokan tuotannon edellytyksiä vaalitaan ainutlaatuisessa ympäristössä.

2.7.4 Strategian läpileikkaavat teemat

HYVINVOINTI

Tyrnävällä on poikkeuksellinen ikärakenne. Noin 31 prosenttia kuntalaisista on alle 15-vuotiaita ja 45 prosenttia kuntalaisista on alle 29-vuotiaita, 11 prosenttia 0–6-vuotiaita. Palvelujen kehittämistä on tehty aidosti hallintokuntien rajat ylittävällä tavalla, ikärakenne aiheuttaa haasteita investointien osalta.

Strategiset valinnat hyvinvoinnin näkökulmasta

- Hyvinvoiva henkilöstö on kunnan keskeinen menestystekijä. Tyrnävän kunta käyttää monipuolisia kannustimia henkilöstön työssäjaksamisen, viihtymisen ja pysymisen edistämiseksi. Matala ja tiivis organisaatio mahdollistaa vuorovaikutuksen yli osastojen. Kuntaorganisaation toimintaa tehostetaan ja työyhteisön yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia kehitetään myös sisäistä tiedonkulkua ja läpinäkyvyyttä edelleen kehittämällä.
- Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut sekä vapaan sivistystyön palvelut lisäävät kuntalaisten hyvinvointia erityistarpeet huomioiden.
- Kuntalaisten mahdollisuus lähipalveluiden käyttöön helpottaa arkea ja lisää vapaa-aikaa. Asiointimatkojen määrään ja liikkumistapaan pyritään vaikuttamaan hyvinvoinnin ympäristön näkökulmista.
- Kunnan moniammatillinen hyvinvointiryhmä valmistelee vuosittain hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet.
- Oikea-aikainen ja tavoittava asukas- ja palveluviestintä toimittaa hyvinvointia tuottavat kunnan palvelut perille kuntalaisille.
- Hyvinvointitapahtumat ja sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen.
- Kunta tarjoaa kuntalaisille monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet. Ympäristöstä huolehditaan tiiviissä yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Lapsiperheiden ja eri ikäryhmien viihtyisyyteen kiinnitetään huomiota ja nostetaan ympäri kuntaa sijaitsevat erityiset kohteet esille.
- Kunta edistää palvelurakenteen monipuolisuutta ja uusien työpaikkojen syntymistä. Yrittäjien hyvinvointia tukevat yrittäjätilaisuudet, tapahtumat ja liikuntapalvelut. Kunnan ruokapalveluissa hyödynnetään lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan.

ELINVOIMA

Tyrnävällä on vahva alkutuotanto: 120 aktiivitalaa, peltoa viljelyksessä 10 878 ha, maitoa tuotetaan 4,7 milj. litraa, karjatiloja 13 kpl, 34 tilalla perunaa viljelyssä n. 1 333 ha.

Korkealuokkaisen siemenperunan tuotantoalueiksi on EU:ssa nimetty neljä High Grade -aluetta. Näistä ainoa Suomessa sijaitseva alue on Tyrnävän ja Limingan kuntien muodostama alue. Muut alueet sijaitsevat Irlannissa, alue Pohjois-Saksassa ja Azoreilla.

Palvelualan merkitys on kasvanut Tyrnävällä. Eniten työpaikkoja Tyrnävällä on terveys- ja sosiaalipalveluiden alalla. Luovat alat nousevat ja mahdollistavat uuden yrittäjyyden.

Strategiset valinnat elinvoiman näkökulmasta

- Viihtyisä työympäristö takaa tuloksellisen työn tekemisen ja joustavan asiakasrajapinnan. Työnantaja huomioi työntekijää ja henkilöstö on sitoutunut.
- Kunta tarjoaa kattavasti varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut ja vapaan sivistystyön tarjoamat mahdollisuudet. Yrittäjyyskasvatus on osana opetussuunnitelmaa.
- Maankäytön ja kaavoituksen keinoin mahdollistetaan yritysten ja asukkaiden sijoittuminen yhdyskuntarakenteen kannalta järkevästi. Huolehditaan kunnan sisäisistä ja alueellisista yhteyksistä.
- Tyrnävän kuntakuvan tavoitteellinen kehittäminen kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa, asukas- ja tonttimarkkinointi sekä yritysten sijoittumismarkkinointi kehittävät kunnan elinvoimaa ja vetovoimaa.
- Varataan resursseja hyvinvointia tukeviin toimenpiteisiin eri ikäryhmät huomioiden. Kunnan kiinteistöstä ja maaomaisuudesta pidetään huolta suunnitelmallisesti ja pitkän aikavälin tavoitteita asettaen.
- Kuntalaiset osallistuvat päätöksentekoon. Kaikessa päätöksenteossa ennakko vaikutusten arviointi on päätöksenteon perusta. Avoimen päätöksenteon kautta osallistava budjetointi tuodaan käytäntöön osana talouden suunnittelua.

- Elinympäristöstä huolehditaan suunnitelmallisesti. Ainutlaatuiset kohteet, kuten kuntakeskuksen Meijeri-alueen ympäristö, nostetaan omaan arvoonsa ja niitä kehitetään vetovoimatekijöinä.
- Kunta luo yrityksille kehittymisen mahdollisuuksia kunnassa. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä paikallisten ja seudullisten yrittäjäyhteisöjen kanssa. Lähiruoka ja ainutlaatuinen toimintaympäristö ovat esillä eri toiminnoissa.

JUUREVUUS

Tyrnävän kunnalla niin kanta-Tyrnävällä kuin vuodesta 2001 Tyrnävään liittyneellä Temmeksellä on pitkä ja vahva kulttuurinen perinne maataloudessa ja sen ympärille rakentuneessa pienteollisuudessa. Rakennusperintöä ja kulttuurista perintöä on läpi toimintojen vaalittu paikallisidentiteettiä arvostaen.

Strategiset valinnat juurevuuden näkökulmasta

- Paikkakunnalle luonteenomainen yhteisöllisyys on vahvasti läsnä myös kuntatyön arjessa. Yhteinen tekeminen laajentaa näkökulmia.
- Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyy edelleen.
- Paikallisia palveluita ja niiden näkyvyyttä tuetaan eri tavoin. Lähipalveluiden saatavuus pyritään mahdollistamaan kuntalaisille.
- Tyrnäväläistä rakennusperintöä vaalitaan ylläpitämällä kunnan rakennusten kuntoa ja järkevää käyttöä. Yhteisiä varoja suunnataan paikallisiin hyvinvointia lisääviin tekoihin ja alueen monipuoliseen kehittämiseen.
- Vuoropuhelu paikallisten kanssa on aktiivista. Kuntalaisten osallistuminen tukee päätöksentekoa ja kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Osallisuuteen on monta tapaa: vaikuttaa voi tapahtumissa, palautteilla, sähköisissä kanavissa ja kohtaamisissa. Yhdessä teemme tulevaisuuden Tyrnävää.
- Vahvalle alkutuotannolle tyypillisiä maisemia ja rakennuksia ylläpidetään ja arvostetaan. Kylät ja jokivarret pidetään yhteistyössä avoimina ja siisteinä. Ympäristörakentamisessa huomioidaan kuntalaisten toiveita.
- Tyrnävän osaamista brändin kautta nostetaan paikallisia elinkeinoja esille. Vahva alkutuotanto, erityisesti perunan viljely ja niiden jalostusasteen nosto ovat osana kunnan elinvoimatyötä.

2.8 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit

Kuntalain mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.6.2014 §:ssä 30 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet Tyrnävän kunnassa ja kuntakonsernissa.

Kunnanhallitus on 19.12.2011 hyväksynyt ohjeen sisäisen valvonnan järjestämisestä. Ohjeessa on määritelty mm. sisäisen valvonnan rakenne Tyrnävän kunnassa, sisäisen valvonnan osatekijät, sisäisen valvonnan toteuttajat ja heidän vastuunsa, riskienhallintapolitiikka ja valvontatoimenpiteet toimintaprosesseissa.

Riskienhallinta

Riskillä tarkoitetaan sellaisen tapahtuman mahdollisuutta, joka voi uhata kunnan tavoitteiden saavuttamista. Riski voidaan myös ymmärtää hyödyntämättä jääneeksi strategiseksi tai toiminnalliseksi mahdollisuudeksi. Kuntaa ja sen toimintaa voidaan johtaa ja kehittää riskien mahdollisuuksien perusteella. Tunnettujen riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja vaikutusta tulisi arvioida ja määritellä toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Riskienhallinnan kokonaisvaltaisuus

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista, johon on kiinnitetty huomiota. Tyrnävän kunnassa tehdään systemaattista riskienhallintaa, jonka avulla kunnan uhkana olevat riskit saadaan saman tavoitteellisen suunnittelun piiriin kuin kunnan muutkin toiminnot. Kunnanhallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen liitteenä on kattava kyselylomake sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arvioinnista. Arviointia on tehty vuodesta 2019 alkaen tavoitteiden asettamisesta ja niiden seurannasta, riskienhallinnasta, tiedonvälityksestä ja tiedon kulusta sekä seurantamenettelyistä. Arviointi on tehty vuosittain johtoryhmätasolla ja osastot osastopäällikön johdolla arvioi omaa toimintaansa.

Tyrnävän kunnassa on tehty kartoitus kunnan toimintaan vaikuttavista riskeistä. Havaitut riskit sekä niiden todennäköisyydet, vaikuttavuudet ja vakavuudet on listattu talousarvion liitteessä 1.

2.9 Alijäämän kattamista koskevat toimenpiteet

Aikaisempien vuosien ylijäämää on 3 587 642,81 euroa.

3. Käyttötalousosa

Yhteenveto osastoittain

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Hallinto- ja kehittämisosasto					
TOIMINTATUOTOT	815 878	203 718	492 438	504 456	514 311
TOIMINTAKULUT	-4 116 854	-4 333 718	-4 671 041	-4 785 559	-4 879 464
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-3 300 976	-4 130 000	-4 178 603	-4 281 103	-4 365 153
Sivistysosasto					
TOIMINTATUOTOT	1 010 861	675 850	682 447	690 227	694 782
TOIMINTAKULUT	-18 283 500	-18 610 959	-18 558 812	-18 734 742	-18 837 758
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-17 272 639	-17 935 109	-17 876 365	-18 044 515	-18 142 975
Tekninen osasto					
TOIMINTATUOTOT	4 882 683	5 024 171	4 959 580	5 048 410	5 082 845
TOIMINTAKULUT	-4 996 122	-5 133 374	-5 158 479	-5 432 480	-5 538 695
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-113 439	-109 203	-198 899	-384 070	-455 850

Yhteenveto sitovuustasoin

TOIMINTAKATE, Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
Yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen	-1 653 772	-1 789 892	-1 736 331
Tuki- ja sähköiset palvelut	-1 118 890	-1 172 803	-1 125 748
Henkilöstö ja hyvinvointi	-528 314	-1 167 305	-1 316 524
Sivistysosaston hallinto	-164 343	-159 750	-185 792
Opetuspalvelut	-11 076 917	-11 151 266	-11 319 735
Varhaiskasvatuspalvelut	-5 307 564	-5 846 430	-5 653 571
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	-723 815	-777 663	-717 268
Teknisen osaston hallinto	-223 347	-239 897	-239 883
Rakennusvalvonta	-43 619	-59 905	-40 387
Liikenneväylät ja yleiset alueet	-263 284	-290 928	-360 520
Kiinteistöt	318 270	423 998	427 227
Ateriat- ja puhtauspalvelut	98 541	57 529	14 664

3.1 Hallinto- ja kehittämisosasto

Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja Jarno Kilpinen

Palvelualueen kuvaus: Hallinto- ja kehittämisosasto koostuu kolmesta tulosalueesta: yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen, tuki- ja sähköiset palvelut sekä henkilöstö ja hyvinvointi. Osasto vastaa kunnan yleishallinnosta, taloushallinnosta, tukipalveluista, kehittämistoiminnoista sekä työllisyyspalveluista.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	815 878	203 718	492 438	504 456	514 311
MYYNTITUOTOT	231 240	142 718	143 718	147 018	149 724
TUET JA AVUSTUKSET	584 534	61 000	348 720	357 438	364 587
MUUT TOIMINTATUOTOT	103	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-4 116 854	-4 333 718	-4 671 041	-4 785 559	-4 879 464
HENKILÖSTÖKULUT	-1 454 712	-1 637 643	-1 668 803	-1 710 523	-1 744 733
PALVELUJEN OSTOT	-2 226 861	-2 186 245	-2 363 948	-2 422 728	-2 470 928
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-49 744	-36 620	-30 045	-30 625	-31 101
AVUSTUKSET	-268 405	-347 000	-494 000	-506 350	-516 477
MUUT TOIMINTAKULUT	-117 133	-126 210	-114 246	-115 333	-116 225
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-3 300 976	-4 130 000	-4 178 603	-4 281 103	-4 365 153

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA2026- TA2025	TA2026- TA2025%
Yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen (Sisäinen,Ulkoinen)					
TOIMINTATUOTOT	473 694	142 000	410 720	268 720	189,2 %
TOIMINTAKULUT	-2 127 466	-1 931 892	-2 147 051	-215 159	11,1 %
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-1 653 772	-1 789 892	-1 736 331	53 561	-3,0 %
Tuki- ja sähköiset palvelut (Sisäinen,Ulkoinen)					
TOIMINTATUOTOT	84 489	11 718	11 718	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 203 379	-1 184 521	-1 137 466	47 055	-4,0 %
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-1 118 890	-1 172 803	-1 125 748	47 055	-4,0 %
Henkilöstö ja hyvinvointi (Sisäinen,Ulkoinen)					
TOIMINTATUOTOT	257 695	50 000	70 000	20 000	40,0 %
TOIMINTAKULUT	-786 009	-1 217 305	-1 386 524	-169 219	13,9 %
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-528 314	-1 167 305	-1 316 524	-149 219	12,8 %

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Päämääränä on varmistaa, että kunnan hallinto toimii tehokkaasti ja tukee koko kuntaa uuden kuntastrategian toteuttamisessa. Toimimme siten, että päätöksenteko ja hallinto on avointa ja osallistavaa. Tehtävänä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä. Tuemme ja omalta osaltamme toteutamme hyvinvointialueuudistusta.

Kunnan taloudenpidossa kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista, kuntalaisista ja yhteisistä varoista oikeudenmukaisesti ja vastuullisesti. Varmistamme oikeiden työkalujen saatavuuden, jotta kuntaa voidaan johtaa ja kehittää taloudellisesti vastuullisella ja kestävällä tavalla.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Hallinto- ja kehittämisosasto jatkaa edelleen palvelujensa ja toimintansa kehittämistä vastaamaan uutta kuntastrategiaa kiristyneen kuntatalouden vallitessa. Koko osaston teemana on kehittää uusia innovatiivisia toimintamuotoja, kunnan sisäisiä palveluita ja uusia työkaluja.

Kunnan toimintaa järjestetään siten, että kuntalaisilla on mahdollisuus ajasta ja paikasta riippumatta antaa palautetta sähköisillä kanavilla ja osallistua päätöksentekoon valmisteltavien asioiden työstämiseen. Sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen. Myös tiedon saantia tuodaan enemmän sähköisille kanaville. Avoimen päätöksenteon kautta osallistava budjetointi tuodaan käytäntöön osana talouden suunnittelua.

Vuoteen 2025 verrattuna ei osastolla ole sellaisia merkittäviä muutoksia, kuin aikaisempina vuosina. Isoimmat muutokset tulevat olemaan työllisyyspalveluiden järjestämisen laajuudessa. Perunagalleria -hanke tuo osastolle huomattavan määrän tuottoja sekä myös kuluja, joita ei ole vertailuvuonna 2025.

Henkilöstöresurssit

Hallinto- ja kehittämisosaston henkilöstön määrä vuoden 2026 alussa on 18.

Strategiset tavoitteet

Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle			
Tavoite: Henkilöstön osaaminen vahvistuu			
Toimenpiteet	Henkilöstön koulutus		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Henkilöstön koulutuksiin osallistuminen keskimäärin kpl/vuosi/hlö		0	2
Tavoite: Työnhakijoiden osaamisen kehittyminen vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita			
Toimenpiteet	Työllistämistä edistäviin palveluihin ohjaaminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Työllistymistä edistävissä palveluissa olevien työnhakijoiden määrä %		0	60
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa			
Tavoite: Palvelujen saatavuuden parantaminen			
Toimenpiteet	Palveluiden saatavuuden varmistaminen		

	Tuetaan kylien ja yhdistysten toimintaa	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Palveluliikenteen järjestäminen (Kyllä 1, Ei 0)	0	1
Järjestetään yhdistysiltoja (kpl)	0	2

Tavoite: Palvelurakenne ja liikenneyhteydet mahdollistavat asumisen ja työssäkäynnin		
Toimenpiteet	Kylien yhteistyösopimusten päivittäminen	
	Maankäytön suunnitelmallinen kehittäminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Meidän kylien yhteistyösopimukset päivitetty (Kyllä 1, Ei 0)	0	1
Kaavoitus etenee suunnitellusti (Kyllä 1, Ei 0)	0	1
Meidän kylien yhteistyösopimusten tarkasteluvuoden toimenpiteiden toteuttamisaste %	0	75

Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista		
Tavoite: Tasapainoinen käyttötalous		
Toimenpiteet	Tarkka taloudenpito	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Osasto saavuttaa talousarvion (Kyllä 1, Ei 0)	0	1

Tavoite: Oikein kohdistetut palvelut		
Toimenpiteet	Raportoinnin ja kattavan talousosaamisen kehittäminen.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Raportointi tapahtuu aikataulujen mukaan - Osavuosiraportit valmistuvat aikataulussa (Kyllä 1, Ei 0)	0	1

Tavoite: Yhteisön hyvinvoinnin lisääntyminen		
Toimenpiteet	Paikallisten tapahtumien toteuttaminen yhteistyössä	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Tapahtumien tavoitavuus Metan kanavissa kasvaa %	0	5

Tavoite: Henkilöstön sairauspoissaolojen vähentyminen		
Toimenpiteet	Varhainen työkyvyn tuki	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Sairauspoissaolo %	5	4,5

Tavoite: Tuemme tyrnäväläisten hyvinvointia ja toimintakykyä.		
Toimenpiteet	Hyvinvointikatsauksen ja -suunnitelman laatiminen ja toimenpiteiden toteuttaminen.	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet toteutuvat (Kyllä 1, Ei 0)	0	1

Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen			
Tavoite: Vaihtoehtoisten toimintatapojen avoin etsintä			
Toimenpiteet	Sähköisten järjestelmien kehittäminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Sähköisen arkiston käytön laajentaminen uusiin ohjelmistoihin (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Tavoite: Avoin vuorovaikutus henkilöstön välillä			
Toimenpiteet	Henkilöstökyselyn toteuttaminen		
	Järjestetään säännöllisesti osaston sisällä toimialakohtaisia palaverieita		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Vuoden aikana osastolla järjestetään yhteensä vähintään 6 palaveria		4	6
Toteutetaan vähintään yksi henkilöstökysely		1	1
Tavoite: Kuntalaisten osallistuminen päätöksentekoon lisääntyy.			
Toimenpiteet	Kuntalaiset mukana vuorovaikutteisessa suunnittelussa		
	Valtuuston kokousten striimaus		
	Vuorovaikutuksen tukeminen digitalisaation avulla		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Toteutetaan valtuuston kokousten striimaus (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Uuden sähköisen työkalun käyttöönotto (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Osallisyhteistyön aktiivisuus järjestettyjen tilaisuuksien määränä		0	4
Tavoite: Vuorovaikutteinen toiminta osastojen kesken			
Toimenpiteet	Kommunikaatioon ja palveluun panostaminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Asiakastytyväisyyskysely tietohallintopalveluissa - Positiivinen palaute (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Tavoite: Elinvoimapalvelujen vaikuttavuus kasvaa.			
Toimenpiteet	Elinkeinorakenteen monipuolisuus näkyväksi		
	Markkinointi, näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Meta-seuraajat kasvu %		0	5
LinkedIn-seuraajat kasvu %		0	5
Yritys- ja palveluhakemistoon kirjautuneiden yritysten määrä kasvaa		53	60
Tavoite: Sujuva ja vaikuttava yhteistyö kuntalaisten suuntaan.			
Toimenpiteet	Kuntalaisten näkemyksen välittäminen seudullisessa, alueellisessa ja valtakunnallisessa yhteistyössä		
	Tarjotaan kohtaamispaikkoja tapahtumissa ja työpajoissa.		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Tapahtumavastausten määrä Meta-tapahtumasivuilla, kasvu %		0	5

Osallistuminen seudulliseen, valtakunnalliseen ja alueelliseen yhteistyöhön	0	10
---	---	----

Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen

Tavoite: Paikallisten erityispiirteiden esille nostaminen

Toimenpiteet	Näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Reveel-vierailijaoppaan kävijämäärä, kasvu %	0	25

Tavoite: Monipuolisten asumismuotojen ja tonttien riittävä tarjonta.

Toimenpiteet	Tonttivarantojen seuraaminen ja proaktiivinen kysyntään vastaaminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kaavoituskatsaus laadittu (Kyllä 1, Ei 0)	0	1

Tavoite: Omaleimainen kulttuuriympäristö ja -maisema.

Toimenpiteet	Kulttuuriympäristön, asumisen, yrittämisen ja maatalouden sekä muun elinkeinotoiminnan tasapainoinen yhteensovittaminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Asemakaavojen ajan tasalla pitäminen (Kyllä 1, Ei 0)	0	1
Yleiskaavojen ajan tasalla pitäminen (Kyllä 1, Ei 0)	0	1

Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Tavoite: Yritysten määrän nostaminen ja työpaikkaomavaraisuuden lisääminen

Toimenpiteet	Yritystonttien kaavoitus ja liiketilojen vuokraus	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kaavoitetut yritystontit käyttöaste %	60	62
Vuokrattavat liiketilat käyttöaste %	90	95

Tavoite: Elinkeinorakenteen monipuolisuus

Toimenpiteet	Uudet, vahvuuksia tukevat avaukset: matkailu, kiertotalous, biotalous	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Yritysten määrän kasvu	369	370
Aloittaneita yrityksiä enemmän kuin lopettaneita	0	1

Tavoite: Sujuvat maaseutuviranomaispalvelut yhteistoiminta-alueella

Toimenpiteet	Yhteistoiminta-alueen palvelujen yhdenmukaistaminen ja kehittäminen	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Päätösten virheettömyys (Kyllä 1, Ei 0)	0	1

Tavoite: Monipuolinen, elinkeinoelämää tukeva, maankäytön suunnittelu ja tonttituotanto.

Toimenpiteet	Maankäytön suunnittelussa huomioidaan elinkeinoelämän kehittymisen mahdollisuudet.	
--------------	--	--

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Taajamissa monipuolinen tonttitarjonta elinkeinoelämän tarpeisiin (Kyllä 1, Ei 0)	0	1

3.1.1 Yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen

Palvelualue: Tulosalueen yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen tulosityksiköt ovat vaalit, tilintarkastus, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnallisverotus, yhteistoimintaosuudet, seutukunta, elinkeinopalvelut ja kehittäminen, viestintä, hankkeet, joukkoliikenne, eläinlääkintähuolto, viranomaistoiminta, maaseututoimi sekä yhdyskuntasuunnittelu.

Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja Jarno Kilpinen

Toiminnan kuvaus: Tulosalueen toimijoiden tehtävä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Ulkoiset ja Sisäiset	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	473 694	142 000	410 720
TOIMINTAKULUT	-2 127 466	-1 931 892	-2 147 051
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-1 653 772	-1 789 892	-1 736 331

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Palvelun yleistavoite

Tulosalueen toimijoiden tehtävä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Tulosalueen yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen tulosityksiköt ovat vaalit, tilintarkastus, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnallisverotus, yhteistoimintaosuudet, seutukunta, elinkeinopalvelut ja kehittäminen, viestintä, hankkeet, joukkoliikenne, eläinlääkintähuolto, viranomaistoiminta, maaseututoimi sekä yhdyskuntasuunnittelu.

YLEISHALLINTO

Tyrnävän kuntastrategia Tyrnävä kylien kunta vuosille 2022–2026 hyväksyttiin 13.12.2022 § 78. Tyrnävän kunnan kuntastrategia linjaa kunnan kehittämisen suuntaviivat ja päämäärät. Kunnassa valmistellaan parhaillaan uutta kuntastrategiaa, mikä hyväksytään vuonna 2026.

Tyrnävän kuntaslogan *Tyrnävä. Mukavamman arjen kotikunta* kiteyttää kunnan kilpailutekijät operatiiviseksi ytimeksi, joka auttaa kuntaa saavuttamaan kuntastrategian elinvoimaan, vetovoimaan ja pitovoimaan liittyviä päämääriä. *Tyrnävä. Mukavamman arjen kotikunta* kertoo Tyrnävällä asumisen mahdollistamasta väljemmästä, laadukkaammasta ja turvallisemmasta arjesta tinkimättä kaupunkiseudun työpaikoista ja tarjonnasta. Kuntamme elinvoima, vetovoima ja pitovoima sekä edellytyksemme kasvulle rakentuvat maaseudun ja kaupungin leikkauspisteessä.

Vuoden 2026 talousarviossa tiukka taloudellinen tilanne asettaa koko organisaatiolle haasteen, jossa kuntataloutta on välttämättömästi sopeutettava tinkimättä kuitenkaan kasvun edellytyksistä.

Tyrnävän kuntastrategian vision johtoajatuksen mukaan Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle. Keskeisinä toimintaa ohjaavina arvoina ovat avoimuus, kestävyys, oikeudenmukaisuus, turvallisuus ja vastuullisuus. Kuntastrategian mukaiset päätöksentekoa ohjaavat strategiset valinnat ovat:

- Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi
- Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
- Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen
- Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
- Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Huomion kiinnittäminen turvallisuuteen sisältyy talousarvioon ja suunnitelmiin kattavasti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa.

Ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelut

Palvelut tuotetaan seudullisesti. Viranomaistoiminnan laskutusperusteena on asukasluku 70 % ja kuntiin käytetty työaika seurantaan perustuen 30 %. Eläinlääkintähuollon kustannukset on suhteutettu eläinten määriin.

Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen toimintaa koskeva kuntien välinen nykyinen sopimus on toistaiseksi voimassa oleva vähintään 12 kuukauden irtisanomisajalla.

Jätehuoltoviranomainen

Lakeuden kunnat ovat toteuttaneet oman hankkeen, jonka tarkoituksena on toteuttaa jätehuollon toiminta ja viranomaistoiminnot yhteistyössä [Liminka, Muhos, Utajärvi ja Tyrnävä]. Ko. kunnat ovat tehneet sopimuksen Muehoksen, Limingan, Utajärven ja Tyrnävän yhteisestä jätelautakunnasta. Lautakunnan isäntäkuntana toimii Limingan kunta. Lautakunnassa on yhteensä kahdeksan varsinaista jäsentä, kaksi jokaisesta kunnasta. Halutessaan kunta voi nimetä yhden virkamiehen (asiantuntijajäsenen), jolla on oikeus olla mukana kokouksissa.

Joukkoliikenne

Vuoden 2013 alusta Oulun kaupungin joukkoliikennejaosto on toiminut Oulun seudun kuntien [Li, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun kaupunki ja Tyrnävä] joukkoliikenneviranomaisena. Joukkoliikenne ja lippukäyttäjät ovat muuttuneet uuden joukkoliikennelain mukaiseksi liikenteeksi 1.7.2014 alkaen. Joukkoliikenneviranomainen on määrittänyt uudet palvelutasot, kilpailuttanut linja-autoliikenteen ja vastaa lippujärjestelmästä. Liikenteen kustannukset perustuvat palvelutasopäätökseen, kilpailutuksen onnistumiseen ja valtion tuen määrään. Oulun seudun liikenteessä siirryttiin tasataksamalliin joulukuussa 2024. Tasataksamallissa on yksi vyöhyke ja lipun hintaan vaikuttaa vain asiakasryhmä.

Vaalit

Kunta on jaettu kolmeen äänestysalueeseen: Kirkonkylä, Murto ja Temmes. Äänestysaluejakoon ei ole tarvetta tehdä muutoksia. Ennakoäänestys järjestetään yhdessä paikassa, Tyrnävän kunnantalolla.

Äänestysalue / Äänioikeutettujen määrä

	13.6.2021	23.1.2022	2.4.2023	28.1.2024	9.6.2024	13.4.2025
Kirkonkylä	2823	2842	2958	2960	2961	2880
Murto	957	944	935	923	923	960
Temmes	456	453	458	451	450	449
Yhteensä	4236	4239	4351	4334	4334	4289

Suunnitelmakaudella ovat seuraavat vaalit:

2026 –

2027 Eduskuntavaalit

2028 –

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Kohdennettua tilintarkastusta tai muuta asiantuntemusta varsinaisen tarkastuksen (12 tarkastuspäivää) lisäksi ostetaan eri alueille tarpeen mukaan.

Tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu vuoden 2025 aikana.

Vähähiilinen Tyrnävä

Palvelun yleistavoite

Tyrnävän kunta on kuulunut Hinku -verkostoon vuodesta 2016 alkaen. Tyrnävän Hinku-työryhmä koordinoi kunnan vähähiilisyystyön toimenpiteitä ja tavoitteiden asettamista. Hinku-verkosto on sitoutunut tavoitteeseen 80 % päästövähennyksestä vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Hinku-työryhmä seuraa ja ohjaa vähähiilisyyden toteutumista kunnan eri toiminnoissa. Kouluilla ja päiväkodeilla on mahdollisuus osallistua 50/50-energiansäästöhankeeseen ja sitä kautta tuoda konkreettisia, näkyviä toimenpiteitä opetus- ja varhaiskasvatustyöhön. Vuoden 2023 kuluessa valmisteltu ehdotus Tyrnävän kunnan resurssi- viisaaksi tiekartaksi tuodaan päätöksentekoon ja Hinku-verkoston jäsenyyttä vahvistetaan edelleen nykyistä näkyvämmäksi osaksi omia toimintoja läpi organisaation.

Matkailun kehittäminen Tyrnävällä

Palvelun yleistavoite

Matkailun kehittäminen osana Tyrnävän kunnan elinkeinostrategiaa mahdollistaa matkailutoimialueen kasvua ja tarjoaa alueen yrittäjille uusia yhteistyömuotoja. Matkailun kehittämisen tavoitteena on luoda Tyrnävästä aktiivinen luonto- ja kulttuurimatkakohde, edistää matkailumarkkinoinnin toimenpiteitä ja osallistua aktiivisena toimijana Oulun Matkailu Oy:n matkailuverkostoon.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Tyrnävällä matkailun kehittämistä koordinoi kunnan ja Tyrnävän Kehitys Oy:n yhteinen matkailutiimi tiiviissä yhteistyössä alueen yrittäjien kanssa. Keskeiset toimenpiteet ovat Visit Tyrnävä -sivuston sisältöjen laajentaminen, yrittäjien matkailuun liittyvän yhteistyön lisääminen sekä osallistuminen Oulun Matkailu Oy:n yhteismarkkinointiin. Tyrnävän kunta on liittynyt osaksi Oulun Matkailu Oy:ta 1.1.2023 alkaen, Visit Tyrnävä -sivusto on avattu loppuvuodesta 2022 ja vuoden 2025 lopulla avattiin Tyrnävän vierailijaopas, jossa tietoa Tyrnävän kohteista jaetaan 28 kielellä. Tyrnävän kunnan osallistuminen Oulu 2026 Euroopan kulttuuripääkaupunki vuoteen edistää kunnan matkailukohteiden ja -tuotteiden näkyvyyttä myös kansainvälisesti.

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN JA VIESTINTÄ

Palvelun yleistavoite

Elinkeinojen kehittäminen ja viestintä -palvelualueen tavoitteena on toimenpiteiden kautta kehittää kunnan elinvoimaa sekä veto- ja pitovoimaa kustannustehokkaasti. Elinkeinojen kehittämisen tehtävänä on luoda puitteet monipuoliselle ja kehittyvälle elinkeinoelämälle. Viestinnän keskeisenä tehtävänä on Tyrnävän kuntamarkkinoinnin ja viestinnän kokonaisuus sisältäen muun muassa kuntastrategian viestinnällisen tukemisen, työyhteisöviestinnän, valmistelu- ja päätösviestinnän, kuntalais- ja palveluviestinnän, kuntakuvan ja kuntabrändin kehittämisen,

asukas- ja tonttimarkkinoinnin, elinkeinoviestinnän ja yritysten sijoittumismarkkinoinnin, matkailumarkkinoinnin, mediatiedottamisen, rekrytointiviestinnän, kriisiviestinnän sekä organisaation eri yksilöiden viestinnällisen tukemisen ja neuvonnan.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Elinkeinojen kehittäminen ja viestintä -palvelualueen tarkoitus on mahdollistaa kunnassa monipuoliset palvelut, kunnan veto- ja pitovoiman lisääminen, yritysten määrän nostaminen, työllisyyden parantaminen, ostovoiman suuntaaminen omaan kuntaan, elinvoiman lisääminen ja yrittäjyhteistyö. Lisäksi viestinnän jatkuvasti kehittämä kuntalais- ja palveluviestinnän kokonaisuus tukee kunnan muiden palvelualueiden palveluiden tavoitavuutta ja toimittamista eri kohde- ja asiakasryhmille. Opetus- ja kulttuuritoimen sekä teknisentoimen kuntapalvelut tukevat elinkeinojen kehittämisen päämäärien toteutumista.

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2026

Elinvoiman edistäminen ja elinkeinotoiminnan tukeminen on kunnan kehittämisen keskeinen tehtävä. Elinkeinojen kehittäminen toimii tiiviissä yhteistyössä elinkeinopalveluja tarjoavan kunnan omistaman kehitysyrityksen kanssa sekä paikallisessa ja alueellisessa yhteistyössä. Tyrnävän Kehitys Oy vastaa yrityskontakteista ja uudet yritykset sekä yrittäjiksi aikovat voivat hyödyntää Oulun seudun Uusyrityskeskuksen palveluita. Vuonna 2021 valmistuneen elinkeinostrategian toimeenpanoa toteutetaan kehitysyrityksessä ja elinkeinojen kehittämisessä.

Viestinnän palvelukokonaisuutta toteutetaan Tyrnävän kunnan viestintä- ja markkinointisuunnitelman mukaisesti, erityispainopisteinä Tyrnävän kuntakuvan tavoitteellinen kehittäminen sekä asukas- ja tonttimarkkinointi.

Toimintasuunnitelma 2026

Kunta edistää elinvoimaa alueellaan strategisten valintojen toimeenpanon, järjestettävien tapahtumien ja markkinoinnin keinoin. Kehitysyritys vastaa elinkeinotoiminnan tukemisen käytännön työstä yhteistyössä kunnan kehittämispäällikön ja viestintäpäällikön kanssa.

Elinkeinoelämän tarpeet otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa sekä toimitilojen ja tonttien saavutettavuudessa. Teollisuus- ja kiertotalousalueiden yritystonttien kehittäminen jatkuu ja Haurukylän kiertotalousalueen näkyvyys varmistetaan liittymäjärjestelyjen toteutuessa. Kirkonseudun asemakaava-alueen päivityksen yhteydessä kehitetään kuntakeskuksen yritystonttien tarjontaa.

Markkinoidaan kuntaa aktiivisesti niin, että Tyrnävä on haluttu yritysten ja asumisen sijoittumiskohde. Tehdään aktiivista kunta-, asukas-, tontti-, tapahtuma-, matkailu- ja yritysten sijoittumismarkkinointia digitaalisissa kanavissa, mm. Meta, Google Ads. Kehitetään kuntalais- ja palveluviestinnän tavoitavuutta digitaalisten kanavien sekä kuntatiedotteen suorapostituksen kautta. Vuonna 2026 viestinnän ja markkinoinnin toimenpiteissä korostuu Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelma ja siihen liittyvän näkyvyyden hyödyntäminen. Osallistutaan Rakentaja 2026 Oulu -messuille kunnan osastolla. Viestinnän asiakasprofiilit, monikanavaisuus ja aktiivisesti kehitettävä tavoitavuus hyödynnetään kunnan vetovoiman lisäämisessä, tonttimarkkinoinnissa sekä oikea-aikaisessa asukas- ja palveluviestinnässä.

Kuntaorganisaation toimintaa tehostetaan ja työyhteisön yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia kehitetään myös sisäistä tiedonkulkua ja läpinäkyvyyttä edelleen kehittämällä.

Kunta ja kehitysyritys toimivat aktiivisesti yhteistyössä yrittäjien sekä yrittäjäjärjestön kanssa ja elinkeinoelämän kysymyksissä hyödynnetään yrittäjähdistysten osaamista ja verkostoja.

Toimitaan aktiivisesti lähiruoan puolesta, missä toimenpiteinä lähiruoan tarjoaminen, lähiruoan pitäminen esillä eri foorumeissa, mm. yrittäjätapaamisissa ja kunnassa järjestettävissä tapahtumissa.

Osallistutaan erilaisiin hankkeisiin ja Nouseva rannikkoseutu ry:n rahoitukseen vuosina 2021–2027.

Hankkeet

Tyrnävän kunta on saanut Euroopan maaseuturahaston rahoituksen Perunagalleria 2026 - Tutkittu perunatieto

liikkeelle -hankkeeseen, jossa osatoteuttajina ovat Luonnonvarakeskus sekä Peruna-alan yhteistyöryhmä ja hankkumppanina on Oulun kulttuurisäätiö. Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä myös tyrnäväläisten peruna-alan toimijoiden kanssa ja se toteuttaa osaltaan Tyrnävän kunnan osallistumista Oulu 2026 Euroopan kulttuuripääkaupunki vuoteen. Hankkeeseen on palkattu projektipäällikkö ja sen toiminta jatkuu 31.12.2026 asti.

Henkilöstö

Elinkeinojen kehittäminen ja viestintä -palvelualueen henkilöstön muodostavat kehittämisspäälikkö ja viestintäpäälikkö, jotka toimivat suoraan kunnanjohtajan alaisuudessa. Lisäksi palvelualueella pyritään hanketoiminnan myötä hyödyntämään myös hankehenkilöstöä.

Kehittämisspäälikkö vastaa kunnan kehittämisen toimintaympäristöstä. Kehittämisspäälikkö on mukana Kuntaliiton kehyskuntaverkostossa sekä toimii Tyrnävän Hinku-kuntien yhteyshenkilönä ja Nousevan rannikkoseudun kuntakokousten edustajana. Tyrnävän Kehitys Oy toimii kuntaorganisaation rinnalla elinkeinojen kehittämisessä.

Viestintäpäälikkö vastaa kunnan viestinnän ja markkinoinnin kokonaisuudesta niin kuntaorganisaation kuin Tyrnävän Kehitys Oy:n osalta sekä vastaa kunnan viestintä- ja markkinointisuunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta. Viestintäpäälikkö edustaa Tyrnävän kuntaa muun muassa Oulun Matkailun alaisessa seutujen ja Pohjolan rengastien matkailumarkkinoinnin operatiivisessa ryhmässä, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteen viestintäverkostossa sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueellisessa kriisiviestijöiden verkostossa.

MAASEUTUPALVELUT

Maaseutuhallinnon Tyrnävän yhteistoiminta-alue on toiminut 1.1.2013 alkaen. Yhteistoiminta-alueen muodostavat Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos ja Tyrnävä. Osapuolten kesken on voimassa palvelusopimukset.

Siikalatvan yhteistoiminta-alueen kanssa on yhteistyösopimus maaseutuhallinnon varahenkilö- ja sijaisuusjärjestelyistä sekä tehtävien eriyttämisestä. Yhteistyön kehittäminen ja hyvien toimintatapojen muovaaminen Siikalatvan yhteistoiminta-alueen kanssa on käynnissä.

Maaseutuhallintoyksikön tehtävänä on tuottaa laadukkaita maaseutuelinkeinoviranomais-palveluita yhteistoiminta-alueen kunnille. Tehtävien hoito järjestetään Ruokaviraston kanssa tehdyn ”Maksajavirastosopimuksen” asettamien vaatimusten mukaisesti.

Yhteistoiminta-alueen henkilökunta ja toimipaikka

- Maaseutupäälikkö Tyrnävä (yksikön johtaja)
- Maaseutuasiamies Tyrnävä
- Maaseutuasiamies Muhos

V. 2023 uusi ohjelmakausi ”CAP27” on tuonut mukanaan muutoksia maatalouden tukiin ja uuden ohjelmakauden mukanaan tuomat uudistukset muuttavat kuntien maaseutuhallinnon viranomaisten roolia myös vuonna 2026. Kuntien maaseutuhallinnolle siirtyy yhä aiempaa enemmän viljelijöiden tukihakemusten hallinnollisia tarkastuksia sekä satelliittiseurannan tulosten käsittelyä, jotka vaikuttavat työmäärään lisääntyvästi vuonna 2026. Lisäksi tukijärjestelmän muuttuminen on aiheuttanut tukien maksuaikataulun muutoksen ja jatkossa viljelijöiden tukien maksu painottuu loppuvuoteen ja seuraavan vuoden alkupuoliskolle. Kunnille siirtynyt satelliittiseurannan tulosten tulkinta on lisännyt yhteistyötä PoP-Ely:n kanssa. Lisäksi maatalojen varautumisasiat ovat nousemassa yhä tärkeämpään rooliin kuntien maaseutuhallinnon viranomaisten työssä.

Viljelijöille tullaan tarjoamaan koulutus- ja tiedotustilaisuuksia uuden ohjelmakauden mukanaan tuomista muutoksista yhteistyössä vuoden 2026 alusta aloittavan Pohjois-Suomen elinvoimakokeskuksen (entinen Pop-Ely) ja muiden toimijoiden kanssa. Koulutuksia järjestetään läsnä tilaisuuksina ja webinaareina yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

Palvelun yleistavoite

Maankäytön ja elinympäristön suunnittelu on laadukasta, tonttitarjonta on riittävää ja rakennettu ympäristö viihtyisää.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Tyrnävällä on voimassa Oulunseudun yleiskaava 2020 ja sitä tarkentavat Kirkonkylän, Murron ja Ojakylän sekä Ängeslevänjokivarren kylien osayleiskaavat. Voimassa olevista asemakaavoista on koottu ajantasa-asemakaava. Tonttivarannosta huolehditaan vastaten asuinrakentamisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Yhdyskuntasuunnittelua ohjaavat elinkeinotoiminnan toimintaedellytykset, yhdyskuntarakenteen eheys ja palvelujen saavutettavuus sekä elinympäristön viihtyisyys ja kulttuuriympäristön arvojen ylläpitäminen.

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2026

Kunta huolehtii alueellaan maankäytön suunnittelun tarkoituksenmukaisuudesta maankäytön kehitystarpeita mahdollistaen.

Toimintasuunnitelma 2026

Kaavoitustoimikunta jatkaa toimintaa maankäytön suunnittelun suuntaviivoista keskustelevana toimielimenä. Yhdyskuntasuunnittelun palvelualueella alueidenkäytön kehittämisen tarpeisiin pyritään vastaamaan määrärahojen puitteissa sekä valmistellaan tulevien vuosien toimenpiteiden toteuttamista. Käynnistetään toimenpiteiden mukaisia kaavoitusprosesseja.

Jatketaan kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteiden toteuttamista.

Jatketaan virkistysalueiden kehittämisen toimenpiteiden edistämistä.

Jalkautetaan kyläyhteistyötä kylien yhteistyömallin pohjalta, valmistellaan kylien yhteistyösopimukset ja ylläpidetään jo valmistuneita sopimuksia.

Toimenpiteet 2026

Kirkonseudun asemakaavan keskusta-alueen päivittäminen

Temmeksen asemakaavan osittaisen päivittämisen käynnistäminen

Yleiskaavan valmistelu jatkuu, tavoite edetä kohti yleiskaavoituksen käynnistämistä sisältäen asemakaavan laajenemisalueiden ajantasaisuuden arvioimisen, työpaikka-alueiden sijoittumisen ajanmukaisen arvioinnin, kyläalueiden vahvistamisen sekä rakentamisen periaatteet haja-asutusalueelle

Arvioidut toimenpiteet 2027

Kirkonseudun asemakaavan keskusta-alueen päivittämisen valmistuminen

Temmeksen asemakaavan päivittäminen jatkuu.

Yleiskaavoitus käynnistetään.

Arvioidut toimenpiteet 2028

Temmeksen asemakaavan päivittämisen valmistuminen

Yleiskaavoitus jatkuu.

Arvioidut toimenpiteet 2029

Yleiskaavoituksen valmistuminen

Henkilöstö

Kehittämispäällikkö on suoraan kunnanjohtajan alainen. Kehittämispäällikön, teknisen osaston sekä muiden osastojen vuorovaikutus on kiinteää. Oulunseudun kuntien kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä Seuturakennetieteen kautta ja Oulun seudun kävelyn ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen ryhmissä. Kehittämispäällikkö osallistuu aktiivisesti myös maakuntakaavoituksen neuvottelukunnan toimintaan sekä muihin alueellisesti järjestettäviin maankäytön ja liikenteen tilaisuuksiin. Kehittämispäällikkö on Pyöräilykuntien verkoston Tyrnävän kunnan yhteyshenkilö.

Olennot poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Olennot poikkeamat on esitetty aina tulosityksikön kohdalla yllä.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstön määrä vuoden alussa 7

3.1.2 Tuki- ja sähköiset palvelut

Palvelualue: Tulosalueen Tuki- ja sähköiset palvelut tulosityksiköitä ovat toimistopalvelut, talouspalvelut ja tietohallinto.

Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja Jarno Kilpinen

Toiminnan kuvaus: Tuki- ja sähköiset palvelut järjestää asiakaslähtöisesti kehittyneet hallinto-, laskenta- ja informaatioteknologiapalvelut omalle organisaatiolle ja asiakas- ja neuvontapalvelut ulkoisille asiakkaille. Tuki- ja sähköiset palvelut tuotetaan kehittyneillä menetelmillä kilpailukykyiseen hintaan. Sähköiset palvelut ovat helppo-käyttöisiä ja asiakasystävällisiä. Tietohallintoyksikön tavoitteena on avustaa osastoja sähköisten järjestelmien osalta julkisuuslain soveltamisessa ja henkilörekisterien käsittelyssä.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	84 489	11 718	11 718
TOIMINTAKULUT	-1 203 379	-1 184 521	-1 137 466
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-1 118 890	-1 172 803	-1 125 748

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Toimistopalvelut

Toimistopalvelut tuottaa palveluita asiakasohjautuvasti omalle organisaatiolle sekä ulkoisille asiakkaille. Jokainen kunnan viranhaltija ja työntekijä palvelee joustavasti kuntalaisia oman toiminta-alueensa vastuiden mukaisesti. Viranhaltijoiden ja työntekijöiden tavoitteena on toimia matalan kynnyksen väylänä kuntalaisten ja hallinnon välillä.

Kunnan asianhallinta ja siihen liittyvät arkisto- ja tietopalvelu ovat osa toimistopalveluita. Asianhallinta ohjaa kunnan toimintaprosesseihin sisältyvien asioiden ja asiakirjojen käsittelyä niiden koko elinkaaren ajan. Asianhallinnan tavoitteena on tehostaa asioiden valmistelua, käsittelyä, päätöksentekoa, julkaisemista, arkistointia ja hävittämistä sekä asiakirjatietojen hallintaa.

Tiedonhallintalaki edellyttää, että kunnassa on ylläpidettävä tiedonhallintamallia, joka kuvaa organisaation toimintaympäristöä kokonaisuutena. Tiedonhallintamallin ylläpito auttaa kuntaa hallitsemaan tietomääriä ja tiedon elinkaarta sekä tunnistamaan ja hallitsemaan tiedon hallintaan liittyviä riskejä. Kunnan tiedonhallintamallin laatimista jatketaan vuonna 2026. Laadukas tiedonhallintamalli vaatii syvää organisaation toimintatapojen tunnistamista ja kunnan henkilöstön yhteistyötä. Tiedonhallintamallin päivittäminen kuuluu kaikille palvelualueille. Kunnassa noudatetaan tietosuojalainsäädännön mukaisia tietosuojaperiaatteita henkilötietojen käsittelyssä. Henkilötietoja sisältävien rekisteritoimintojen laillisuudesta kunnassa vastaa aina kulloinkin kyseessä olevien toimintojen hoidosta säännösten ja määräysten mukaan vastuussa oleva viranomainen.

Talouspalvelut

Talouspalvelut tuottaa laskentatoimen ja palkkahallinnon palvelut. Tavoitteena on tuottaa palvelut siten, että tilinpäätöksen ja raportoinnin vaatima informaatio on käytettävissä nopeasti. Vuoden 2024 alusta talouspalveluiden tuottaminen on ulkoistettu Monetra Oulu Oy:lle.

Kustannusten kohdentaminen: toimistopalveluiden ja -tarvikkeiden myynti kohdistetaan sisäisenä sitovana eränä ao. osastolle. Keskitetysti hoidetut muut kustannukset kohdistetaan käytön mukaan osastoille kustannuslaskennallisina erinä.

Tietohallinto

Tietohallinnon tehtävänä on teknologian avulla edistää kunnan toimintojen tehokkuutta ja laatua sekä tukea kunnan johtoa ja osastoja. Se edistää digitalisaatiota ja vastaa kunnan käyttämien tietojärjestelmien ja ICT-infrastruktuurin kehittämisestä ja ylläpidosta. Tietohallinto varmistaa, että tiedon hallinta ja ICT-palvelut toteutetaan tietoturvallisesti, laadukkaasti ja taloudellisesti järkevällä tavalla. ICT-laite- ja palveluhankinnat sekä ohjelmistolisenssien ja mobiililiittymien hallinta on keskitetty tietohallinnolle.

Toimenpiteet 2026

Valmistellaan yhdessä asiahallinnan kanssa sähköisen arkistoinnin ja sähköisen allekirjoituksen käyttöönottoa.

Tukipalveluiden toimintaprosesseja kehitetään. Kehittämistä tuetaan teknisillä ratkaisulla.

Tietojärjestelmien ja ICT-palveluiden käyttäjien identiteetin hallintaa kehitetään.

Digiturvallisuuden kehittämistä jatketaan. Painopisteenä työaseman tietoturallinen käyttö.

Varmuuskopioinnin järjestelmiä kehitetään.

Tuetaan kunnan johtoa valmiudessa ja varautumisessa.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Vuoden 2026 talousarviossa Tuki- ja sähköiset palvelut -osiossa on huomioitu merkittäviä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Yksi keskeisistä poikkeamista on digitalisaation ja sähköisten palveluiden kehittämiseen kohdennettujen resurssien lisääminen. Tämä näkyy erityisesti investointina uusiin järjestelmiin ja ohjelmistoihin, jotka parantavat palveluiden saavutettavuutta ja tehokkuutta. Lisäksi on panostettu henkilöstön koulutukseen, jotta he pystyvät hyödyntämään uusia teknologioita täysimääräisesti. Myös kyberturvallisuuden parantamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota, vastaamaan kasvaviin tietoturvaasteisiin. Näillä muutoksilla pyritään varmistamaan, että kunnan tarjoamat palvelut pysyvät ajan tasalla ja vastaavat kuntalaisten tarpeisiin entistä paremmin.

Valtioneuvosto on käynnistänyt julkisia hankintoja koskevan hankintalain uudistuksen, jonka tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa hankintamenettelyjä sekä vahvistaa hankintojen vaikuttavuutta ja vastuullisuutta. Hankintalain muutoksen on tarkoitus tulla eduskunnan käsittelyyn vuoden 2026 aikana. Uudistus vaikuttaa myös kuntien ja kuntayhtymien hankintaprosesseihin. Tyrnävän kunnassa valmistellaan muutokseen liittyviä toimenpiteitä, kuten hankintaprosessien päivittämistä sekä yhteistyön tiivistämistä muiden kuntien ja hankintayksiköiden kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että kunnan hankinnat toteutetaan jatkossakin lain vaatimusten mukaisesti, tehokkaasti ja vastuullisesti.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstön määrä vuoden alussa 7

3.1.3 Henkilöstö ja hyvinvointi

Palvelualue: Tulosalueen henkilöstö ja hyvinvointi tulosityksiköitä ovat henkilöstöhallinto, hyvinvointi ja työllisyyspalvelut.

Vastuuhenkilö: Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan kuvaus:

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	257 695	50 000	70 000
TOIMINTAKULUT	-786 009	-1 217 305	-1 386 524
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-528 314	-1 167 305	-1 316 524

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Palvelualue:

Tulosityksikkö sisältää henkilöstöjohtamisen, työnantajan ja henkilöstön välisen yhteistoiminnan, virka- ja työehtosopimusten edellyttämän paikallisen neuvottelutoiminnan ja sopimisen, työsuojelutoiminnan sekä työterveyshuollon yhteistyön.

Vastuuhenkilö: Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan kuvaus:

Tavoitteena on, että Tyrnävän kunta on hyvä työnantaja sekä ketterä, joustava ja jatkuvasti uudistuva työpaikka. Henkilöstön ja työnantajan vuorovaikutus on avointa ja demokraattista. Henkilöstö on ammattitaitoista, työhönsä innostunutta ja voi hyvin. Henkilöstön määrä eri yksiköissä on hyvin suunniteltu ja oikein mitoitettu. Henkilöstön fyysinen ja psyykkinen työkyky on hyvä.

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Henkilöstön hyvinvointi on tärkeä asia niin työntekijän itsensä, työyhteisön, työnantajan kuin asiakkaiden eli kuntalaisten kannalta. Työhyvinvoinnin osalta tarkoituksena on edistää henkilöstön hyvinvointia ja sitä kautta työtyytyväisyyttä ja kykyä uudistua muuttuvassa ympäristössä. Sujuva työ, toimiva työympäristö, työn kuormittavuuden hallinta ja työkykyisyyden ylläpitäminen ovat tekijöitä, joita tuetaan kunnassa.

Tyrnävän kunnan yhteisten toimintamallien kautta ohjaamme henkilöstöä käytännön toimenpiteisiin työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Työterveysyhteistyöllä toteutamme suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa työterveyshuoltolain mukaisesti. Työsuojelun toimintaohjelma sekä vuosittain määritetyt toimenpiteet ohjaavat kunnan työsuojelutoimintaa.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Työterveyshuollon yhteistyötä edelleen syvennetään kehittämällä toimintamalleja tukemaan henkilöstön hyvinvointia. Vuosittain päivitettävä työterveyshuollon toimintasuunnitelma tukee henkilöstön hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita.

Työkyvyn ylläpitämiseksi Tyrnävän kunnassa tuetaan palkallisia kuntoutusvapaita erikseen sovittujen ohjeiden mukaisesti. Korvaavalla työllä sekä osasairauspäivärahan käytöllä tuetaan sairauden jälkeistä paluuta työelämään.

Virka- ja työvapaiden myöntämiseen perhesyiden perusteella suhtaudutaan myönteisesti. Joustavuutta lisäävät liukuva työaika ja etätyö niissä työtehtävissä, joissa se on mahdollista. Tyrnävän kunta tukee henkilöstön hyvinvointia monipuolisilla henkilöstöeduilla. Liikunta- ja kulttuuriedun (E-passi) osalta poistetaan omavastuuosuus. Muutoksen myötä E-passi edun arvo on 100 euroa/työntekijä. Henkilöstön hyvinvointia ja liikunta-aktiivisuutta pyritään lisäämään esimerkiksi yhteisen toiminnan kautta. Työhyvinvointikysely (Keva-Pulssi) toteutetaan koko kunnan henkilöstölle. Kyselyn tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Palvelualue:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tietoista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tehtäviä toteutetaan kunnan kaikilla toimialoilla hyvinvointisuunnitelman ja talousarvion mukaisesti.

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma toimii kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineenä ja sitä hyödynnetään myös päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnissa (EVA). Hyvinvointityön tavoitteet yhdistyvät vahvasti kuntastrategiaan.

Vastuuhenkilö: Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan kuvaus:

Tärkeitä yhteistyökumppaneita HYTE-työssä ovat kuntalaiset, kolmannen sektorin toimijat, seurakunta, liikunta- ja palveluja tuottavat palveluntarjoajat ja hyvinvointialue. Hyvinvointitietoa hyödynnetään tunnistettaessa kuntalaisten hyvinvoinnin ja palveluiden tarpeita. Hyvinvointitietoa hyödynnetään laajasti poikkitoiminnallisen työskenteilyn laadun ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Johtamisen ja päätöksenteon tulee perustua analysoituun tietoon. Kuntalaisille tulee mahdollistaa heitä koskevien asioiden suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuminen. Talousarviotoimenpiteillä tulee vahvistaa valtuuston hyväksymän Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaisia toimenpiteitä kaikilla osastoilla. HYTE-työryhmä arvioi vuosittain hyvinvointikatsauksessa toimenpiteiden toteutumista ja asettaa vuosittaiset painopisteet ja toimenpide-ehdotukset. Hyvinvoinnin edistäminen tulee huomioida kaikessa palvelutoiminnassa ja kehittämisessä.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

HYTE-ryhmä laatii hyvinvointikatsauksen 2026.

PoPLi -kumppanuusohjelman mukainen toiminnan kehittäminen ja yhteistyö

Vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto ovat keskeisesti mukana HYTE-työssä.

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö hyvinvointipalvelujen yhdyspinnoissa

Vahvistetaan ehkäisevää päihdetyötä eri palveluissa.

Palvelualue:

Työllisyyspalvelut edistävät työllistymistä ja auttavat työnantajia löytämään tarvitsemaansa työvoimaa. Tyrnävä kuuluu Oulun seudun työllisyysalueeseen, jossa vastuukuntana toimii Oulu. Tyrnävän kunta vastaa työllisyysalueesta laaditun sopimuksen mukaisesti lähipalveluksi määritettyjen palveluiden tuottamisesta tyrnäväläisille asiakkaille. Kotoutumispalvelut ovat maahanmuuttajille tarkoitettuja palveluja, joilla edistetään maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen.

Vastuuhenkilö: Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan kuvaus:

Työllisyydellä ja koulutustasolla on keskeinen merkitys väestön hyvinvoinnin taustalla ja työllisyyspalveluilla on tässä keskeinen rooli. Työllisyyspalveluissa tavoitteena on tarjota asiakaslähtöisiä työvoimapalveluja henkilö- ja yritysasiakkaille. Työllisyyspalveluissa tuetaan työnhakijoiden osaamisen ja työkyvyn kehittymistä vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita. Lisäksi pyritään lisäämään työnantajien valmiuksia työllistää henkilöitä, joilla on työkyvyn tuen tarpeita. Työikäisten kasvavaan työkyvyn tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pohteen ja Kelan

kanssa. Työllisyyspalveluissa työtä tehdään yhteistyössä myös muiden kunnan toimijoiden kuten etsivän nuorisotyön ja sidosryhmien kuten Tyrnävän Kehitys Oy:n kanssa.

Olennot poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Työnvälitystä pyritään tehostamaan. Yhteistyötä kehitysyhtiön kanssa tiivistetään.

Työllisyyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspinnoilla yhteistyötä edelleen kehitetään.

Kuntalisää käytetään työllisyyden edistämiseksi.

Työkyvyn tunnistamista, todentamista, tukitoimia ja palveluita kehitetään vastaamaan asiakaskohderyhmän tarpeita. Tavoitteena on, että asiakas on tarpeensa mukaisessa palvelussa ja siirtyy tarkoituksenmukaiselle etuudelle, mikäli hänellä ei ole työkykyä työllistyäkseen.

Olennot poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Henkilöstöresurssit

Henkilöstön määrä vuoden alussa 4 henkilöä; työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori ja työllisyysasiantuntijat (3)

3.2 Sivistysosasto

Vastuuhenkilö: Vt sivistysjohtaja

Palvelualueen kuvaus: Tulosalueeseen kuuluvat sivistysosaston hallinto, opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sekä vapaa sivistystyö: kansalaisopisto, musiikkiopisto ja taiteen perusopetus. Sivistysosaston palvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pitkälti palvelujen järjestämistavan. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa kunta voi määritellä palvelujen sisältöä ja laajuutta vapaammin. Kaikissa sivistysosaston palveluissa korostuu hyvinvoinnin edistäminen ja ennaltaehkäisevä näkökulma.

Sivistysosaston hallinto sisältää sivistysosaston johtamisen ja keskitetyt palvelut. Sivistysosaston hallinnon vastuuhenkilö on Vt. sivistysjohtaja.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 010 861	675 850	682 447	690 227	694 782
MYYNITUOTOT	559 992	539 430	516 497	522 385	525 833
TUET JA AVUSTUKSET	450 864	136 420	165 950	167 842	168 950
MUUT TOIMINTATUOTOT	5	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-18 283 500	-18 610 959	-18 558 812	-18 734 742	-18 837 758
HENKILÖSTÖKULUT	-11 666 698	-11 728 959	-11 846 340	-11 981 389	-12 060 466
PALVELUJEN OSTOT	-3 761 823	-3 787 938	-4 267 479	-4 297 436	-4 314 978
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-390 724	-394 707	-352 526	-356 530	-358 874
AVUSTUKSET	-447 436	-513 217	-447 780	-454 098	-457 095
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 016 818	-2 186 138	-1 644 688	-1 645 289	-1 646 344
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-17 272 639	-17 935 109	-17 876 365	-18 044 515	-18 142 975

Ulkoinen ja Sisäinen	TA 2025	TA 2026	Erotus €	Erotus %
TOIMINTATUOTOT	675 850	682 447	6 597	1,0 %
TOIMINTAKULUT	-18 610 959	-18 558 812	52 147	-0,3 %
TOIMINTAKATE/ALI-JÄÄMÄ	-17 935 109	-17 876 365	58 744	-0,3 %

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyvät lähtökohdat yksilön kasvuun, itsensä kehittämiseen sekä valmiudet menestyä erilaisissa toimintaympäristöissä. Sivistysosasto tarjoaa laadukkaita opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja ja edistää kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Pää tavoitteet vuodelle 2026 ovat osallisuuden vahvistaminen ja monipuolinen lukutaidon edistäminen sekä liikunnan edistäminen.

Toimintavuosi 2026 on erityinen Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden vuoksi. Tyrnävän kunta toteuttaa aktiivisesti ja monipuolisesti kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmaa Tyrnävällä. Kulttuuripääkaupunkivuoden toteutukseen panostamme kulttuuripalvelujen lisäksi kaikilla vastuualueilla.

Tyrnävän kunnan yksi merkittävimmistä vahvuuksista on edelleen nuori väestörakenne. Vaikka opetuspalvelujen kokonaisselvityksen mukaisesti oppilasmäärä vähenee vuosittain, lapsia ja nuoria riittää kunnassa edelleen. Varhaiskasvatuksen ja opetuspalvelujen toimintaresurssia suhteutetaan lapsi- ja oppilasmäärän muutoksen mukaisesti. Ikääntyvien kuntalaisten määrä kasvaa, mikä tulee huomioida erityisesti hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.

Tyrnävän kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön merkitys vaikuttavien palvelujen järjestämiseksi on merkittävä ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kaiken ikäisten mielen hyvinvointiin, liikkumattomuuteen ja perheiden haasteisiin voidaan parhaiten vaikuttaa monialaisella yhteistyöllä.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Sivistysosaston toiminnassa keskitytään laadukkaiden sivistyspalveluiden tuottamiseen. Koko osaston yhteisillä toimenpiteillä edistämme kuntalaisten hyvinvointia, elinikäistä oppimista ja kansainvälisyyttä sekä luomme hyvän elämän edellytyksiä. Hankerahoituksia haetaan aktiivisesti toiminnan kehittämiseksi.

Kehittämistoiminnalla pyrimme vastaamaan toimintaympäristön vaatimuksiin. Vuonna 2026 palvelujen kehittämisessä keskeistä on osallisuuden lisääminen ja lukutaidon ja liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen. Vuoden 2026 aikana suuntaamme erityistä huomiota Oulun kulttuuripääkaupunkivuoden toteuttamiseen Tyrnävällä ja hankkeiden myötä syntyvien uusien toimintojen juurruttamiseen.

Sivistysosastolla tehdään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä yhteistyössä kunnan muiden yksiköiden ja Pohteen kanssa. Yhteistyötä osaston eri yksiköiden välillä vahvistetaan Liikkuva ja Lukeva kunta -ohjelmien kautta ja yhteisten hyvinvointitapahtumien avulla. Vaikuttamistoimielimiä hyödynnetään sivistysosaston toimintojen kehittämisessä esimerkiksi kuulemalla päätösten valmistelun yhteydessä.

Koko osaston toimintaa arvioidaan säännöllisesti yksiköiden tulospalavereissa, osaston johtoryhmässä ja arviointityöryhmässä. Sivistysosaston johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja linjaa yhdessä sivistysjohtajan kanssa osaston talouden ja toiminnan tavoitteita. Sivistyslautakunnan asettama arviointityöryhmä koordinoi ja kokoaa sivistysosaston toiminnan arviointiraportin lautakunnalle. Sivistysjohtaja on mukana maakunnallisessa sivistysjohtajien verkostossa, osallistuu aktiivisesti toimialansa seudulliseen yhteistyöhön ja seuraa toimialansa tutkimusta ja päätöksentekoa.

Sivistysosaston keskeiset riskit liittyvät haasteeseen tuottaa edelleen laadukkaita palveluja ja tapahtumia haastavassa taloustilanteessa. Henkilöstön työhyvinvointia ja työssäjaksamista pyritään tukemaan hyvällä johtamisella ja riittäväillä tukitoimenpiteillä. Kiinteistöihin liittyviä riskejä ovat mahdolliset sisäilma-asioihin liittyvät haasteet ja kiinteistöjen peruskorjaustarpeet, joilla on vaikutusta kiinteistöjen käyttöön.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstö [221]

- Sivistysosaston hallinto: vt. sivistysjohtaja ja palvelusihteeri 2

- Opetuspalvelut 132
- Varhaiskasvatuspalvelut 77
- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut 10

Sivistysosaston johtoryhmään kuuluvat vt. sivistysjohtajan lisäksi varhaiskasvatusjohtaja, rehtoreiden edustaja ja osaston palvelusihteeri.

Vuoden 2026 aikana sivistysosaston johtamisen osalta tehdään pitkántähtäimen kokonaissuunnitelma, joka huomioi oppilasmäärän ja mahdolliset henkilöstömuutokset sekä sivistysosaston tarpeet. Valmistelussa tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.

Strategiset tavoitteet

Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle			
Tavoite: Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen			
Toimenpiteet	Kehityskeskustelu vuosittain		
	Sivistysosaston henkilöstön koulutus		
	Työpaikkakokoukset		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Koulutuspäivät / työntekijä / vuosi		0	2
Työpaikkakokoukset/ yksikkö / vuosi		0	8
Kehityskeskustelu / työntekijä / vuosi		0	1
Tavoite: Toiminnan kehittäminen hankkeiden kautta			
Toimenpiteet	Aktiivinen rahoituslähteiden seuranta		
	Onnistuneet hakemukset		
	Säännöllinen kehittämistarpeiden kartoittaminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Myönteiset rahoituspäätökset 1-5 kpl / vuosi		0	5
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista			
Tavoite: Talousarvion, toimintasuunnitelman ja strategian mukainen toiminta			
Toimenpiteet	Talouden seuranta - osavuosiraportit, johtoryhmä työskentely		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Osavuosiraportit/vuosi			2
Sivistysosaston johtoryhmä		0	18
Tavoite: Aktiivinen Lukeva- ja Liikkuva-kunta toiminta sivistysosastolla			
Toimenpiteet	Liikkuva- ja Lukeva- kunta toimintamalleihin liittyvää toimintaa toteutetaan sivistysosaston kaikissa toimintayksiköissä		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Liikkuva- ja Lukeva-kunta toimintojen toteutuminen on kirjattu osavuosiraporttiin		0	2

Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen		
Tavoite: Osaston toimintaa kehitetään tietoon perustuen ja toiminnassa otetaan huomioon tehtyjen kyselyiden tulokset		
Toimenpiteet	Arviointityöryhmän työskentely	
	Vaikuttamistoimielimiä kuullaan päätöksenteon valmisteluvaiheessa	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Arviointityöryhmän raportti 2 x vuosi	0	2
Vaikuttamistoimielinten kuuleminen päätösten valmistelussa	0	2
Tavoite: Helposti saavutettava tapahtumatarjonta		
Toimenpiteet	Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	
Mittarit	Lähtö	Tavoite
Helposti saavutettavien kulttuuritapahtumien määrä/vuosi	0	10
Tapahtumien määrä/vuosi	0	30

3.2.1 Opetuspalvelut

Palvelualue: Opetuspalvelut muodostuvat perus- ja esiopetuksesta, erityisopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Tyrnävällä toimii neljä perusopetuksen koulua: Murron, Temmeksen, Kirkkomännikön sekä Kuulammen koulut. Koulujen oppilasmäärä on yhteensä 1257 [20.9.2025]. Oppilasennuste on lukuvuodelle 2026–2027 laskussa noin 4,8 %. Tyrnävällä toimii August Sahlsten -lukio, jonka opetuksen järjestämisestä vastaa Oulun kaupungin Lyseon lukio. Lukiossa on 54 opiskelijaa [10/2025].

Vastuuhenkilö: Vt. sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus: Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti tavoitteena on luoda valmiudet elinikäiselle oppimiselle, tarjota laadukasta perusopetusta ja oppimisen tukea. Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin kunnan strategian läpileikkaavan teeman juurevuoden mukaisesti. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyy edelleen.

Opetussuunnitelma on opetuksen järjestämisen ja toteuttamisen kannalta keskeinen ohjaava tekijä kunnassa. Toimintakulttuurin kehittäminen esiopetuksessa ja kouluissa opetussuunnitelman hengen ja linjausten mukaisesti on keskeinen kehittämiskohde opetuspalveluissa. Tämä vaatii henkilökunnalta työskentelytapojen ja toimintamallien jatkuvaa kehittämistä. Opetussuunnitelman liitteenä on kirjastopolku ja kulttuurikasvatussuunnitelma, jotka on hyväksytty sivistyslautakunnassa.

Tyrnävän koulut ovat mukana Yrittäjäkylä-toiminnassa ja yrittäjyysluokat toimivat vuosiluokilla 7–9. Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjyysluokkien toiminta on vakiintunut koulun arkeen ja elävöittää monellakin tapaa koulun toimintaa. Yrittäjyyskasvatus on nykyisen opetussuunnitelman tärkeä painopistealue.

Yhteiset opetuspalveluiden painopisteet ovat hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys ja kansainvälisyys kouluissa. Oppilaiden ja opettajien ja koulujen muun henkilökunnan hyvinvointia edistetään osallisuuden lisäämisellä, varhaisella tuella ja ennaltaehkäisevällä työllä. Aktiivinen lukutaitotyö ja yhteistyö kirjaston kanssa on tärkeää.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta lisäävää toimintaa sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Opiskeluhuollon palveluita ovat kouluterveydenhuolto ja koulukuraattorin palvelut sekä psykologipalvelut. Kunnan opiskeluhuollon kokonaisuuden toimivuutta arvioidaan opiskeluhuollon ohjausryhmässä. Kunnan opiskeluhuoltosuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään Tyrnävän kunnan peruskoulun 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta niille oppilaille, joille on tehty perusopetuslain mukainen päätös oppilaskohtaisista tukitoimista liittyen oppimiskykyyn vaikuttavaan vammaan, sairauteen tai toimintakyvyn rajoitteeseen (POL 20i§).

Toimintaa järjestetään koulun työpäivinä Kuulammen, Kirkkomännikön, Murron ja Temmeksen kouluissa, mikäli vähimmäisoppilasmäärä toteutuu. Aamutoimintaa järjestetään lapsille vain yhtäaikaisesta huoltajien työstä tai opiskelusta johtuvasta tarpeesta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteuttavat koulunkäynninohjaajat aamulla klo 7–9 ja iltapäivällä klo 13–17. Osalla koulunkäynninohjaajista on työaika n. 40 % aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	580 212	365 868	363 500
TOIMINTAKULUT	-11 657 129	-11 517 134	-11 683 235
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-11 076 917	-11 151 266	-11 319 735

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Kuulammen yläkoulussa on lukuvuonna 2025–2026 454 oppilasta ja oppilasennusteen mukaan 435 oppilasta syksyllä 2026. Koulun toiminnassa on panostettu oppilaiden osallisuuden ja opetuksen eriyttämisen kehittämiseen äidinkielen ja matematiikan opetuksessa hyödyntäen koululla kehitettyä Tavoita -mallia. Kansainväliset hankkeet ja vaihto-ohjelmat ovat vakiintuneet osaksi koulun toimintaa, koululla toimivat yrittäjyysluokat kaikilla luokka-asteilla.

Kirkkomännikön koulussa on oppilaita yhteensä 542 vuosiluokilta 0–6. Oppilasennuste syksyille 2026 on 530 oppilasta. Koulun esiopetus sekä 1.-2. luokkien opetus toimii Kirkkomännikön tiloissa. 3.-6. luokkien ja opetus ja luokkamuotoinen erityisopetus toimivat Rantaroustin tiloissa. Kirkkomännikön koululla panostetaan yhteisöllisyyteen ja kouluyhteisön hyvinvointiin, yhteisopettajuuden kehittämiseen ja monipuoliseen lukutaidon kehittämiseen.

Kirkonkylän esiopetus järjestetään Kirkkomännikön uusissa tiloissa varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyönä. Tavoitteena on ratkaisu, jossa esiopetus voi luontevasti toimia yhdessä alkuopetuksen kanssa ja resurssien käyttäminen on talouden näkökulmasta järkevää. Lukuvuonna 2025–2026 esiopetusryhmiä on yhteensä viisi (lapsia 83). Esioppilaiden määrä on pienenemässä ja täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten suhteellinen määrä ikäluokasta on kasvanut. Lukuvuoden 2026–2027 esioppilaiden määrä on ennusteen mukaan vain 53, mikä vaatii uusia järjestelyjä esiopetuksessa.

Murron koulussa on 12 perusopetuksen ryhmää, yhteensä 208 oppilasta. Lukuvuonna 2026–2027 oppilasmäärä on ennusteen mukaan 190. Murron alueen esiopetus on lukuvuonna 2025–2026 järjestetty varhaiskasvatuksessa ja myös lukuvuoden 2026–2027 esiopetuksen järjestäminen vaatii suunnittelua esioppilaiden määrän jäädessä runsaaseen kahteenkymmeneen. Koulun painopistealueina ovat hyvät tavat, kaveritaitojen kehittäminen ja työmuotojen kehittäminen sekä kansainvälisyys.

Temmeksen koulussa on lukuvuonna 2025–2026 kaksi perusopetuksen ryhmää; 1–3 lk ja 4–6 lk. Oppilaita on yhteensä 25 ja syksyllä 2026 ennusteen mukaan 27. Esiopetus on järjestetty yhteistyössä päiväkodin kanssa ottaen huomioon lasten täydentävän varhaiskasvatuksen tarpeen. Temmeksen koulussa tavoitteena on hyvinvoiva kouluyhteisö, turvallinen oppimisympäristö, hyvät tavat sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä laaja lakimuutos, jonka seurauksena oppimisen tuen järjestelmä on uudistumassa. Tukijärjestelmän uudistus koskee sekä esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta että ammatillista koulutusta. Muutos on astunut pääosin voimaan 1.8.2025, pidennetyn (varhennetun) oppivelvollisuuden osalta 1.8.2026. Lainmukaisesti oppimisen tukea koskeva käsitteistö, oppilaskohtaiset suunnitelmat ja päätösprosessit ovat muuttuneet. Lisäksi ryhmäkohtaisen oppimisen tuen resurssi on määritelty 0,122 h/oppilas.

Liikunnallisen elämäntavan tukeminen on Perusopetuslain uudistuksen myötä tulossa osaksi Opetussuunnitelman perusteita kevään 2026 aikana. Kunnallinen opetussuunnitelma päivitetään perusteiden mukaisesti ja muutokset tulevat voimaan 1.8.2026.

Kansainvälisyys näkyy kouluissa Erasmus-hankkeissa, kotikansainvälisyytenä ja opetuksessa kansainvälisten asioiden huomioimisena. Tähän panostus alkoi vuonna 2019 ja jatkuu edelleen. Kuulammen koululla on kansainvälisyysuunnitelma ja Erasmus+ -akkreditointi mahdollistaa kansainväliset liikkuvuudet vuoteen 2027 saakka.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Oppimisen tuen uudistuksen mukaiset uudet toimintatavat otetaan käyttöön esi- ja perusopetuksessa lukuvuoden 2025–2026 aikana ja syksyllä 2026 myös varhennetun oppivelvollisuuden (aik. pidennetty oppivelvollisuus) oppilaiden osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin sekä ryhmäkohtaisen tuen järjestämiseen kouluilla. Ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen järjestämistä ja resurssin riittävyyttä seurataan ja arvioidaan kouluissa.

Syksyllä 2026 esiopetuksessa aloittaa poikkeuksellisen vähän oppilaita [yhteensä ennusteen mukaan 64], mikä edellyttää esiopetusjärjestelyjen suunnittelua yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kaikilla alaluokkien kouluilla. Esiopetuksen järjestämiseen vaikuttaa myös lasten mahdollinen täydentävän varhaiskasvatuksen tarve.

Muutokset koulujen oppilasmäärissä ja ryhmien muodostamisessa pyritään ennakoimaan vuosittaisella suunnittelulla ja tarvittaessa henkilöstön tehtävien sisäisillä järjestelyillä.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään Tyrnävän kunnan peruskoulun 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta niille oppilaille, joille on tehty perusopetuslain mukainen päätös oppilaskohtaisista tukitoimista liittyen oppimiskykyyn vaikuttavaan vammaan, sairauteen tai toimintakyvyn rajoitteeseen (POL 20i§). Toimintaa järjestetään koulun työpäivinä Kuulammen, Kirkkomännikön, Murron ja Temmeksen kouluissa, mikäli vähimmäisoppilasmäärä toteutuu. Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteuttavat koulunkäynninohjaajat aamulla klo 7–9 ja iltapäivällä klo 13–17.

August Sahlsten -lukion osalta panostetaan lukion näkyvyyden sekä myönteisten asioiden ja opiskelijakokemusten esille nostamiseen. Kevään 2025 yhteishaussa saavutettu hakijamäärän kasvu pyritään saamaan pysyväksi.

Henkilöstöresurssit

Tilanne vuoden 2026 alussa ja mahdollinen muutos syksyllä 2026:

Kirkkomännikön ja Rantaroustin koulut (60)

- 38 opettajaa: 24 luokanopettajaa, 3 luokanopettajana toimivaa päätoimista tuntiopettajaa, 2 esiopettajaa, 8 erityisluokanopettajaa [joista 2 erityisluokissa] ja 1 kielenopettaja [9 tuntia]
- 20 koulunkäynninohjaajaa, joista 7 erityisluokissa ja 1 esiopetuksessa
- rehtori [yhteinen Kuulammen ja Temmeksen koulujen kanssa] ja osa-aikainen koulusihteeri

Syksyllä

- yksi luokanopettajan virka jätetään täyttämättä ryhmien vähentyessä
- arvioidaan esiopetuksen toteutus [todennäköisesti esiopetuksessa yksi ryhmä, henkilöstön sisäiset järjestelyt]
- vakinaistetaan yksi erityisluokkien koulunkäynninohjaajan tehtävä

Kuulammen koulu (45)

- 35 opettajaa: 28 aineenopettajaa, 2 erityisopettajaa, 4 erityisluokanopettajaa, 1 jopo-opettaja
- 2 opinto-ohjaajaa
- 8 koulunkäynninohjaajaa: 5 erityisluokissa, 1 JOPO-luokassa, 2 perusopetuksen ryhmissä (yksi hankerahoituksella)
- virka-apulaisrehtori ja koulusihteeri, rehtori on yhteinen Kirkkomännikön koulun kanssa

Syksyllä

- vakainaistetaan kaksi erityisluokkien koulunkäynninohjaajan tehtävää

Murron koulu (23)

- 12 luokanopettajaa, 2 erityisluokanopettajaa, 1 resurssiopettaja ja 1 kielenopettaja
- 6 koulunkäynninohjaajaa, joista 1 hankerahoituksella
- rehtori

Syksyllä

- arvioidaan resurssiopettajan tehtävän ja esiopetuksen järjestämisen toteutus

Temmeksen koulu (4)

- 2 luokanopettajaa, joista yksi toimii koulun vastuuopettajana. 1 erityisopettaja [7 h] sekä 1 kielenopettaja [8 h], koulun hallinnolliset tehtävät hoitaa Kirkkomännikön koulun rehtori.
- 2 koulunkäynninohjaajaa, joista 1 hankerahoituksella

Syksyllä

- arvioidaan esiopetusjärjestelyt yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa

Hankkeet ja valtion erityisavustukset

- Koulun kerhotoiminnan tukeminen
Koulujen kerhotoimintaa tuetaan valtion erityisavustuksella. Kouluissa toimii monia kerhoja mm. musiikkiin, liikuntaan, tietotekniikkaan, kuvataiteeseen, lautapeleihin ja kansainvälisyyteen liittyen. Koulujen vuosittainen kerhotarjonta esitellään koulujen lukuvuositedotteessa. Kerhotoimintaa koordinoi kerhokoordinaattori. Hankkeen budjetti on 13 572 €, josta avustusta on 9 500 € ja omarahoitusosuutta 4 072 €. Avustusta on käytetty syksystä 2025 alkaen. Avustuksen käyttöaika on vuoden 2026 loppuun.
- Erasmus+ -liikkuvuusprojektit
Kuulammen koululla on vuoteen 2027 Erasmus+ -akkreditointi, joka mahdollistaa rahoituksen vuosittaisiin liikkuvuusprojekteihin.
- Tuen uudistus ja tiedonhallinnan kehittäminen
Hankeavustus esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen edellyttämän tiedonhallinnan kehittämiseen vuosille 2025–2026. Myönnetyllä avustuksella edistetään yhtenäistä käytäntöä kirjata tuen tiedot esi- ja perusopetuksessa. Hankkeen budjetti on 22 500 €, josta avustusta on saatu 18 000 € ja omarahoitusosuus on 4 500 €.
- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027.

Varhaiskasvatuspalveluiden kanssa yhteinen hanke. Hankkeen budjetti on 66 250 €, josta avustusta on saatu 53 000 € ja omarahoitusosuus on 13 250 €. Varhaiskasvatukselle tästä hankkeesta 12 250 €. Avustuksen käyttöaika on vuoden 2027 loppuun. Tavoitteena on tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen

Lukuvuosi	2022–2023	2023–2024	2024–2025	2025–2026	2026–2027
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Koulujen oppilasmäärä	1 420	1 388	1 301	1 257	1 197
Muutos edelliseen vuoteen %	-2,34	-2,25	-6,27	-3,38	-4,77

3.2.2 Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelualue: Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kunnallisesta päiväkotitoiminnasta, perhepäivähoidosta sekä avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminnasta. Lisäksi varhaiskasvatuksen palvelualueeseen kuuluvat yksityisen päiväkotitoiminnan ja perhepäivähoidon tukeminen ja valvonta sekä kotihoidontukikokonaisuus.

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus: Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista pedagogista toimintaa, jonka tarkoituksena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Se tarjoaa lapselle turvallisen ja virikkeellisen kasvuympäristön, jossa hän saa leikkiä, oppia ja kasvaa yksilönä sekä ryhmän jäsenenä.

Tyrnävällä varhaiskasvatusta järjestetään kunnan toimintana päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Lisäksi koti- hoidossa oleville lapsille on tarjolla avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelusetelillä sekä yksityishoidontuella ja kuntalisällä. Palvelusetelillä tuetaan Tyrnävällä toteutetta- vaa yksityistä päiväkotitoimintaa. Yksityishoidontuella ja kuntalisällä tuetaan muualla kuin Tyrnävällä toteutetta- vaa päiväkotitoimintaa sekä perhepäivähoitoa. Kotihoitoa puolestaan tuetaan lakisääteisellä kotihoidontuella.

Tyrnävällä on viisi päiväkotia; Murrossa päiväkotia Käpytikka, Temmeksellä päiväkotia Tenavatalo, kirkonkylällä päi- väkodit Toukovakka, Kirkkomännikkö ja Väentupa (vuorohoitoyksikkö). Vuoden 2026 alusta Tyrnävällä työsken- telee yhteensä 3 kunnallista perhepäivähoitajaa. Lisäksi perhepäivähoitoa tarjotaan kirkonkylän ryhmäperhepäi- vähoidossa.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa [syyskuu 2025] on yhteensä 324 lasta, joista päiväkodeissa 307, perhepäivä- hoidossa 9 sekä ryhmäperhepäivähoidossa 8 lasta. Lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa on yhteensä 88 lasta. Varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 79 % on kunnallisessa ja 21 % yksityisessä toiminnassa. Tyrnävällä jär- jestetään myös kunnallista avointa varhaiskasvatustoimintaa. Ryhmät toimivat kirkonkylällä, Murrossa ja Temmek- sellä, mikäli hakijoita on vähintään seitsemän. Hakijamäärän vuoksi keväällä 2026 avointa toimintaa järjestetään kirkonkylän ja Murron alueilla. Avoimessa varhaiskasvatuksessa on yhteensä 33 lasta [syyskuu 2025].

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	236 869	172 282	151 557
TOIMINTAKULUT	-5 544 433	-6 018 712	-5 805 128
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-5 307 564	-5 846 430	-5 653 571

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on vähentynyt viime vuosina, mutta lasten osallistumisaste varhaiskasvatus- palveluissa ja palvelunlaajuus ovat kasvaneet. Erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten osallistumisaste on kasvanut. Sa- malla kotihoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt, joka näkyy kotihoidontuen menojen pienenemisenä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöä koskeva lakimuutos tulee voimaan 2030, jolloin päiväkotien henkilöstöstä 2/3 tulee olla varhaiskasvatuksen opettajia tai sosionomeja ja 1/3 varhaiskasvatuksen lastenhoitajia. Tämän vuoksi useita lastenhoitajien toimia tulee muuttaa opettajan tai sosionomin toimiksi asteittain vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2026 aikana valmistellaan henkilöstörakenteen muutosta sekä varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävän- kuva. Lakimuutokseen valmistautumisesta johtuen varhaiskasvatuksen lastenhoitajien avoimia toimia ei täytetä vakituisesti.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Vuonna 2026 varhaiskasvatuksessa toiminnan painopistealueina ovat liikunta ja kulttuuri hyvinvoinnin tukena. Toiminnassa kiinnitetään huomiota lasten liikkumiseen ja liikunnan iloon. Kulttuurin kautta rikastutetaan lasten arkea, vahvistetaan osallisuutta ja tuetaan kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista.

Esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen ja koulun toimintana. Keväällä 2026 Murron ja Temmeksen esiopetus järjestetään varhaiskasvatuksessa, käyttäen osittain myös koulun toimintatiloja. Kirkonkylällä esiopetus järjestetään Kirkkomännikön uudisrakennuksessa sekä varhaiskasvatuksen että koulun toimintana. Syksyllä 2026 esiopetusikäisten lasten määrä vähenee, jonka vuoksi esiopetuksen järjestämistä arvioidaan uudelleen yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Esioppilaiden määrän muutoksesta johtuen syyskaudelle vähennetään viiden työntekijän palkkavaraus varhaiskasvatuksesta. Henkilöstömuutokset on mahdollista toteuttaa sisäisin järjestelyin.

Esi- ja perusopetusta koskeva oppimisentuen uudistukseen liittyvät toimintatavat otetaan käyttöön vuoden 2025–2026 aikana. Erityistä huomiota kiinnitetään oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin sekä ryhmäkohtaisen tuen järjestämiseen esiopetuksessa. Ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen järjestämistä ja resurssin riittävyttä seurataan ja arvioidaan esiopetuksessa.

Varhaiskasvatuksen osalta tuen järjestäminen perustuu kolmiportaisen tuen malliin.

Avoim varhaiskasvatustoiminta on kerhotoimintaa, joka on tarkoitettu kotihoidossa oleville lapsille. Avoimen varhaiskasvatuksen osalta vuoden 2026 alusta alkaen luovutaan asiakasmaksuista sekä lapsille tarjotaan aamupäiväkerhossa lounas ja iltapäivän kerhossa välipala.

Kotihoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt viime vuosien aikana. Tästä johtuen kotihoidontuen kustannusten odotetaan laskevan myös vuonna 2026.

Henkilöstöresurssit

Tilanne vuoden 2026 alussa ja mahdollinen muutos syksyllä 2026.

Päiväkoti Käpytikka (13)

- 6 varhaiskasvatuksen opettajaa
- 7 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

(Yhden lastenhoitajan palkkavaraus tehty vain kevätkaudelle, esioppilaiden määrän vähenemisen vuoksi.)

Päiväkoti Tenavatalo (5)

- 2 varhaiskasvatuksen opettaja
- 3 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

(Yhden lastenhoitajan palkkavaraus tehty vain kevätkaudelle. Esiopetuksen järjestäminen arvioidaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa.)

Päiväkoti Toukovakka (13)

- 6 varhaiskasvatuksen opettajaa
- 7 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

Päiväkoti Kirkkomännikkö (22)

- 10 varhaiskasvatuksen opettajaa
- 12 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

(Yhden varhaiskasvatuksen opettajan ja kahden lastenhoitajan palkkavaraus tehty vain kevätkaudelle, esioppilaiden määrän vähenemisen vuoksi.)

Päiväkoti Väentupa (8)

- 2 varhaiskasvatuksen opettajaa

- 6 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

Ryhmis Kirkonkylä (2)

- 2 perhepäivähoitajaa

Perhepäivähoito (3)

- 3 omassa kodissaan työskentelevää perhepäivähoitajaa

Avoin varhaiskasvatus (2)

- 1 varhaiskasvatuksen opettaja
- 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Lisäksi (9)

- 3 kiertävää varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- 2 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa
- 3 päiväkodinjohtajaa
- 1 varhaiskasvatusjohtaja

Hankkeet ja avustukset

- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 2024–2027.
- Yhteinen hanke opetuspalveluiden kanssa. Hankkeen kokonaisbudjetti on 66 250 €, josta avustuksen osuus on 53 000 € ja omarahoitusosuus 13 250 €. Varhaiskasvatuksen osuus kokonaiskustannuksista on 12 250 €. Avustuksen käyttöaika on vuoden 2027 loppuun. Tavoitteena on varhaiskasvatuksen tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen.

3.2.3 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Palvelualue: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältävät kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä etsivän nuorisotyön palvelut. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin sisältyy myös kehittämisvastuu kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminnasta.

Vastuhenkilö: Vt. sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, sivistystä ja kotikunnassa viihtymisen sekä osallisuuden kokemuksia ja lisäävät kunnan vetovoimaisuutta asuinpaikkana. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat kuntalaisille toimintoja ja tapahtumia sekä mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveitä elintapoja edistetään mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia toimintaympäristöjä, tapahtumia sekä osallistumisen mahdollisuuksia tarjoamalla. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut osaltaan edistävät kunnan elinvoimaa oman toimintansa, yhteisten tapahtumien ja matkailunkin kehittämisen kautta.

Kirjasto on kuntalaisten yhteinen kulttuuri- ja tietopalvelukeskus, jonka monipuoliset ja ajanmukaiset kokoelmat, tilat ja välineet tarjoavat asiakkaille luotettavan väylän tietoon ja kulttuuriin sisältöihin.

Kulttuuripalveluita tuotetaan yhteistyössä kunnan eri toimijoiden, kulttuuritoimikunnan, 3. sektorin ja muiden aktiivisten toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Liikuntapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla monipuolisesti liikuntapalveluita eri ikäryhmille. Liikuntatoimi vastaa liikuntatilojen vuorojen jakamisesta.

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista. Nuorisotyön toimintamuotoja ovat jalkautuva nuorisotyö, nuorisotilatoiminta, digitaalinen nuorisotyö, koulunuorisotyö, nuorten vaikuttamistyön tukeminen, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa sekä retket ja muut tapahtumat. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	171 988	117 700	135 100
TOIMINTAKULUT	-895 803	-895 363	-852 368
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-723 815	-777 663	-717 268

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Kansallinen lukutaitostrategia 2030:n mukainen Lukeva kunta -ohjelma kokoaa kunnan eri toimijat yhteen suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintoja ja tapahtumia eri-ikäisten kuntalaisten lukutaitojen kehittämiseksi. Tärkeänä osa-alueena on lasten ja nuorten kirjastotyö, jolla edistetään nuorten kuntalaisten lukutaitoja ja lukuinnostusta sekä vahvistetaan kirjastoyhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. Aikuisten ja erityisryhmien lukutaitotyötä tehdään resurssien puitteissa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kirjastopolku-kirjastokasvatussuunnitelmaa ja Tyrnävän kulttuuripolku-kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan soveltuvin osin. Kulttuuripalveluissa tavoitellaan, että uskalletaan luovasti ja avoimin mielin kokeilla erilaisia taiteen ja kulttuurin toteuttamisen tapoja. Kulttuuripalveluilla on keskeinen rooli Meijerialueen kehittämisessä monipuolisena tapahtumapaikkana.

Liikuntapalveluita toteutetaan yhteistyössä kunnan eri osastojen, kolmannen sektorin toimijoiden ja yritysten kanssa. Tavoitteena on tukea kuntalaisten liikunnan harrastamista luomalla sekä matalan kynnyksen liikuntapalveluita että mahdollistamalla urheilutoimintaa.

Nuorisopalvelujen toiminnassa pyritään huomioimaan nopeasti muuttuva nuorisokulttuuri kehittämällä toimintatapoja ja työmuotoja nuorten tarpeita vastaaviksi. Etsivässä nuorisotyössä nuorten aikuisten kohdalla tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaitostoitimijoiden kanssa ja pyritään edistämään nuorten työllisyyttä. Palvelutarpeeseen vastataan tiivistämällä entisestään monialaista yhteistyötä ja osallistumalla sekä paikalliseen että alueelliseen yhteistyöhön.

Olellaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden painopisteenä on Lukeva kunta ja Liikkuva kunta -ohjelmien toimenpiteiden aktiivinen koordinointi, viestintä ja jalkauttaminen eri kohderyhmille. Kirjastopalveluissa muutetaan kirjastonhoitajan nimike vastaavaksi kirjastonhoitajaksi, jolloin nimike vastaa tehtäviä. Nuorisopalveluissa uudistetaan nuorisotiloja yhdessä nuorten kanssa, mm. taiteen keinoin. Koulunuorisotyöhankkeessa luotua koulunuorisotyön toimintamallia jatketaan resurssien puitteissa.

Liikuntapalveluissa tavoitteena on, että liikuntasuunnitelma toimii ohjaavana asiakirjana palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä. Liikuntapalveluissa parannetaan kaikkien liikuntapaikkojen näkyvyyttä viestinnän kautta ja sisäliikuntatilojen osalta tilavarausjärjestelmän avulla. Liikuntapalveluiden saavutettavuutta ja monipuolisuutta kehitetään eri käyttäjäryhmille. Käyttäjää osallistetaan palveluiden kehittämiseen käyttäjäkyselyn avulla. Uusia ja olemassa olevia liikuntapaikkoja kehitetään yhteistyössä teknisen osaston kanssa.

Toimintavuosi 2026 on erityinen Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden vuoksi. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut omalta osaltaan toteuttaa aktiivisesti ja monipuolisesti kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmaa Tyrnävällä, josta usea tapahtuma on hyväksytty osaksi vuoden virallista ohjelmistoa Oulu 2026 -organisaation toimesta. Tavoitteena vuoden 2026 aikana luoda uusia toimintamalleja, jotka jäävät käytäntöön, esimerkiksi nuorille suunnatut, säännöllisesti toimivat taidepajat yhteistyössä nuorisotoimen kanssa sekä luonto/taide hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukena.

Vuoden 2026 keskeisiä tapahtumia ovat: Kuutamohiihto 21.2.2026, Taiteiden yö 8.7.2026, Marrastulet & Kirkkovaalit 2026 marraskuussa 2026, peltotaideteos Tyrnävällä ja Hollannissa. Lisäksi Tyrnävä osallistuu Oulu 2026-vuoden avajaisiin 16.–18.1.2026 Oulussa.

Hankkeet

- Lakeuden alueen matalan kynnyksen palvelupiste -hanke [1.1.2024–31.12.2026]. Kempeleen kunta hallinnoi. Nettokustannusarvio yhteensä 512 988, josta ESR-rahoitusta 80 %. Omarahoitusosuus on 102 597 €, josta Tyrnävän kunnan osuus noin 8 550 €, joka jakautuu kolmelle vuodelle. Omarahoitusosuus katetaan työllisyyspalveluista ja nuorisotoimesta.
- Tuu mukaan! - Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä lukuvuonna 2025–2026 [1.8.2025–31.7.2026]. Kokonaisbudjetti 85 715 €, josta valtionavustus on 60 000 € (70 %) ja omarahoitusosuus 25 715 €. Tavoitteena on tarjota lapsille ja nuorille maksuttomia harrastuksia vapaa-ajalle. Sisältönä ovat muun muassa liikunta-, kädentaito- ja eläinkerhot.
- Kohtaamisia koulupäiviin -hanke
Kokonaisbudjetti on 36 667 €, josta valtionosuus on 33 000 € ja omarahoitusosuus 3 667 €. Kohtaamisia koulupäiviin -nuorisotyötä nivelvaiheeseen käynnistyi elokuussa 2024 ja hankkeessa työskentelee yksi työntekijä. Hankkeen tavoitteena on kehittää koulunuorisotyötä alakoulun 3.–6.-luokkalaisten parissa ja vakiinnuttaa se luontevaksi osaksi kouluarkea. Hanketyöntekijällä on päävastuu ideoida ja suunnitella alakoululla tehtävää nuorisotyötä yhteistyössä koulun henkilökunnan sekä liikuntakoordinaattorin kanssa.

Soveltavaa liikuntaa yli kuntarajojen – osallistava toimintamallikokeilu pieniin kuntiin [1.9.2025 – 31.12.2026]. Tähän

hankesopimukseen ei liity taloudellisia sitoumuksia. Hankkeessa luodaan ja kehitetään kohderyhmää osallistavia käytänteitä ja soveltavan liikunnan toimintaa lapsille ja nuorille kuntarajat ylittäen pienissä kunnissa Pohjois-Pohjanmaalla.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstö [10]

- Kirjasto: vastaava kirjastonhoitaja, 2 kirjastovirkailijaa (1,5 htv), 1 lasten- ja nuorten kirjastovirkailija
- Kulttuuriohjaaja
- Liikuntakoordinaattori
- Vastaava nuoriso-ohjaaja, 2 nuoriso-ohjaajaa
- Etsivä nuorisotyöntekijä

3.3 Tekninen osasto

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Hannu Komu

Palvelualueen kuvaus: Tekninen osasto koostuu viidestä tulosalueesta: Teknisen osaston hallinto, rakennusvalvonta, liikenneväylät ja yleiset alueet, kiinteistöt ja ateria- ja puhtauspalvelut. Tekninen osasto vastaa kiinteistöjen rakennuttamisesta ja ylläpidosta, katujen, liikunta-alueiden, puistojen ja yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta, rakentamisen ohjauksesta, rakennusvalvonnasta sekä ateria- ja puhtauspalveluista.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	4 882 683	5 024 171	4 959 580	5 048 410	5 082 845
MYYNTITUOTOT	1 331 801	1 361 637	1 858 227	1 868 953	1 873 110
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 550 882	3 662 534	3 101 354	3 179 458	3 209 734
TOIMINTAKULUT	-4 996 122	-5 133 374	-5 158 479	-5 432 480	-5 538 695
HENKILÖSTÖKULUT	-1 750 817	-1 941 371	-1 959 428	-2 066 021	-2 107 341
PALVELUJEN OSTOT	-1 423 286	-1 314 899	-1 357 201	-1 430 457	-1 458 854
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 514 514	-1 581 191	-1 535 361	-1 618 793	-1 651 135
AVUSTUKSET	-76 393	-52 000	-67 000	-70 645	-72 058
MUUT TOIMINTAKULUT	-231 111	-243 913	-239 490	-246 564	-249 306
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-113 439	-109 203	-198 899	-384 070	-455 850

Teknisen osaston hallinto

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TA2026- TA2025	TA2026- TA2025%
TOIMINTATUOTOT	34 948	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-258 295	-239 897	-239 883	14	0,0 %
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-223 347	-239 897	-239 883	14	0,0 %

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Tavoite 2026

Teknisen osaston hallinnon tavoitteena on varautua kuntatalouden muutoksiin. Jokaisella tulosalueella tarkastellaan toiminnan tehokkaampia ja kustannusystävällisempiä toteutustapoja.

Koko osaston toimintaa arvioidaan osaston yhteisissä palaverissa.

Rakennusvalvonnassa käynnistetään rakennusrekisterin ajantasaistaminen. Tonttimyyntiä pyrimme tehostamaan mm. osallistamalla Rakentajamessuille.

Liikenneväylät ja yhteiset alueet -tulosalueen tavoitteena on jatkaa vastuualueelle kuuluvien kunnan hallinnoiman infran ja yleisten alueiden laadukasta ylläpitoa.

Kiinteistöt -tulosalueen tavoitteena on huolehtia kiinteistön ylläpidosta ja elinkaaresta sekä edesauttaa kiinteistöjen käyttöasteen nostamista. Tavoitteena on tehdä kiinteistökohtaiset huolto-ohjelmat, säännölliset tarkastukset ja pitkän aikavälin kunnossapitosuunnitelmat [PTS].

Ateria- ja puhtauspalvelut -tulosalue tuottaa laadukkaasti ja kustannustehokkaasti palveluja kunnan muille osastoille.

Ateriapalvelut kodin ja koulun ohella tarjoavat lapsille ja nuorille mahdollisuuden tutustua erilaisiin ruokiin ja raaka-aineisiin. Ruokalistat tehdään ikäryhmien ravitsemussuosituksen mukaan, ja mahdollisuuksien mukaan järjestetään teemapäiviä sekä huomioidaan juhlapäivät. Lähiruokaa tarjotaan päivittäin.

Puhtauspalvelut vastaavat kunnan kiinteistöjen, koulujen, päiväkotien, virastojen ja liikuntapaikkojen siivouksesta noin 30 000 m² alueella. Siivous tehdään kustannustehokkaasti ja asiakkaan tarpeet huomioiden. Riittävä puhtaus parantaa sisäilmaa, pidentää kiinteistöjen käyttöikää ja säilyttää pintamateriaalit.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Vuoteen 2025 verrattuna teknisellä osastolla ei ole merkittäviä muutoksia henkilöstön tai operatiivisen toiminnan osalta, kuten aikaisimpina vuosina.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstö

- Tekninen johtaja
- Osaston yhteinen palvelusihteeri 2
- Koko teknisen osaston henkilöstömäärä 43 henkilöä

Strategiset tavoitteet

Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle			
Tavoite: Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä			
Toimenpiteet	Henkilöstön koulutussuunnitelman ja tehtäväkuvauksien laatiminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Henkilöstön tehtäväkuvauksien laadinta (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Henkilöstön koulutussuunnitelma laadittu (Kyllä 1, Ei 0)		0	1

Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa			
Tavoite: Rakennus- ym. lupien sekä palvelupyyntöjen nopea käsittely			
Toimenpiteet	Asiakaslähtöinen palvelupyyntöihin vastaaminen 1 arkipäivä		
	Poikkeamis- ja sijoittamislupahakemusten valmistelu ja päätöksenteko 3 kk		
	Rakennuslupien käsittelyaika maksimissaan 1 kk		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Käsittelyaikojen seuranta ja dokumentointi (Kyllä 1, Ei 0)		0	1

Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista			
Tavoite: Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista			
Toimenpiteet	Tarkka taloudenpito		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Osasto saavuttaa talousarvion (Kyllä 1, Ei 0)		0	1

Tavoite: Kiinteistöjen kokonaisvaltainen käyttösuunnitelma			
Toimenpiteet	Jatketaan kiinteistökohtaisten huolto-ohjelmien sekä kunnossapito- ja pitkäntähtäimen suunnitelmien laatimista		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Kiinteistökohtaiset kehittämissuunnitelmat laadittu (Kyllä 1, Ei 0)		0	1

Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen			
Tavoite: Yhteistyö muiden osastojen ja asiakkaiden kesken			
Toimenpiteet	Lisätään yhteistyötä naapurikuntien kanssa		
	Ohjelmoidut kiinteistökierrokset yhdessä kiinteistönkäyttäjien kanssa		
	Yhteistyöpalaverit: Sivistysosaston ja varhaiskasvatuksen kanssa		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Kiinteistökierrosten kattavuus - Kiinteistökierron tehty kaikissa kohteissa 2 kertaa vuodessa (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Yhteisöpalaverit pidetään suunnitelmien mukaisesti (Kyllä1, Ei 0)		0	1

Tavoite: Ajantasainen viestintä			
Toimenpiteet	Yksikkökohtaiset palaverit suunnitelmallisesti		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Palaverit pidetty suunnitelman mukaisesti (Kyllä1, Ei 0)		0	1

Tavoite: Palvelun laadun kehittäminen			
Toimenpiteet	Asiakastytyväisyyskysely Ateria- ja puhtauspalvelut		
	Tuotannonohjausjärjestelmien hyödyntäminen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Asiakastytyväisyyskysely pidetty (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Tuotannonohjausjärjestelmien tehokas käyttäminen (Kyllä 1, Ei 0)		0	1

Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen			
Tavoite: Laadukas ympäristö ja viihtyisät asuinalueet			
Toimenpiteet	Asemakaava-alueiden katuverkon rakentaminen ja ylläpito		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Korjatut kadut - Korjataan vähintään 1 kpl asemakaava-alueen katuja (Kyllä 1, Ei 0)		0	1

Tavoite: Katuympäristön hoito			
Toimenpiteet	Katualueiden raivaukset ja kuivatuksen parantaminen suunnitelmallisesti		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Laaditaan suunnitelmat raivauksille ja ojituksille - Katualueiden raivaus ja ojitus tehty suunnitelmallisesti (Kyllä 1, Ei 0)		0	

Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa			
Tavoite: Lähiruokaa tarjotaan vähintään yhdellä aterialla			
Toimenpiteet	Lähiruoka- ja teemapäivät		
	Lähiruokatuotteiden suosiminen reseptiikassa, hankintasopimuksia noudattaen		
Mittarit		Lähtö	Tavoite
Lähiruokapäivä 2 krt / 6 viikon ruokalista sekä päivittäin lähiruokatuotteita (Kyllä 1, Ei 0)		0	1
Lähiruokatuotteita esille kouluissa - Lähiruokatuotteiden suosiminen (Kyllä 1, Ei 0)		0	1

3.3.1 Rakennusvalvonta

Palvelualue: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Rakennustarkastaja Jouko Parviainen

Toiminnan kuvaus: Rakennetun ja rakennettavan ympäristön rakentamista koskeva ohjaus- ja neuvontatyö (RakL 103§)

Rakentamisen lupien käsittely ja päätöksenteko [RakL 42§]

Vastuullisten tahojen valvonta sattumanvaraisin tarkastusmenettelyin [RakL 102§]

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	67 074	65 000	85 000
TOIMINTAKULUT	-110 692	-124 905	-125 387
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-43 619	-59 905	-40 387

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Henkilöstö ja ohjelmistokulut pysyvät ennallaan. Rakentamisen suhdanteiden pysyessä muutoin matalalla, vihreän siirtymän hankkeet (aurinkovoimapuistot) tuovat lisätuottoja.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Vihreän siirtymän hankkeet (aurinkovoimapuistot) arvioidaan tulevan luvitettavaksi.

Rakennusrekisterin ajantasaistamisella varmistetaan, että kunnasta muille viranomaistahoille tarjottava rakennusrekisteritieto on luotettavaa. Työ helpottaa muiden viranomaisten työtä, erityisesti palvelee kuntalaisia luotettavammin. Ajantasaistamistyön avulla kiinteistöveroitus tasapuolistuu.

Henkilöstöresurssit

Rakennustarkastaja

Tonttien hinnat vuonna 2026

- Omakotitalot (AO)
 - Kirkonkylä 12,00 euroa/m²
 - Hirvelä, Puujaakola, Eskolanpelto 12,00 euroa/m²
 - Murto 12,00 euroa/m²
 - Temmes 4,00 euroa/m²
 - Palkki 12,00 euroa/m²
- Yhdistelmä omakotitalo-/ teollisuustontti (AOT) 6,00 euroa/m²
- Asuinpientalot (AP ja AP-1) 15,00 euroa/m²
- Kerros- ja rivitalot (AR) 15,00 euroa/m²
- Asuinpientalot (APE)
- Alue mahdollistaa eläintenpitoa 10,00 euroa/m²
- Liike- ja toimistorakennukset sekä liike- ja yleisten rakennusten korttelialueet (K, KL, KLY) 15,00 euroa /m²
- Toimitilarakennukset (KTY) 6,00 euroa/m²
- Teollisuustontit (T) 2,00 euroa/ m²
- Yleisten rakennusten korttelialue (Y) 6,00 euroa/m²
- Palvelurakennusten korttelit (P, PL) ja ympäristöhaiiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueet (TVY, TY) 4,00 euroa/m²
- Lohkomiskustannus 1 460 euroa/tontti. Lohkomiskustannuksista vastaa ostaja / vuokraaja

Kaikki tontit ovat mahdollisia ostaa tai vuokrata. Vuosivuokra on kahdeksan (8) prosenttia kauppahinnasta. Jos tontti lunastetaan viiden (5) vuoden kuluessa vuokrasopimuksen allekirjoittamisesta, hyvitetään lunastushinnassa siihen mennessä maksetut vuokrat.

Tontin varausmaksu on 500,00 euroa / tontti. Varaus on voimassa yhden (1) vuoden ja rakentaminen tulee aloittaa kolmen (3) vuoden kuluessa kauppakirjan / vuokrasopimuksen allekirjoittamisesta. Varausmaksu hyvitetään kauppahinnassa kaupan tai vuokrasopimuksen toteuduttua.

3.3.2 Liikenneväylät ja yleiset alueet

Palvelualue: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Juha Petäjäniemi

Toiminnan kuvaus: Tulosalueen tavoitteena on kaavateiden, liikunta-alueiden ja yleisten alueiden rakentaminen ja kunnossapito siten, että saavutetaan laadukas ympäristö ja asuinalueet.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	545 052	486 300	465 576
TOIMINTAKULUT	-808 337	-777 228	-826 096
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-263 284	-290 928	-360 520

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Kesä- ja talvikunnossapito katuvalaistus mukaan lukien kaava-alueilla sijaitsevilla kaduilla, kevyenliikenteen väylillä ja pihhoilla

Puistojen, yleisten alueiden (ml vesialueet) ja leikkipaikkojen ylläpito ja kunnostaminen

Jää-, latu- ja liikunta-alueiden kunnossapito

Yksityisteiden tienhoidon avustus

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Vuoteen 2025 verrattuna ei teknisellä osastolla ole suuria muutoksia henkilöstön tai operatiivisen toiminnan osalta, mitä on ollut aikaisempina vuosina.

Henkilöstöresurssit

- Yhdyskuntatekniikan päällikkö 40 %
- Työnjohtaja 50 %
- Puistotyönjohtaja
- Puistotyöntekijä 40 %
- Liikuntapaikkahoitaja
- Määräaikainen puutarhuri
- Määräaikainen liikuntapaikkahoitaja

3.3.3 Kiinteistöt

Palvelualue: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Tavoitteena on varmistaa, että tilat ovat terveellisiä ja turvallisia. Tämä tehdään huolehtimalla kiinteistöjen kunnossapidosta ja kehittämisestä suunnitelmallisesti.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	2 696 158	2 721 473	2 709 094
TOIMINTAKULUT	-2 377 887	-2 297 475	-2 281 868
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	318 270	423 998	427 227

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Tulosalue vastaa pienten investointikohteiden suunnittelusta ja rakentamisesta. Lisäksi huolehdimme kunnan omistamien kiinteistöjen peruskorjausten suunnittelusta ja toteutuksesta. Kunnan rakennusten kiinteistönhoito, kunnossapito ja vuokraus kuuluvat myös tähän vastuualueeseen.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Kiinteistöt -tulosalueella keskitytään kiinteistöjen kokonaisvaltaiseen hallintaan. Suuri osa työstä liittyy sisäilma-asioihin. Vuonna 2024 otettiin käyttöön uusi järjestelmä, jolla voi tehdä palvelupyyntöjä ja vikailmoituksia. Kunnan kotisivulla on linkki sähköisiin ilmoituksiin. Kiinteistöille jatketaan vuonna 2020 aloitettua työtä, jossa laaditaan huolto-ohjelmat sekä kunnossapito- ja pitkän aikavälin suunnitelmat.

Selvitetään, mitkä kiinteistöt ovat kunnalle tarpeettomia ja tehdään suunnitelma niiden myymiseksi. Kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan esimerkiksi valaistusta kehittämällä.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue vuokraa osan kunnan tiloista 1.1.2023 alkaen, jatko on vielä avoin.

Henkilöstöresurssit

- Yhdyskuntatekniikan päällikkö 60 %
- Työnjohtaja 50 %
- Kiinteistönhoitajat 3
- Kiinteistönhoitaja 60 %
- Seka- ja aputyömies 1
- Kirvesmies 1

3.3.4 Ateria- ja puhtauspalvelut

Palvelualue: Tekninen osasto

Vastuuhenkilö: Ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus: Tuottaa laadukkaita ja kustannustehokkaita ateria- ja puhtauspalveluita vauvasta vaariin.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT	1 539 452	1 751 398	1 699 910
TOIMINTAKULUT	-1 440 910	-1 693 869	-1 685 246
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	98 541	57 529	14 664

Talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 perustelut

Ateria- ja puhtauspalveluiden tavoitteena on tuottaa laadukkaita tukipalveluja kouluille ja päiväkodeille. Elintarvikehankinnoissa ja ruokalistasuunnittelussa huomioidaan lähialueen tuottajien raaka-aineet ja sesonkivuontaisuus. Ruokalistat laaditaan seudullisesti yhteistyössä valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksien mukaisesti. Ateriapalvelujen tavoitteena on lähiruuan ja kasvisruuan suosiminen. Puhtauspalvelusopimukset laaditaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Puhtauspalveluiden tuottamisessa kiinnitetään huomiota aineiden ja tarvikkeiden ympäristöä säästävään käyttöön.

Olennaiset poikkeamat edelliseen vuoteen nähden

Muuttunut toimintaympäristö on mahdollistanut yhdistää ateria- ja puhtauspalveluiden työtehtäviä yhdistelmätyötehtäviksi. Ateriapalveluissa on käytössä kuuden viikon kiertävä ruokalista. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan päivittäin kaksi pääruokavaihtoehtoa ja kerran viikossa yksi pääruokavaihtoehto, jolloin tarjotaan puuroa tai kasvispainotteinen ateria. Lähiruokatuotteita tarjotaan vähintään yhdellä aterialla päivässä. Ateriapalvelujen tehtävänä on kodin ja koulun ohella antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus kokeilla, maistaa ja tutustua erilaisiin ruokiin ja raaka-aineisiin. Ruokalistasuunnittelussa huomioidaan juhlapäivät, erilaiset teemat ja kampanjat.

Puhtauspalvelut huolehtivat kunnan kiinteistöjen, koulujen, päiväkotien, virastojen ja liikuntapaikkojen ylläpito- ja perussiivouksesta mitoituksen mukaisesti, kustannustehokkaasti, ja asiakkaan tarpeet huomioiden. Puhdistettavaa pinta-alaa on n. 30 000 m². Riittävän puhtaustason ylläpitäminen pitää pintamateriaalit kunnossa, parantaa sisäilman laatua ja auttaa pidentämään kiinteistöjen elinkaarta. Hyödynnämme nykyaikaisia välineitä ja menetelmiä, panostamme myös ympäristöystävällisyyteen ja pyrimme vähentämään kemikaalien määrää puhdistustyössä. Puhtauspalveluiden tavoitteena on hyödyntää robotiikkaa ylläpitosiivoustehtävissä. Robotiikan avulla voidaan vähentää laitoshuoltajan fyysistä rasitusta, altistumista kemikaaleille ja laitoshuoltajat voivat keskittyä esimerkiksi tarkkuutta vaativiin siivoustehtäviin ja asiakaspalveluun. Robotin keräämä tieto puhdistettavasta tilasta antaa työnjohtolle sekä työntekijälle arvokasta tietoa esimerkiksi energiankulutuksesta.

Ateria- ja puhtauspalveluissa kiinnitetään huomiota henkilöstön työssäjaksamiseen. Työssäjaksamista tuetaan työnkierrolla ja yksilöidyillä työaikaratkaisuilla sekä muuttamalla tarvittaessa työnkuvaa. Henkilöstöä kannustetaan ja motivoitaan löytämään mielekästä tekemistä vapaa-ajalla, joka auttaa omalta osaltaan jaksamaan työssä. Työyhteisössä kohdellaan kaikkia tasa-arvoisesti ja vuorovaikutus on avointa. Yhteisöllisyyttä pidetään yllä yhteisten virkistyspäivien ja säännöllisten viikko- ja kuukausipalavereiden avulla. Henkilöstöä kannustetaan uuden oppimiseen ja kouluttautumaan joko työn ohessa tai muutoin. Tavoitteena on osallistaa henkilökuntaa kehittämään omaa työtään ja löytämään ratkaisuja, mikä vaikuttaa työn mielekkyyteen.

Henkilöstöresurssit

- ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö

- ateriapalveluesihenkilö 2
- puhtauspalveluesihenkilö 1
- kokkeja 8
- ruokapalvelutyöntekijät 2
- laitoshuoltajat 8
- yhdistelmätyöntekijät 4
- monipalvelutyöntekijä 1
- tukityöllistetty 1,5

4. Tuloslaskelmaosa

4.1 Tuloslaskelma

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	3 605 580	2 526 189	2 796 067	2 904 694	2 953 539
MYYNITUOTOT	1 109 466	912 975	845 666	865 580	875 892
TUET JA AVUSTUKSET	1 035 399	197 420	514 670	525 280	533 536
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 460 715	1 415 794	1 435 731	1 513 835	1 544 111
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-24 292 634	-24 700 501	-25 049 934	-25 614 382	-25 917 518
HENKILÖSTÖKULUT	-14 872 227	-15 307 973	-15 474 571	-15 757 933	-15 912 541
PALVELUJEN OSTOT	-6 428 270	-6 185 414	-6 325 687	-6 487 681	-6 581 820
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 925 116	-1 985 376	-1 908 096	-1 996 112	-2 031 274
AVUSTUKSET	-792 234	-912 217	-1 008 780	-1 031 093	-1 045 630
MUUT TOIMINTAKULUT	-274 787	-309 521	-332 800	-341 563	-346 253
TOIMINTAKATE/ALIJÄÄMÄ	-20 687 054	-22 174 312	-22 253 868	-22 709 688	-22 963 979
VEROTULOT	12 633 820	12 850 000	13 400 000	13 750 000	14 300 000
VALTIONOSUUDET	11 047 666	11 550 000	11 430 000	11 831 460	12 186 404
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-760 257	-860 000	-850 000	-900 000	-900 000
VUOSIKATE	2 234 175	1 365 688	1 726 132	1 971 772	2 622 425
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 231 213	-2 599 237	-2 600 000	-2 650 000	-2 700 000
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 231 213	-2 599 237	-2 600 000	-2 650 000	-2 700 000
ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	2 963	-1 233 549	-873 867	-678 228	-77 575
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	-383 018	200 000	180 000	0	0
VARAUSTEN LIS (-) TAI VÄH (+)	400 000	0	0	0	0
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 127 093	-3 157 639	-693 867	-678 228	-77 575

Tyrnävän kunnan menot

Vuoden 2026 talousarvion toimintamenot ovat 25 049 934 [sisäisine erineen 28 388 333] euroa ja toimintatulot 2 796 067 [sisäisine erineen 6 134 465] euroa. Toimintakatteeksi jää 22 253 868 euroa.

Toimintakatteessa on kasvua 0,35 prosenttia [edellisenä vuonna 4,8 prosenttia].

Vuonna 2026 on erityisenä tavoitteena [kaikilla osastoilla] talousarvion pitävyyden varmistaminen. Hallintokunnittain tehdyt ja yhteen vedetyt talousarvioehdotukset sisältävät realistisia säästötoimenpiteitä ja toiminnan uudelleenjärjestelyitä, mitkä on välttämätöntä ottaa heti käyttöön täysimääräisinä.

Sisäiset erät

Sisäiset vuokrat, yhteensä 1 665 623 euroa, on otettu talousarvioon eri hallintokuntien sisäiseksi menoksi (tulona kiinteistöjen tulosalueella) ja ruokapalvelujen myynti 1 064 100 euroa (ruokapalvelujen myyntituotot tulona ruokahuollon tulosalueella). Toimistopalvelujen, talouspalveluiden ja tietohallintopalveluiden myynti osastoille ei ole sisäisissä erissä, vaan ne esitetään keskitetysti hoidettujen tehtävien joukossa ilman vaikutusta talousarvion lukuihin.

Sisäiset vuokrat muodostuvat kunnan kiinteistötoimen muilta toimintayksiköiltä laskuttamista kustannuksista ja ruokahuollon ateriapalvelut muilta toimintayksiköiltä laskuttamista kustannuksista.

Sisäiset erät eliminoidaan kunnan tilinpäätöksen tuloslaskelmaa muodostettaessa. Talousarvion käyttötalousosan toteutumisvertailu tehdään kuitenkin siten, että sisäiset erät ovat mukana kuten talousarviossakin.

Kustannuslaskennalliset erät ja poistot

Kustannuslaskennallisina erinä käsitellään:

Keskitetysti hoidettujen tehtävien kustannukset 1 147 858 euroa

Kustannuslaskennallisia eriä ei siirretä talousarvion tuloslaskelmaosaan, vaan ne ovat perusteluja ja informaatiota. Laskennallisia eriä tarvitaan kustannuslaskennassa mm. taloudellisuutta mittaavia lukuja laskettaessa.

Poistot

Poistot ovat vuoden 2026 talousarviossa yhteensä 2 600 000 euroa.

4.2 Verotulot

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
VEROTULOT	12 633 820	12 850 000	13 400 000	13 750 000	14 300 000
Kunnan tulovero	11 148 806	11 380 000	11 900 000	12 250 000	12 780 000
Kiinteistövero	1 038 408	1 035 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	446 605	435 000	450 000	450 000	470 000
Muut verot	0	0	0	0	0

Talousarvio perustuu 9,9 tuloveroprosenttiin. Vuonna 2019 veroprosenttia nostettiin 21,0 prosentista 22,0 prosenttiin. Vuodelle 2023 kaikkien kuntien veroprosentteihin tehtiin 12,64 prosenttiyksikön leikkaus hyvinvointi-alueuudistuksen myötä ja Tyrnävän kunnan veroprosentti vuonna 2023 oli 9,36 prosenttia. Vuodelle 2024 veroprosenttia nostettiin 0,54 prosenttiyksiköllä 9,9 prosenttiin ja vuodelle 2025 veroprosenttiin ei tullut muutosta eikä myöskään vuodelle 2026. Nykyisellä tuloveroprosentin tasolla efektiivinen veroaste vuonna 2025 on noin 7,7 % ja arvio vuodelle 2026 on 7,8 %.

Kiinteistöveroprosentit 2026		%
Yleinen kiinteistöveroprosentti		1,12
Vakituinen asuinrakennusten veroprosentti		0,54
Muiden asuinrakennusten veroprosentti		1,12

Verotulojen arviointiin vaikuttavat mm. seuraavat veroperustemuutokset

- Palkkojen, eläkkeiden, työttömyysturvaetuuksien ja muiden veronalaisten sosiaalietuuksien muutokset. Lisäksi ennusteessa on huomioitu Verohallinnon ennakkotieto koskien koko maan maksuunpantua kunnallisveroa verovuonna 2024.
- Hallitusohjelmaan kirjatut veroperustemuutokset, mitkä vaikuttavat verokertymiin positiivisesti.
- Ansiotulojen arvioitu kehitys vuodelle 2026 ei muutu merkittävästi.
- Työllisyysasteen ja siten palkkatulojen arvioitu kehitys kohenee toisin sanoen verrattain verkaiemmin.
- Työttömyysvakuutusmaksun arvioitua pienempi korotus vuodesta 2026 eteenpäin vastaavasti hieman parantaa kunnallisveron tuottoa.

Yhteisöveron kehitykseen liittyy valitettavan paljon epävarmuutta. Talouskasvua ja erityisesti vientimarkkinoita hidastavat muun muassa Yhdysvaltojen asettamat tullit. Kunnille maksettavan yhteisöveron odotetaan kuitenkin kasvavan verovuodesta 2025 alkaen.

4.3 Valtionosuudet

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
VALTIONOSUUDET	11 047 666	11 550 000	11 430 000	11 831 460	12 186 404
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	6 461 560	7 300 000	7 100 000	7 388 000	7 736 404
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-980 250	-1 000 000	-920 000	-948 700	-950 000
Verotuloihin perustuva valtionosuus	4 622 364	4 800 000	4 850 000	4 992 160	5 000 000
Verotulomenetysten kompensaatio	943 992	450 000	400 000	400 000	400 000

Valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta. Molempiin osiin sisältyy asukaskohtainen kunnan omarahoitusosuus. Vuonna 2020 kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta on erotettu omaksi momentikseen veromenetysten kompensaatioiden momentti. Kuntien tulopohja tasataan Suomen järjestelmässä vain osittain. Täysin toteutetussa tulopohjan tasauksessa huomioon otettaisiin kaikki kunnan veropohjat ja tasaus tehtäisiin kaikkien kuntien osalta kokonaan (tai ainakin hyvin lähelle) koko maan keskimääräistä asukaskohtaista tuloa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudella ja verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella pyritään turvaamaan kuntien mahdollisuudet pitää yllä riittävät peruspalvelut eri osissa maata ja tasapainottamaan kuntien lakisääteisten tehtävien järjestämisen edellytyksiä ja niiden kokonaisrahoitusta. Valtionosuuden perusteena olevat laskennalliset kustannukset perustuvat keskeisesti ikäryhmittäisiin kustannuksiin. Koska merkittävä osa kuntien valtionosuustehtävistä ja -kustannuksista koskee varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta, kunnan peruspalvelujen valtionosuuden ikäryhmittäisissä kustannuksissa painottuvat erityisesti lapsi- ja nuorisoikaluokat. Muita laskennallisten kustannusten määräytymistekijöitä ovat työttömyys, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus, koulutustausta ja laaja työttömyys.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 25,02 prosentista 25,79 prosenttiin vuonna 2026.

Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määräytymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset ja kustannustenjaon muutoksesta johtuvat hintojen muutokset.

Tyrnävän kunnan talousarvion vuodelle 2026 tuloslaskelman osassa valtionosuuksien erittely on keskeinen tekijä kunnan talouden suunnittelussa. Valtionosuudet muodostavat merkittävän osan kunnan tuloista ja niiden avulla pyritään turvaamaan peruspalveluiden riittävä rahoitus. Vuonna 2026 valtionosuuksien kokonaismäärä koostuu useista eri osa-alueista, joihin kuuluvat muun muassa peruspalvelujen valtionosuus sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Näiden lisäksi mahdolliset erityisavustukset voivat täydentää rahoitusta erityishankkeissa. Valtionosuuksien ennakointi ja niiden oikea kohdentaminen ovat tärkeitä, jotta kunnan talous pysyy tasapainossa ja palvelut vastaavat kuntalaisten tarpeisiin. Kunnan on jatkuvasti seurattava valtionosuusjärjestelmän muutoksia ja tehtävä tarvittavat sopeutukset budjettiinsa.

Vuoden 2026 valtionosuudet

Peruspalvelujen valtionosuuden osana otetaan huomioon verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus.

Verotulotasaus

Valtionosuuksia tasataan laskennallisten verotulojen perusteella kahden vuoden viiveellä. Vuoden 2026 verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus määräytyy verovuoden 2024 maksuun pantujen verotulojen mukaan. Kunnan laskennallinen tulovero saadaan, kun verovuodelta maksettava kunnallisvero kerrotaan keskimääräisen tuloveroprosentin ja oman tuloveroprosentin suhteella.

Yhteisövero-osuutena on suoraan arvio maksettavasta kunnan yhteisövero-osuudesta.

Arvio Tyrnävän kunnalle tulevan verotulotasauksen määrästä vuonna 2026 on noin 4 850 000 euroa.

4.4 Korkotulot- ja menot

Korkotulot

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
KORKOTUOTOT	28 454	5 000	5 000	5 000	5 000
Korkotuotot antolainoista ulkopuolisilta	15 178	5 000	5 000	0	0
Maksuliikennetilien korot	13 275	0	0	0	0

Korkomenot

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
KORKOKULUT	-797 973	-860 000	-850 000	-900 000	-900 000
Korkokulut lainoista ulkopuolisille	-544 161	-860 000	-850 000	0	0
Koronvaihtosopimukset, suojaava	-253 812	0	0	0	0

4.5 Rahoitustulot- ja menot

Rahoitustulot

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
MUUT RAHOITUSTUOTOT	26 035	15 000	15 000	15 000	15 000
Osinkotuotot ja osuuspääoman korot	19 708	0	0	0	0
Viivästyskorot	4 884	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	1 443	15 000	15 000	0	0

Rahoitusmenot

Ulkoinen	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
MUUT RAHOITUSKULUT	-16 773	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Viivästyskorot ja korotukset	-1 290	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-15 482	-20 000	-20 000	0	0

5. Rahoitusosa

Lainanottovaltuutus ja hankintavaltuudet

Kunnanvaltuusto myöntää kunnanhallitukselle valtuuden 8 000 000 euron lainanotolle talousarviovuonna 2026 rahoitustarpeen kattamiseksi.

Talousarviolainojen ja kassalainojen lainanottovaltuutus

Valtuusto on hallintosäännössä siirtänyt talousarviolainojen ottovaltuuden kunnanhallitukselle (edelleen delegointipäätös kunnanjohtajalle; kohta 2). Rahoitustarve on esitetty rahoituslaskelman viimeisellä rivillä (lainanotto). Selvennyksenä todetaan, että mikäli talousarviovuoden aikana tehdään lainojen uudelleenjärjestelyitä, esimerkiksi suojaustarkoituksessa, ei kyseisten lainojen nostoja tai poismaksuja oteta huomioon laskettaessa käytettyä lainan ottovaltuutta.

Valtuutus

Kunnanjohtaja voi tarvittaessa ottaa maksuvalmiuden ylläpitoon tilapäislainoja enintään 2 000 000 euroa. Valtuusto on 17.9.2018 päätöksellään §61/2018 ottanut kunnan käyttöön kuntatodistusohjelman ja valtuuttanut talous- ja hallintojohtajan päätöksen ehtojen mukaisesti ja rajauksin liikkeelle laskemaan tarvittavan määrän kuntatodistuksia. Valtuusto on sittemmin laajentanut valtuutuksen koskemaan myös kunnanjohtajaa ja tarkistanut kuntatodistusten enimmäismäärää, viimeisin päätös 25.3.2024 §66.

Käyttötalouden hankintavaltuudet

Kunnanjohtaja päättää hankinnoista enintään 200 000 euroon ja osastopäälliköt päättävät hankinnoista enintään 100 000 euroon saakka ja tulosyksikön/kustannuspaikkojen esimiehet enintään 15 000 euroon saakka, tietohallintopäällikkö päättää hankinnoista 60 000 euroon saakka.

Rahoituslaskelma				
	2025	2026	2027	2028
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 365 689	1 726 132	1 971 772	2 622 425
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta				
Investointimenot	3 100 000	4 435 000	3 520 000	5 860 000
Rahoitusosa investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	30 000	30 000	30 000	30 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 704 311	-2 678 868	-1 518 228	-3 207 575
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	200 000	50 000	50 000	50 000
Lainakannan muutokset				
Lainojen lyhennykset	4 400 000	4 600 000	4 800 000	5 000 000
Rahoitustarve, lainanotto	6 304 311	7 328 868	6 368 228	8 257 575

6. Investointiosa

INVESTOINTIOHJELMA 2026 - 2030						
KUNNANHALLITUS	2026	2027	2028	2029	2030	Yhteensä
Maa-alueiden ja osakkeiden hankinta	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Kunnan yhteiset ICT- hankinnat	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Kylien yhteistyösopimukset	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Kunnanhallitus yhteensä	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000	5 250 000
SIVISTYSLAUTAKUNTA	2026	2027	2028	2029	2030	Yhteensä
Koulujen toiminnalliset muutokset ja tarvikehankinnat	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Päiväkotien toiminnalliset muutokset ja tarvikehankinnat	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kiinteistöjen muutokset ja tarvikehankinnat	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Sivistyslautakunta	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000	550 000
TEKNINEN LAUTAKUNTA	2026	2027	2028	2029	2030	Yhteensä
Pitkävaikutteiset yhteishankkeet						
ELY Haurukylän liittymä MAL n. 1 900 000 €	950 000					950 000
ELY jkpp 1. vaihe: mt 827 jk+pp välille Kotimetsäntie – mt 18637 MAL n. 1 300 000 €			650 000			650 000
Kiinteistöt						
Rakennusten investointihankkeet kuntoarvioiden ja PTS-suunnitelmien mukaisesti	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	7 500 000
Toimitilat/liiketilat kunnostukseen ja muutostöihin	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Kunnan vuokra-asuntojen korjaustyöt	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Kiinteistöautomaation modernisointi	40 000	20 000	20 000	20 000	20 000	120 000
Varaus kuntotutkimusten suorittamiseen	50 000	50 000	50 000	20 000	20 000	190 000

Sisäilmaongelmien tutkimusohjelmat ja korjaukset	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Varavoima	50 000	50 000				100 000
Liikenneväylät ja yleiset alueet						
Yleisurheilukentän perusparannustyöt/ katsomon katto 2026	30 000	100 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	6 130 000
Katuverkoston korjaus / suunnittelu / ojitus / stabilointi	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
Teiden, kevyen liikenteen väylien päällystys	150 000	50 000	50 000	50 000	50 000	350 000
Kunnallistekniikan liittymismaksut, vesihuolto	10 000	15 000	20 000	20 000	20 000	85 000
Katu-, piha-, liikunta- ja yleisten alueiden valaistuksen rakentaminen ja uusiminen	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
Puistot ja leikkikentät	50 000	30 000	30 000	30 000	30 000	170 000
Koirapuiston rakentaminen (siirtyy osin 2025)	20 000					20 000
Palkin pulkkamäki/ sulfidi kapselointi	30 000	30 000				60 000
Kirkonkylän pääkuntoradan perusparannus Fyrsteninkujalta ->	50 000					50 000
Pesäpallokentän tekonurmen uusiminen		200 000				200 000
Jääkiekkokaukalo	30 000					
Isokankaan kaatopaikan puhdistaminen			100 000			100 000
Muu varaus	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Kalusto						
Valmistus- ja jakelukeittiöiden kone- ja laitehankinnat	100 000	15 000	15 000	15 000	15 000	160 000
Siivouspalvelut yhdistelmäkoneen hankinta	30 000	15 000	15 000	15 000	15 000	90 000
Rakennusvalvonta						
Tekninen lautakunta yhteensä	3 340 000	2 325 000	4 700 000	3 920 000	3 920 000	18 175 000
ALOITTEET, LUOTTAMUSHENKILÖESITYKSET, SEURAT JNE						
Itsenäisyyden puisto (aloite)	15 000					15 000
Lintutorni (aloite)		35 000				35 000
Leikkipuistojen viihtyvyys (aloite)	10 000					10 000
Aloitteet ja talousarvioesitykset yhteensä	35 000	35 000				70 000
	2026	2027	2028	2029	2030	Yhteensä
MENOT YHTEENSÄ	4 535 000	3 520 000	5 860 000	5 080 000	5 080 000	24 045 000
TULOT YHTEENSÄ	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000

NETTOMENOT	4 505 000	3 490 000	5 830 000	5 050 000	5 050 000	23 895 000

7. Talousarviokaava

KÄYTTÖTALOUSOSA

TOIMIELIN

Valtuusto päättää

KÄYTTÖTALOUS

10 Hallinto- ja kehittämisosasto

TULOSALUE

Kunnanhallitus, lautakunta päättää

TULOSYKSIKKÖ (Kustannuspaikka)

100 Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen

1000 Vaalit
1010 Tilintarkastus
1020 Kunnanvaltuusto
1030 Kunnanhallitus
1040 Kunnallisverotus
1050 Yhteistoimintaosuudet
1060 Hallinnon hankkeet
1070 Elinkeinopalvelut, kehittäminen, markkinointi
1079 Elinkeinopalveluiden hankkeet
1080 Joukkoliikenne
1100 Eläinlääkintähuolto
1110 Viranomaistoiminta
1120 Maaseututoimi
1121 Tyrnävä, Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki
1123 Muhos
1130 Yhdyskuntasuunnittelu
1133 Matkailu

110 Tuki- ja sähköiset palvelut

1200 Toimistopalvelut
1210 Tietohallinto
1230 Talouspalvelut

120 Henkilöstö ja hyvinvointi

1300 Henkilöstöhallinto
1310 Työllisyystoiminta
1311 Työllistämispalvelut

30 Sivistysosasto

300 Sivistysosaston hallinto

310 Opetuspalvelut

320 Varhaiskasvatuspalvelut

1312 Työllistämistä tukevat palvelut ja koulutus
1313 Työnantaja-asiakkaiden palvelut
1314 Lakisääteinen henkilöasiakkaan palvelu
1315 Kunnan muut työllisyyspalvelut

3000 Sivistysosaston hallinto

3100 Kirkkomännikön koulu
3110 Murron koulu
3115 Temmeksen koulu
3120 Kuulammen koulu
3125 Yhteiset toiminnot
3130 Esiopetus Kirkkomännikkö
3135 Esiopetus Murto
3140 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta
3145 Erityisopetus Eha Kirkkomännikkö
3151 Erityisopetus Eha Kuulampi
3155 Erityisopetus
3156 Jopo
3170 Opetuksen hankkeet
3173 Hankkeiden ja kokeilujen omarahoitus
3180 August Sahlsten -lukio
3190 Musiikkioppilaitokset
3195 Kansalaisopisto
3196 Taiteen perusopetus

3215 Vaka-hallinto
3230 Lasten kotihoidon tuki
3240 PPH
3243 Ryhmäperhepäivähoitokoti / KK
3250 Pk Toukovakka
3251 Pk Kirkkomännikkö
3252 Pk Väentupa
3253 Pk Käpytikka
3254 Pk Tenavatalo

		3255 Avoin varhaiskasvatustoiminta
		3260 Varhaiskasvatuksen hankkeet
	350 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	3510 Kirjasto
		3511 Kulttuuripalvelut
		3512 Tapahtumien järjestäminen/kulttuuritoimi
		3520 Liikuntatoimi
		3521 Nuorisotoimi
		3522 Etsivä
		3530 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hankkeet
40 Tekninen osasto	400 Teknisen osaston hallinto	4000 Teknisen osaston hallinto
	410 Rakennusvalvonta	4100 Rakennusvalvonta
	430 Liikenneväylät ja yleiset alueet	4300 Liikenneväylät hallinto
		4310 Yksityistiet
		4320 Puistot ja yleiset alueet
		4340 Metsätilat
		4350 Jätehuolto
		4360 Vesialueet
		4370 Kaavatiet
		4380 Liikunta-alueet
	440 Kiinteistöt	4390 Liikennev./inv.hlöstökulut
	440 Kiinteistöt	4400 Kiinteistöjen hallinto
		4401 Kunnantalo 2 /Hirvelä
		4402 Vanha paloasema
		4403 Entinen kunnantalo
		4404 Kukkonen
		4405 Pottula
		4406 Kunnantalo
		4407 Paloasema/varikko

4408 Lukion auditorio
4409 August Sahlsten lukio
4410 Kansalaisopiston kutomo
4411 Kivipirtti
4412 Asuintalo Luostarila
4413 Höyläämö/Varasto
4414 Pömilä
4415 Huoltorakennus
4416 Juustola
4417 Punaintupa/Keltainen
4418 Kuulammen koulu
4419 Kirkkomännikön koulu
4420 Kirkkomännikön koulun keittiö
4421 Väentupa
4422 Kuulammen koulun keittiö
4423 Markkuun koulu
4424 Markkuun koulun asunto
4425 Pääkirjasto
4426 Murron koulu
4427 Murron koulun keittiö
4428 Vanhainkoti Kotola
4429 Päiväkoti Toukovakka
4430 Koivula
4431 Kotitalo
4433 Päiväkoti Käpytikka
4434 Terveyskeskus
4435 Ketolantien paritalot
4436 Jakamaton
4437 Kiinteistöpäivystykset
4438 Laaninen
4439 Temmeksen kunnantalo
4440 Temmeksen meijeri
4441 Temmeksen terveyskeskus
4442 Temmeksen koulu
4443 Temmeksen liikuntahalli
4444 Temmeksen koulun keittiö

450 Ateria- ja puhtauspalvelut

4445 Pappila
4446 Paavolankangas varasto
4447 Rantaroustin koulu
4448 Rantaroustin koulun liikuntahalli
4449 Valööri
4450 Pilkkumi
4451 Nahkimo
4452 Rantaroustin koulun keittiö
4453 Temmeksen nuorisotalo
4454 Kirkkomännikön päiväkot
4490 Asunto-osakeyhtiöt
4499 Kiint./inv.hlöstökulut

4500 Ateriapalvelut
4600 Puhtauspalvelut

8. Liitteet

Kategoria	Riskin otsikko	Todennäköisyys	Vaikutta- vuus	Vaka- vuus
Strateginen riski	Julkisuusriski, ulkoinen viestintä epäonnistuu	3	3	9
Strateginen riski	Sopimusriskit	3	3	9
Strateginen riski	Kiinteistöjen käytettävyys	4	4	16
Strateginen riski	Kaavoitus	3	4	12
Strateginen riski	Elinvoiman kehittäminen	4	3	12
Taloudellinen riski	Rahoitusjärjestelmän häiriö	1	5	5
Taloudellinen riski	Kustannusten nousu	4	3	12
Toiminnallinen riski	Päätösriski	2	4	8
Toiminnallinen riski	Sisäinen viestintä epäonnistuu	3	3	9
Toiminnallinen riski	Tietosuojan vaarantuminen tietojärjestelmissä	2	2	4
Toiminnallinen riski	Avainhenkilöriski	3	3	9
Toiminnallinen riski	Henkilöstön poissaolot	5	3	15
Toiminnallinen riski	Sisäilmaongelmat	3	4	12
Toiminnallinen riski	Kelpoisuusvaatimuksen täyttävän henkilöstön saatavuus- ongelmat	3	4	12
Toiminnallinen riski	Yksityinen palveluntuottaja lopettaa toiminnan	3	4	12
Toiminnallinen riski	Veden ja jäteveden häiriö	1	5	5
Vahinkoriski	Häiriö tietoliikenneyhteyksissä	1	2	2
Vahinkoriski	Ilkivalta palvelinhuoneeseen	2	5	10
Vahinkoriski	Pitkä sähkökatko kunnantalolla	1	4	4
Vahinkoriski	Tulipalo	1	5	5

